

Sözcükte ve Söz Öbeğinde Anlam

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde verilen durum, "küp- lere binmek" **deyimiyle uyuşmamaktadır**?

- A) Otobüs bir saat gecikince Lâle'yle ben sinirden kudur- duk.
- B) Yapılan hatadan dolayı patron ateş püskürüyordu.
- C) Haber aldığı gün âdeta deliye dönmüş, ağzı kulakla- rına varmıştı.
- D) Dedem köstekli saatini kaybettiği için ağabeyime kı- zıp duruyor.
- E) Öfkeye kapılan yolcuları yatıştırmak bize düştü.

2. Bugün, yazmanın bir meseleyle ilişkili bulunduğunu söy- leyebiliyorum. Ama ben, kendi geçmişime dönüp baktı- ğımda olayın hiç de bu görüşümü doğrulamadığını (fikrimi

tasdik etmediğini) aynı zamanda tespit ediyorum. Ben, başka vesilelerle anlatmış olduğum gibi (dile getirdiğim

üzere) bir meselem olduğu ve o meseleyi başkalarına aktarmadan duramadığım için (iletmekten alıkoyamadığım-

dan) yazı yazmaya başlamış değilim. Ben sadece bir ar- kadaşımın yazma hevesini sürdürmesini

(kâğıda kaleme sarılmasını) sağlamak üzere ve onun ha- tırı için yazmaya başladım. Kaderin cilvesidir (İlginç bir

tesadüftür) ki o arkadaşım kısa bir süre içinde birkaç gü- zel öykü yazdıktan sonra yazmayı bıraktı. Bense devam ettim.

Bu parçada numaralanmış ifadelerden hangisinin ye- rine ayaç içindeki söz getirilemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. Kitabın "Hânende Sesleri" bölümünde bir paragraf "Bâzan hânende sesleri" sözleriyle başlarken hemen arkasındaki paragraf "Hânende sesleri bâzan" olarak anlatıma giriyor. Bu tercih tam 37 paragraf boyunca görülmektedir. Birbiri- nin tersi olan bu ifade grupları ile özel bir ritim yaratılırken bu durum, bölümün içeriğiyle de uyum sağlamaktadır. Hitabet ustaları, buna "bereket" anlamına gelen "copia" demişlerdir. Hitabet sanatını yazı sanatına dönüştürdük- lerinde bile farkında olmadan bereketli söz söylemeyei özendirmeye devam etmişlerdir.

Bu parçada geçen "bereketli söz söyleme" sözüyle an- latılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Bir kelimenin aynı metinde farklı anlamlara gelecek şekilde kullanılması
- B) Anlatılmak istenenle anlatma şeklinin uyuşması
- C) Anlatımda kelime kadrosunun zengin tutulması
- D) Bir söz öbeğinin küçük değişikliklerle yinelenmesi
- E) Yeni imgelerle anlatımın pekiştirilmesi

4. Kimi insan vardır ki sabahtan akşama kadar oturur ve dü- şünür. Onun bir fikir hazinesi vardır yani düşünce yönün- den - - - -, kimi insan da sabahtan akşama kadar ayaküs- tü çalışır fakat yaptığı iş dört tuğlayı üst üste koymaktan ibaret olabilir. Evvelki insan tembel görünür velâkin çalış- kan olabilir, diğer insan çalışkan görünür velâkin yaptığı iş belki de - - - -.

Bu parçada boş bırakılan yerlere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisinde verilenler sırasıyla getirilmelidir?

- A) varlıklıdır– sudandır
- B) güçlüdür – sınırsızdır
- C) görgülüdür – keyfidir
- D) tutarlıdır – faydasızdır
- E) zengindir– detaylıdır

5. "Bulmak" **sözcüğü, aşağıdaki cümlelerin hangisinde "hatırlamak" anlamında kullanılmıştır?**

- A) Eski günlerden konuşurken saat de akşamı bulmuştu.
- B) Alışverişe gittiğimizde alınacakların çoğunu o bulur.
- C) Kaybettiğim gözlüğümü başımın üzerinde bulmaya- yım mı!
- D) 1790 yılında Fransız Comte Mede de Sivrac tarafın- dan bulunan direksiyonsuz ve pedalsız "celerifere", bisikletin öncüsüdür.
- E) Yıllarca girip çıktığım apartmanın ismini bir türlü bula- madım.

Sözcükte ve Söz Öbeğinde Anlam

6. (I) Çocuğu sürekli dikkatin çekirdeğiyle beslemek ona iyilik etmek anlamına gelmiyor. (II) Daimî olarak bu şekilde büyütülen çocuklar ileride, ilgi odağı olmadıkları durumlarda birtakım zorluklar yaşayabilirler. (III) Aksine, çocuğun hayal dünyası, yetişkinlerden uzak ve yalnız kalarak gelişir. (IV) "Aşırı" anne babalıktan, çocuğun boş zamanını tıka basa doldurmaktan kaçınmak lazım. (V) Anlayacağınız, gerektiğinde çocuğun yanında olmak ama bazen de ona gölge etmemek gerekir.

Bu parçadaki cümlelerin hangisinde mecaz anlamlı bir söz kullanılmamıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

7. • Torbaları bir sandalyenin üzerine koymuş.
• Dedem, babamı 11 yaşındayken bir terzinin yanına koymuş.
• En çok gidişin koydu bana.
• Üzerine bir tutam da kekik koyabilir misin?

Aşağıdakilerden hangisi "koymak" sözcüğünün bu cümlelerde kazandığı anlamlardan biri değildir?

- A) Bir şeyi bir yere bırakmak
B) Terk etmek
C) Katmak, eklemek
D) Birine iş sağlamak
E) Etkilemek, dokunmak

8. (I) "Bizim Köy" adlı eserin birçok yönden edebiyattan ziyade antropolojinin sınırlarında gezindiği söylenebilir. (II) Mahmut Makal öğretmenlik için gittiği bu köyde uzun süre kalarak köylüleri içeriden gözlemlene fırsatı bulmuştur. (III) Ancak yazarın bu köyde kendini kabul ettirmesi kolay olmamıştır. (IV) Köylüler yazarı bir türlü tam olarak benimsemeyip ona daima şüpheyile yaklaşmışlardır. (V) Yazar kendisini köylüler arasında bir "karaçalı" gibi hissetmektedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde "tutunmak" anlamına gelen bir söz kullanılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. Teknoloji kullanımı hayatımızı büyük ölçüde kolaylaştırmaktadır. Ancak - - - teknoloji kullanımı bağımlılık olarak kabul edilmektedir.

Bu parçada boş bırakılan yere düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) bilinçsiz B) aralıksız
C) ölçsüz D) kontrolsüz
E) yerli yersiz

10. • Ocağa yaklaşıp çalı çırpı yığını tutuşturdular.
• Akla hayale gelmeyen konuları hikâyeye etmesiyle bilinir.
• Kapıyı açar açmaz konuklarını yumuşak bir bakışla karşıladı.
• Yarın akşam İzmir'e uçacağını bildirmiş.

Bu cümlelerde aşağıdakilerden hangisinin örneği yoktur?

- A) Duyu aktarması
B) Benzetme
C) Deyim
D) İkilime
E) Ad aktarması

11. Şiirin hiçbir anlamı olmaması değil, şiirin bu anlamı bağırması gerekir. Anlamın şiirde öyle pek önemli şeylerden olmadığını galiba Haşim söylemiştir. Sonradan Ataç bunu yaygın hâle getirdi. Ama Haşim bunu daha çok Yahya Kemal'in şiirini güç bir duruma sokmak için yapıyordu.

Bu parçadaki "anlamı bağırılmamak" sözüyle anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dururluk B) Doğallık C) Kalıcılık
D) Kapalılık E) Özlülük

Cümlede Anlam

1. • Şiir, mistik/metafizik bir amaca hizmet etmelidir.
• Şair, sürekli yeni eserler üretme ihtiyacı hissetmelidir.
• Şiirin tadı tuzu hüznün, kaygı, acı gibi hâllerdir.
• Şiirde esas olan anlatılanın kolaylıkla anlaşılması değildir.

Aşağıdakilerden hangisi bu cümlelerin herhangi biriyle ilişkilendirilemez?

- A) Şiirin gizleri de şansları da bereketi de yaşayan, daha doğrusu yaşanan dildedir. Özel dil ancak ortak dilin içinde yaratılabilirse bir değer taşıyabilir, şiirsel duyarlılığı iletebilir, vurucu olabilir.
- B) Sanma ki gönlünde bir derdi bulunmayan ve ciğeri yaralı olmayan insanın sözünde tat vardır. Zevk ü safa ve rahatlık şiire zevk vermez. Şiir; gam, keder ve sıkıntıdan doğarsa etkili olur.
- C) Köreltici bir açıklığa sahip olan bir şiir, okurun hayal gücüne keşfedecek hiçbir şey bırakmaz. Çünkü okurun hayal gücü bir yarasa gibi, ancak şiirin alaca karanlığında uçabilir.
- D) Şiir, bütün cepheleriyle mutlak hakikat olan "Allah"ı sır ve güzellik yolunda arama işidir.
- E) Zarifoğlu şiirle ilişkisine dair şu çarpıcı açıklamayı yapmıştı: "Bilmiyorum şiir bir tutku mudur, bir mecburiyet midir? Rilke genç bir şaire 'İçine sor, yazmaya mecbur muyum, diye. Eğer cevap evetse şairsiniz.' demiştir."

2. (I) Dünyanın her yerinde bir yüzyıl geriye giden sayısız arşiv bulunmaktadır. (II) Bu eski kayıtlar dijital ortama aktarılmadıkça bozulma riski altındadır. (III) Hatta belki kalıcı olarak yok olacaktır. (IV) Dijitalleştirme süreci bu belgelerin düzenli olarak tanımlanmasını ve envantere aktarılmasını sağlamaktadır. (V) Bu arşivleri kayıt altına almak üzere kurulan ortak girişimlerden biri IASA'dır (Uluslararası Ses ve Görsel-İşitsel Arşivler Kuruluşu).

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

3. (I) Ortaya koyduğu eserlerle soylu bir şairdir Nazım Hikmet. (II) Bugüne kadar erimeden gelmiş bir şair. (III) Her genç şairin ondan öğreneceği var. (IV) O, Türk şiirinin N vitaminidir. (V) Onu ne zaman okusam yüzüme kan gelir.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde mecazlı bir söyleyiş yoktur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve IV.
D) III ve V. E) IV ve V.

4. (I) Varlık Yayınları arasında çıkan Cahit Sıtkı'nın "Ziya'ya Mektuplar"ını mutlaka okuyunuz. (II) Cahit Sıtkı'nın ne gibi etkiler altında kaldığını, Ziya Osman Saba'yı nasıl etkilediğini, onu âdeta şiir eğitimine bağlı tuttuğunu göreceksiniz. (III) Çok güzel bir kitap. (IV) Ziya Osman'ın Cahit Sıtkı'yı daha fazla takip edememesinin nedenlerini onun Yedi Meşale ruhuna iyice bağlı olmasında, bir türlü o ruhtan kendini sıyıramamasında aramalıyız. (V) O kadarı da Ziya Osman'ın yeteneklerinden çok, şiire olan aşırı sevgisinden, eğiliminden doğmuş olsa gerek.

Bu parçada numaralanmış cümlelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) I. cümlede bir öneri söz konusudur.
B) II. cümlede eleştiri yapılmıştır.
C) III. cümlede bir değerlendirme vardır.
D) IV. cümlede sebep-sonuç ilişkisi kurulmuştur.
E) V. cümlede bir tahminde bulunulmuştur.

5. (I) Abdülhak Şinasi "ve" bağlacını cümle ortasında kullanmakla kalmıyor, cümlelerin başına da getiriyor. (II) Bu durum hep Fransızca düşünmesinden kaynaklanıyor. (III) Bir gün kendisine bir kitap tercüme etmesini söylemiştim. (IV) "Ben tercüme ile uğraşmam" dedi. (V) Hâlbuki kendi eserini tercüme ediyor ya (!)

Bu parçadaki cümlelerin hangileri kişisel düşünce içermektedir?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve V.
D) III ve IV. E) IV ve V.

Cümlede Anlam

6. Aşağıdaki cümlelerden hangisi ayraç içindeki kavrama uygun bir örnek değildir?

- A) Geçen yıl gittiğim Sapporo kentinde düzenlenen kar festivalinin en ilginç etkinliği, buzdan heykeller sergisiydi. (özlem)
- B) Gezi kafilesi ulaşana kadar arabalı vapur, limandan çoktan ayrılmış olur. (tahmin)
- C) Akıllı telefonlarınızın bir süreliğine hayatınızdan çıkarıldığını düşünmenizi rica ediyorum. (varsayım)
- D) “İyilik yapar gibi görünme; iyilik yap, görünme.” sözü hayata dair temel ilkelerimden biridir. (onaylama)
- E) Bu sene yine komedi türünde bir oyun sahnelemeyi düşünüyoruz. (tasarı)

7. (I) Ekslibris; kitap sahibini tanıtan, onu yücelten bir sanat dalıdır. (II) Kitapseverlerin kitaplarının iç kapağına yapıştırdıkları, üzerinde isimlerinin ve değişik konularda resimlerin yer aldığı küçük boyutlu baskı resimlerdir. (III) Sözcük olarak ...'nın kitaplığından, ...'nın kütüphanesine ait anlamına gelir. (IV) Kitabın kartviziti ya da tapusudur. (V) Önemli bir iletişim aracı olan ekslibris, kitabı ödünç alan kişiyi geri getirmesi konusunda uyandırır.

Bu parçada ekslibris ile ilgili yapılan

- I. cümlede tanımı yapılmıştır.
- II. cümlede kullanım amacı ortaya konmuştur.
- III. cümlede sözlük karşılığı üzerinde durulmuştur.
- IV. cümlede bir benzetme yapılmıştır.
- V. cümlede bir işlevinden bahsedilmiştir.

çıkartımlarından hangisi yanlıştır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

8. (I) Dünya üzerindeki tüm canlılar maalesef büyük bir tehlike altında. (II) Londra Zooloji Topluluğu ve Dünya Doğal Hayatı Koruma Vakfı, 1970 yılından bu yana, gezegenimizdeki canlıların dörtte birden fazlasının yok olduğunu açıkladı. (III) Araştırmacılar, suda yaşayan canlı türlerinin ötekilere göre çok daha zor durumda olduğunu belirtiyor. (IV) Son 38 yılda, dünya üzerindeki tatlı sularda yaşayan canlıların sayısı %29, denizlerde yaşayan canlıların sayısında ise %28 azalma olmuş. (V) Araştırmacılar, bu duruma yol açan etkilerden birinin insan etkinlikleri olduğunu vurguluyor.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde karşılaştırma yapılmıştır?

- A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve V.
D) III ve IV.   E) IV ve V.

9. (I) Alain, bir insanın birbirine zıt iki dünya içinde yaşadığını (katı, değişmez kanunlara tabi fiziki âlem ve durmadan değişen, kaypak, müphem duygular ve ihtiraslar âlemi) söylüyordu. (II) Bir insanın bu iki âleme uyması ve onları anlaması için iki kültüre ihtiyacı vardı: şiir ve matematik. (III) Şiir bize duygular âleminin, matematik ise maddi dünyanın anahtarını veriyordu. (IV) Kafaları sadece müspet ilimlerin katı ve sert cenderesi içine hapsedilmiş insanların ne kadar kuru, duygusuz ve anlayışsız olduklarını biliyoruz. (V) Böyle insanlar mesela, bir âşık olmaya görünler, gülünç duruma düşerler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi kendisinden öncekini örneklemektedir?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

10. Dostluk gündüz görünmez, o ateş böceği gibi yalnız geceleri parlar.

Bu cümleye anlamca en yakın söz aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dost, hem iyi görünen hem iyi olan insandır.
- B) Dost, acılarını dostları ile paylaşmalıdır.
- C) Gerçek dost insanın kara gününde belli olur.
- D) İnsanın dostu yoktur, mutluluğuna ortak olmak isteyenler vardır.
- E) Dost kazanmak isteyen, paylaşmayı bilmelidir.

Paragrafta Anlam - 1

1. (I) Hitabet, netice alabilmek için her biri büyük çalışma isteyen birçok meziyetin bir araya gelmesidir. (II) İyi bir hatip olmanın gereklerinden biri hitabet sanatının temel prensiplerini bilmek, diğeri ise devamlı olarak konuşma egzersizleri yapmaktır. (III) Benim anlayışıma göre içinde büyük bir şey bulunan bütün ilimler ve sanatlar hakkında bilgi edinmemiş bir insan, vasıfları tamam bir hatip olamaz. (IV) Nutka serilip yayılma imkânı veren, bütün bu müspet bilgilerin toplamıdır. (V) Eğer hatip çok iyi bildiği ve kavradığı realite temelleri üzerine dayanmazsa onun hatipliği tamamen boş ve hemen hemen çocukçasına bir söyleyişten ibaret kalır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisi düşüncenin akışını bozmaktadır?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

2. I. Tolstoy'un ölmesinden korkuyorum. O ölürse yaşamımda doldurulması zor bir boşluk açılır.
II. Bunun birinci nedeni kimseyi Tolstoy kadar sevmeyişim, ikincisi ise ona karşı duyduğum sonsuz güvendir.
III. İşe yarar bir çalışma yapmadığınızı, yapamayacağınızı bilmek bile korkunç gelmez insana çünkü sizin yerinize Tolstoy bütün düşüncelerinizi yazacaktır.
IV. Üçüncü neden ise Tolstoy'un büyük bir otorite olarak yerinde kaya gibi sağlam durmasıdır.
V. Tolstoy yalnızca manevi duruşuyla edebiyat akımlarını, edebiyatçıların morallerini yüksek tutmaya yetecektir.

Yukarıda numaralanmış ifadelerin anlamlı bir bütün oluşturması için hangileri birbiriyle yer değiştirmelidir?

- A) I ve III.   B) I ve V.   C) II ve III.
D) III ve IV.   E) IV ve V.

3. İnsanlar yalnız yemek ve içmekle değil gelecek günler için bir şeyler umarak da yaşarlar. Karanlıklara doğru bakmak zaman zaman hoşumuza gitse bile o karanlığın arkasından bir aydınlığın geleceği beklentisini taşımasak karanlık, bütün çekiciliğini kaybeder ve bizi yaşamaktan soğutuverir. Aydınlıklar karanlıkları kovaladıkça hayat, yaşanılır hâle gelir. Hem ne demişler: " - - - ."

Bu parçanın sonuna anlam akışına göre aşağıdaki cümlelerden hangisi getirilemez?

- A) Çıkmadık candan umut kesilmez.
B) Ümit fakirin ekmeğidir.
C) Her gecenin bir sabahı vardır.
D) Ümitler kelekler kadar yaşar.
E) Umudunu kaybedenin kaybedecek başka bir şeyi kalmamıştır.

4. Son zamanlarda edebî türlerin sınırlarının belirsizleştirildiği bir edebiyat anlayışı Batı'da ve bizde egemen olmuş durumdadır. Postmodern düşüncenin edebiyatta meydana getirdiği değişiklikler, elbette başka bir araştırma konusudur ancak özellikle roman türünün bilinen özelliklerinin geçersizleştirilmesi hatta bir tür olarak "roman" yerine "anlatı" teriminin tercih edilmesi edebiyat dünyasında ilgiyle izlenmektedir. Türk edebiyatında biyografik romanların sayısal artışının bu yeni edebiyat anlayışı ile ilgili olduğu düşünülebilir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Postmodern düşünce, edebiyat dünyası üzerinde olumlu sonuçlar doğurmuştur.
B) Türk edebiyatında biyografik roman türündeki örnekler çoğalmaktadır.
C) Edebî türler arasında bir geçişkenlik söz konusudur.
D) Edebiyat sahasında birtakım değişimler gözlemlenmektedir.
E) Batı edebiyatına yeni bir edebî anlayış hâkim olmuştur.

Paragrafta Anlam - 1

5. En güzel, en büyük, en doğru şiir, ürkütücü bir gerçeğin baskısı altında hiçbir şey söylememektir. İnsan bazı kere hatırına gelen bir hayali tanıyamaz, o kadar güzeldir. Zihninden uçan bir fikre yetişemez, o kadar yüksektir. Kalbinde doğan bir hissi bulamaz, o kadar derindir. Bu acz ile bir feryad koparır yahut pek karanlık bir şeyler söyler yahut hiçbir şey söyleyemez de kalemini ayağının altına alıp ezer, bunlar şiirdir.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Tanımlama yapılmıştır.
B) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.
C) Öznel bir bakış açısı söz konusudur.
D) Somutlamaya başvurulmuştur.
E) Deyim kullanılmıştır.

6. İkel çağlarda insanlar ister vadileri aşsın ister ovalardan geçsin ister dağ doruklarına tırmansın, bu dünyada bir çadırda yaşar gibi yaşar. Bakın çağdaş insan kendi araçlarının aracı olmuş. Acıktığında gönlünün dilediğince meyve toplayan adam çiftçi oldu. Sığınmak için ağacın altında duran adamsa bir ev sahibi. Bir düşünürün dediği gibi yeryüzüne yerleşip göğü unuttuk.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi kullanılmamıştır?

- A) Örneklendirme
B) Tanık gösterme
C) Karşılaştırma
D) Benzetme
E) Tanımlama

7. İyi bir yazı, birbirine ters iki unsurdan meydana gelir: Yazılanlardan ve silinenlerden. Rodin'e "Nasıl heykel yapıyorsunuz?" diye sorulduğunda "Taşın gereksiz kısımlarını atıyorum, geriye heykel kalıyor." demiş. Rodin'in yaptığı'nın yazıdaki karşılığı silmektir. İyi yazı gereksiz kelimeler atıldıktan sonra geriye kalandır.

Bu parçada aşağıdaki anlatım özelliklerinden hangisinin önemi vurgulanmaktadır?

- A) Akıcılık   B) Açıklık   C) Duruluk
D) Özgünlük   E) Yalınlık

8. Romancı dilediğini anlatmakta özgürdür. Kafasının içinde bir dünya yaratır, onu söyler diyoruz ama bir yandan da biliyoruz ki hiçbir büyük romancı, gününün olayları karşısında ilgisiz kalmamıştır. Flaubert'in bir roman kahramanı için "Emma Bovary yok mu? Benim işte o." sözünü unutmamalıyız.

Bu parçanın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sanat eserlerinde, gündelik hayattaki gereksiz ayrıntılar ayıklanmalıdır.
B) Sanat eseri, yazıldığı toplumdan ve sanatçısından daima birtakım izler taşır.
C) Sanat eserlerinin temel işlevi topluma yön vermek, toplumu eğitmektir.
D) Sanat eserleri biricik olup aralarında nitel bir karşılaştırma yapılamaz.
E) Sanat eserlerinin gelişimi için öncelikle bir özgürlük ortamı oluşturulmalıdır.

9. Türkçe basılan çocuk dergilerinin geçmişi 15 Ekim 1869'da çıkan Mümeyyiz'e uzanır. Aynı adla yayımlanan gazetenin eki olan ve çocukların ilgisini çekebilmek için her sayısı farklı renkle basılan bu dergi 49 sayı yayımlanır. Mümeyyiz'in amacı toplumun geleceği olan çocuklara iyi ahlak, terbiye ve tahsil konusunda onların anlayacağı dille bilgi vermektir. İlk sayıda bu niyet açıkça yazılır: "Şimdi bir de şu sizin için çıkardığımız gazetede ne yapmalıyız, nasıl mektebe gitmeli, derse nasıl çalışmalı, nasıl okuyup yazmalı ve ana babamıza ve muallimlerimize nasıl itaat etmeliyiz; onları yazacağız ve dünyada iyi ve herkesin beğeneceği huylar nedir, ayıplayacağı şeyler nelerdir, onları size bildireceğiz." Mümeyyiz'de ve ondan sonra çıkan Hazine-i Etfal (1873) ve Sadakat (1875) dergilerinde herhangi bir resim yer almaz. İçinde resim olan ilk çocuk dergisi Etfal'dir (1875). 1869-1908 yılları arasında toplam 20 çocuk dergisi yayımlanırken 1908 Meşrutiyeti'nden Cumhuriyet'e uzanan on beş yıllık zaman diliminde çıkan çocuk dergilerinin sayısı ise 23'tür. Bu aralıkta I. Dünya Savaşı'nın iyice kızıştığı 1915-1917 yıllarında yeni bir çocuk dergisinin çıkmadığı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Bu parçada aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Mümeyyiz dergisi hangi maksatla yayımlanmıştır?
B) İlk resimli çocuk dergisinin adı nedir?
C) Hangi dönemde çocuk dergisi çıkarılmamıştır?
D) Çocuk dergiciliği ne zaman başlamıştır?
E) Mümeyyiz dergisinin sayıları neden aynı renkte basılmamıştır?

Paragrafta Anlam - 2

- I. Üstadın 1932'de Paris Türk Talebe Cemiyetinin bir toplantısında söylediği "Ben Paris'e alafraanga geldim, alaturka döndüm." cümlesi de çıkarımımızı doğrulamaktadır.
II. Çünkü o, Türk şiirinde büyük bir çığır açıcı olmuştur.
III. Bu özelliği, Frenk şiirinin özüne vardıktan sonra Türk şiirine dönmesine, Türkçenin lezzetini Frenk şuuruyla tatmasına borçludur.
IV. Yalnızca Yahya Kemal gibi millî varlığının hakiki lezzetine varmış bir sanatkârın dilinde kıymet kazanan bu söz, yeni Türk sanatının en manalı sözüdür.
V. Bence yeni Türk sanatını en iyi temsil eden sanatçı, Yahya Kemal'dir.

Numaralanmış cümleler anlamlı bir bütün oluşturacak biçimde sıralandığında hangisi üçüncü sırada olur?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

- "Tel ile yapılan sanat" olan telkâriye, aynı zamanda "vav işi" de denir. Bu isim Osmanlıca vav harfinin, uygulamada motif olarak sıkça kullanılmasından dolayı verilmiştir. Yurdumuzda en önemli telkâri merkezi Mardin'in Midyat ilçesi olmuştur. Telkâri ustası, kullanacağı telleri kendi atölyesinde ham maddeden elde eder. Ocakta kap içerisinde eritilen madeni, çubuk hâline getirmek için kalıba döker. Maden olarak genellikle gümüş veya altın kullanır. Bu yorucu çalışma başlangıcında 0.5 santimetre olan gümüş, işlem sonunda 1 milimetrelilik ince bir tel hâline gelir. Her telkâri işi iki ana kısımdan oluşur. Birincisi işin ana iskeleti olan "muntaç", diğeri ise muntaç içine yerleştirilmiş vav, kake, tırtıl, gül, dudey vb. adlarla anılan her biri farklı biçimde olan motiflerdir. Motif yerleştirme işlemi kaynakla yapılır. Telkâriden yapılan işler çok çeşitlidir: aynalar, tep-siler, kemerler...

Bu parçada telkâriye sanatı ile ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) İsmi nereden geldiğine
B) Nerede ortaya çıktığına
C) Ne tür eşyalar ürettiğine
D) Hangi desenlerin işlendiğine
E) Nasıl icra edildiğine

- Bundan 4-5 yıl kadar önce, yaklaşık 23 yıl aradan sonra tekrar gördüğüm Bodrum'da dağı-taşı, düzlüğü-yamacı, sahili-yol boyunu göz alabildiğine kaplamış olan beyaz boyalı insan yapısı çirkinlik karşısında dehşet ve hiddete kapılmıştım. Bugün ise yıllarca iyi para ediyor diye arazilerini, zeytinliklerini, tarlalarını, bahçelerini kooperatiflere, yap-satçılara ve daha kim bilir kimlere gözlerini kırpmadan satma hatasına düşen ahalinin kalan tabiat parçalarını kurtarabilmek için giriştikleri teşebbüs, zararın neresinden dönülse kârdır hesabı her şeye rağmen sevindirici. Kurul'un Dıngılbükü ile Demir Mevkii arası için yapılmış olan müracaatı fırsat bilip İlcabük'e kadar olan alanı sit kapsamı içine alivermesi de öyle. Darısı diğer kıyılarımızın, ovalarımızın, meralarımızın ve yaylalarımızın başına.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Umut
B) Kızgınlık
C) Küçümseme
D) Temenni
E) Kınama

- Dört sene evvel küçük bir kız, minimini bir Darülmuallimat mezunu olarak buraya gelmiş. İlk zamanlarda çok sıkıntı çekmiş. Fakat karamsarlığa kapılmamış. Kasabayı kendine vatan, mektebi bir aile ocağı yapmış. O kadar azim ve gayretle çalışmış ki kimse terfi ve terakkisine mani olamamış. Daha yirmi beşine gelmeden başmuallim yapmışlar, eline kocaman bir kız mektebi teslim etmişler. Şimdi yirmi dokuz otuz yaşlarında vardır. Kasabanın en sevilen, emniyet edilen, hatırı sayılan bir insanıdır.

Bu parçada, sözü edilen kahramanın hangi özelliği verilmemiştir?

- A) Yaşı
B) Toplumdaki imajı
C) Mesleği
D) Karakteri
E) Ailesi

Paragrafta Anlam - 2

5. Poetika, adından da anlaşılacağı üzere şiir sanatından bahsediyorsa da genel olarak Aristo'nun sanat hakkındaki kanaatlerini oluşturur. Ondan evvel, hocası Eflatun'un değişik diyaloglarında da dağınık olarak sanata dair görüşler vardır. İdeler felsefesi kurucusu Eflatun'un sanata, dolayısıyla şiire mistik yaklaşmasına mukabil mantıkçı Aristo ona sağlam bir zihnî zemin hazırlamak ister. Eni boyu belli bir şiir teorisi Poetika. Artık ondan sonraki bütün şiir görüşlerini çok kalın hatlarıyla bu iki sistemin kategorileri içinde buluruz. Yani sanat ya "ideal"dir ya da "taklit"tir. Birincisiyle "tecrid"e (soyut olana), ikincisiyle "teşhis"e (somut olana) varılır.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Poetika'ya göre sanat ideal olanın taklit edilmesidir.
B) "Poetika" adlı eser sanatla ilgili görüşler içermektedir.
C) Eflatun ve Aristo'nun fikirleri sonrakileri etkilemiştir.
D) Eflatun, fikirlerini aktarmada diyalog tekniğinden faydalanmıştır.
E) Eflatun ve Aristo'nun sanata yaklaşımları birbirinden farklıdır.

6. Şiir soyutlamalarla doludur. Soyutlama ise Henri Mavit'in dediği gibi gerçeğin ele geçirilmesinde zekâmızın bir silahı oluyor. Oysa söz gelimi bütün bütüne yeni bulunmuş kelimelerden meydana gelen bir şiirde soyutlama imkânları daha azdır. Tabii bu kelimelerden muradımız daha hiç tutunmamış, bir yerlerde kullanılmamış kelimelerdir.

Bu parçada aşağıdaki düşünceyi geliştirme yollarından hangisi yoktur?

- A) Tanık gösterme
B) Benzetme
C) Karşılaştırma
D) Kişileştirme
E) Sayısal verilerden yararlanma

7 ve 8. soruları aşağıdaki parçaya göre cevaplayınız.

Tüm dünyada 3 Ağustos, Dünya Karpuz Günü olarak kabul edilmiş durumda. Dünya karpuz üreticiliğinde ön sıralarda yer alan ülkemizde bu lezzetli bitkinin birçok türü yetiştirilmekte. Ancak bu türlerden biri üzerinde özellikle durmak istiyorum. Türkiye'de sadece Şanlıurfa Viranşehir'de üretilen "şelengo"; görüntüsüyle karpuzu, tadıyla da salatalığı andıran harika bir sebze. Tarladan koparıldıktan sonra iki üç gün içinde tüketilmesi gereken şelengodan salata, turşu, dolma ve cacık da yapılabilir. Halk tarafından oldukça sevilen ve tüketilen şelengo, pazarlarda saatler geçmeden tükeniyor. Viranşehir'de tarlası olan hemen her ailenin yetiştirdiği şelengo, maalesef tanıtım sorunu yüzünden Viranşehir dışında neredeyse hiç kimse tarafından bilinmiyor. Satıcılar, "Şelengo, Şanlıurfa bölge halkının vazgeçemediği tatların başında geliyor. Fiyatı da oldukça düşük olduğu için ilçe halkı vazgeçmiyor." diye konuşurlar.

7. Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Türkiye pazarında şelengonun pek tanınmadığına
B) Şelengonun, Türkiye'ye özgü bir karpuz cinsi olduğuna
C) Şelengo üretiminde Viranşehir'in birinci sırada olduğuna
D) Dünya'da birçok karpuz türünün yetiştirildiğine
E) Şelengo tüketiminde birçok alternatiften söz edilebileceğine

8. Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Açıklayıcı anlatıma başvurulmuştur.
B) Betimleme yapılmıştır.
C) Neden-sonuç ilişkisi kurulmuştur.
D) Anlatım yönü özelden geneledir.
E) Öznel yargılar bulunmaktadır.

Edebî Bilgiler (Şiir Bilgisi)

1. Realist eserlerde konular gerçek hayattan alınır, olağanüstülükler yer verilmez. Yaşanmış ya da yaşanması muhtemel olan, okuyucuya aktarılmaya çalışılır. Öte yandan anlatımlarda çevre tasvirlerine önem verilir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki dizelerden hangisinin realizm (gerçekçilik) etkisinde yazıldığı söylenebilir?

- A) Dönelim
Döndürsün bizi
Kalbin akıp giden bulutlara benzeyen sesi
Yağmursuz bir yağmura açılmış kapılardan
- B) Dünyanın dışına atılmış bir adımdın sen
Ömrümüzse karşılıksız sorulardı hepsi bu
Şu samanyolu hani avuçlarından dökülen
Kum taneleri var ya onlardan birindeyim
- C) Ter kokuyordu Çukurova tarlaları,
Irgat türküleri duyuluyordu uzaktan;
Ekin biçiyordu yalın ayaklı köy kızları
Elleri kabarıyordu oraktan.
- D) dikenin
kalbime battığı bir sonbahar günüdür
sen elini bulutların içinde gezdirirsin
bulutlar senin gözlerinin üstünde yürürler
- E) Gırtlığımda bir harf büyüyor
buna dayanacağım
dişlerim kamaşıyor yıldızlardan
buna da.
2. Gönül dağı yağmur yağmur boran olunca
Akar can özümde sel gizli gizli
Bir tenhada can cananı bulunca
Sinemi yaralar dil gizli gizli

Bu dörtlükle ilgili,

- I. Ulamaya başvurulmuştur.
II. Çapraz kafiye düzeninde yazılmıştır.
III. Ek hâlinde redif vardır.
IV. Tam kafiye yer verilmiştir.
V. 13'lü hece ölçüsü kullanılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

- A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve IV.
D) III ve V.   E) IV ve V.

3. Âlemde ne ekinse biçersin anı mutlak
Öyleyse nedir şer yaparak faide ummak

Bu dizelerdeki söz sanatının özdeşi aşağıdakilerin hangisinde vardır?

- A) Ey dipdiri meyyit! İki el bir baş içindir
Davransana... Eller senin, baş da senindir
- B) O yaman kudrete hâkim olabilsem diyerek
Sarf edip durmada birçok kafa binlerce emek
- C) Sen ey dilber ki serpildikçe handen fışkırır yer yer
Semalardan zeminlerden şafaklar, laleler, güller
- D) Arkamda kalırsın, beni rahmetle anarsın
Derdim, sana baktıkça a biçare kitabım
- E) Bir güler çehre sezip güldüğü yoktur yüzümün
Geceden farkını görmüş değilim gündüzümün

4. • pastoral şiir
• tasavvuf
• koşma
• ironi
• mecaz

Aşağıdaki dizelerin hangisi bu kavramlardan herhangi biri ile ilişkilendirilemez?

- A) Bütün mimarlar yüksek, mühendisler de
Bir sen kaldın alçak mimar ey Sinan Usta!
- B) Dört kişi bir parkta çektiğimiziz
Ben, Oktay, Orhan bir de Şinasi
Anlaşılan sonbahar
Kimimiz paltolu, kimimiz ceketli
- C) Yiğit olan yiğit kurt gibi bakar
Düşmanı görünce ayağa kalkar
Kapar mızrağını meydana çıkar
Yiğidin başında duman olmalı
- D) Sular pırıl pırıl, rüzgâr mis kokulu,
Kuş uçurmaz eski Türk kalyonlarının yolu.
Sağda sıra dağlarla kabaran Anadolu
Yeşil eteklerinde tükeniyor Toros'un!
- E) Aşk da'vîsin kılan kişi hiç anmaya hırs u hevâ
Aşk evine girenlere ayruk ne meyl ü ne vefâ
Girçek 'âşık olan kişi anmaya dünyâ-âhiret
Âşık degüldür ol kişi yüriye 'izzeti kova

Edebi Bilgiler (Şiir Bilgisi)

5. Biri Fazlî Bâli'dür varsan eger dükkânına
Da'ima mazhar düşerdün fazla-i ihsânına
Bir nefesde âdemün cânlar bağışlar cânına
Behremend-i 'ömr olur her kim ki varsa yanına
Hak budur bâg-ı İrem'dür şehir-i İdincik ki var

İçerik özelliklerinden hareketle bu dizelerin aşağıdaki kilerin hangisinden alındığı söylenebilir?

- A) Hicviye B) Surnâme C) Mersiye
D) Şehrengiz E) Mevlid

6. İran ve bilhassa Türk edebiyatında kullanılan - - - , iki veya daha çok beyitten meydana gelmiş bir nazım şekli olup matla ve mahlası bulunmayan bir gazel gibidir. Beyitlerle yazılan nazım şekillerinden ayrılmasını sağlayan en belirgin özelliği, birinci beytinin mısralarının aynı kafiyede olmaması ve umumiyetle bütün beyitlerinde aynı konunun ele alınmasıdır.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Mesnevi B) Kıt'a C) Rubai
D) Muhammes E) Şarkı

7. Kavaklar iki yanda uçsuz bucaksız.
Kamyonlar yerli malı,
Sığırlar semiz.
Toprak el birliği ile dokunan bir kilim.
Anadolu'm, Anadolu'm, ah benim Anadolu'm.
Uçak uçuşu ile iki kanatlık yerdesin burdan.
Yırtık boş bir heybesin
Sıtmalı omuzlarında insanlarımın,
Anadolu'm, ah Anadolu'm,
Belki artık bir mezar boyu uzaksın benden.

Bu dizelerden şairin edebî anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Serbest nazım tarzını kullandığı
B) Doğa sevgisi ve kardeşlik duygularını işlediği
C) İmge kullanımına yöneldiği
D) Ahengi sağlamada kelime tekrarına başvurduğu
E) Gözlemlerinden yararlandığı

8. Ortak bir poetika anlayışları bulunmayan, bir yayın organı etrafında kümelenerek bir grup oluşturamayan bu şairler; hayale, edebî sanatlara önem vermek, basitlik ve sadelikten uzaklaşmak, şiiri anlamdan kaydırarak daha çok duygulara ağırlık vermek gibi ilkelerde birleşirler. Onlar, şiirde alışılmış dilin, imgelemin ve biçim anlayışının dışına çıkmış, bir anlamda "şiirsel töre"ye başkaldırmışlardır.

Aşağıdaki dizelerden hangisi sözü edilen şiir anlayışına sahip şairlerden birine ait olamaz?

- A) bazı bilmem, gün nasıl başladığında,
kayıp kayıp gidiyor dünya bıkkın bakışlarımdan.
yaşıyorum, yaşıyorum da bitmiyor,
bir tutam sakız oluyor ağzımda zaman.
B) Bir sabah çıkmak güneşler, aylar bir sabah çıkmak
Bir ağacı bu evleri sarı ters bir kuşu düzeltmek
C) Bu böyle kimin gittiği? Sen dur ey!
Belki de ellerimiz mi? biraz ince, biraz da çok kelimeli!
D) Yok denecek bir şey ama var var
Yılan yılan çinkoya mavi
Damın altında kaç sıra tuğla eksik eksik
Niyedir bilmiyorum pencere koysak mıydı adını
E) Boğazından lıkir lıkir geçen
Şu suyun kıymetini bil!
Nedir ki bu mavilik deme!
Pencereden görebildiğin kadar
Göğün kıymetini bil!

9. I.
Deli gönül ne gezersen
Geze geze yorulman mı
Ne kazandın bu sevdadan
Vazgeç disem darılman mı

II.
sanmıştık ki ikimiz
yeryüzünde ancak
birbirimiz için varız
ikimiz sanmıştık ki
tek kişilik bir yalnızlığa bile
rahatça sığarız

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış dizelerin ortak özelliklerinden biridir?

- A) Nazım birimi
B) Dil özellikleri
C) Edebî gelenek
D) Ölçü
E) Ana duygu

Edebî Bilgiler (Düzyazı Türleri)

1. Kış, İstanbul'da beş gündür bütün numaralarını sergiledi. Limana, şehrin sokaklarına, benim ihtiyar vücuduma ejderha gibi saldırdı. Her şeyi alt üst etti. Hallaç dükkânına döndürdü. Başka zamanlar kar görünce sevinirdim. Bu sene müthiş bir üzüntü verdi bana. Bu anda senin yerinde olmayı ne kadar isterdim dostum. Fakat Almanya'da değil de Fransa'da ve Paris'te. Sabahleyin kahvede, evimin veya otelimin altında kahvaltı edip bir parçacık çalışmak, öğleden sonra yemeği Opera Caddesi'yle Odeon arasındaki lokantada yemek; müzelere, sergilere gitmek, bir dostla bir kahvede oturup konuşmak... Mecmua idarehanelerine, kütüphanelere, müzikhollere, tiyatroya ve sergiye aynı yenilik ve yaratıcılığı görmek için gidilen bir memleket... Geçen sene şubatta bir yirmi gün gitmişim. Öyle anlar geçirdik ki! Abidin'le ve Pertev'le geçirdiğim bazı saatleri hiç unutamayacağım. Bunları daha sonra yazarım.

Bu parça aşağıdaki öğretici metin türlerinden hangisine örnektir?

- A) Gezi yazısı
B) Anı
C) Mektup
D) Otobiyografi
E) Günlük

2. – Bahsettiğiniz günlerin edebiyatıyla günümüzün edebiyatı arasındaki dil ve düşünce farklarını izah eder misiniz?

– Bugünü hazırlayan dündür. Dilde sadeleşme cereyanları hatta bizden de çok önce başlamıştır. Raftaki kalın, siyah kitap Şemsettin Sami'nin meşhur lügatidir. Dün akşam onun ön sözünü okuyordum. Öz Türkçeden bahsediyor orada. Altmış, yetmiş yıl önce öz dilden bahsediyor. Hatta Çağataycadan bile söz alınması gerektiğini; Arapçaların, Farsçaların dilden birer birer atılması lazım geldiğini ifade ediyor.

Bu parça aşağıdaki düzyazı türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) Biyografi
B) Eleştiri
C) Makale
D) Mülakat
E) Deneme

3. **Dil ve anlatım özelliklerinden hareketle aşağıdaki parçalardan hangisinin diğerlerinden farklı bir metin türünden alındığı söylenebilir?**

- A) Üretim teknolojisine çığır açıcı yenilikler getiren üç boyutlu yazıcılar, insanoğlunun hayal gücünü zorluyor. Yaratıcı fikirler ve tasarımlar gerçek modellere, parçalara ve prototiplere hızlı bir şekilde dönüşüyor.
- B) Hiçbir şeyden haberim yoktu. Yaz henüz gelmişti, balkonda oturuyordum. Bir elinde kâğıtlarla sen kapıda belirmiştin; diğer elin cebinde, bir sağı bir solu kolaçan ediyor gibiydin. Bir an sanki göz göze geldik.
- C) Orkideler tüm dünyada geniş alanlara yayılmış en büyük çiçekli bitki ailelerinden birini oluşturur. Tür sayısı için değişik kaynaklarda değişik rakamlar mevcut olmakla birlikte genel olarak 20-25 bin kadar türün yaşadığı kabul ediliyor.
- D) Son yıllarda eğitim alanında yapılan reformlar, herkesin fen bilimleri, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında bilgi ve proje deneyimine sahip olmasını ve 21. yüzyıl becerilerini edinmesini hedefliyor.
- E) Bakterilerde antibiyotiklere karşı gelişen direnç, endişe verecek bir şekilde günden güne artıyor. Dünya Sağlık Örgütü nisan ayında sunduğu raporda antibiyotik direncinin halk sağlığını tehdit eden ve giderek de büyüyen önemli bir sorun olduğunu açıkladı.

4. Bugün bildiğimiz kadarıyla sağ elini kullanan insanların %95 kadarında dil merkezi, beynin sol tarafında yer alıyor. Fakat solakların sadece %19'unda dil merkezi beynin sağında görünürken %20 kadarında ise dil işlevi her iki beyin yarısının birlikte çalışmasıyla ortaya çıkıyor. Her iki elini kullanan insanlardaki dağılım da solaklardaki bu dağılıma çok benzemekte. Beklentiler açısından en aykırı sonuç ise solakların yaklaşık %60-70'inde dil işlevlerinin yine beynin sol tarafında yani motor olarak baskın olan tarafın karşısında olması.

Bu parça aşağıdaki düzyazı türlerinin hangisinden alınmıştır?

- A) Röportaj
B) Fıkra
C) Deneme
D) Söyleşi
E) Makale

Edebî Bilgiler (Düzyazı Türleri)

5. - Doğduğu coğrafyanın dil ve kültür özelliklerinden büyük oranda etkilenir. Âşıklar ve meddahlar tarafından anlatılır. İçeriği gerçek veya hayalî olmak üzere aşk, kahramanlık gibi konuların yahut her ikisinin bulunduğu konulardan oluşur. Genel olarak fasıl, döşeme, asıl konu, sonuç ve dua olmak üzere dört bölümden oluşur.

- Nesirle söylenmiş, inanışlardan ve törelerden bağımsız, tamamıyla hayal ürünü ve anlattıklarına inandırma iddiası olmayan kısa anlatılardır. Toplumun eğiten temel türlerin başında gelmekte olup kendine has ve çoğu zaman sembolik bir dili vardır.

Bu parçada aşağıdaki edebî türlerin hangileri hakkında bilgi verilmektedir?

- A) Orta oyunu-Masal   B) Halk hikâyesi-Masal
C) Karagöz-Destan   D) Halk hikâyesi-Fıkra
E) Orta oyunu-Fabl

6. 1.OYUNCU: Söyle.

GENÇ: Söyleyeyim.

KORO: Kahve fincanının kulpu sağda mıdır, solda mıdır?

GENÇ: Ha!

1.OYUNCU: Söyle!

GENÇ: Baş üstüne!

KORO: Tereyağından kıl çekme makinesini kim icat etti?

GENÇ: Abov!

1.OYUNCU: Söyle!

GENÇ: Hayhay!

KORO: Namık Kemal yatarken sakalını, yorganın altına mı alırdı, yoksa üstüne mi sererdi?

GENÇ: Vay anam! Doktor olacağım derken doktorluk oldum. Bu öğretilenler ne işime yarar ki?..

1.OYUNCU: İşime karışma. Sadece dinle ve ezberle!

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Komedi türünde bir oyundan alınmıştır.
B) Diyalog, soru cevap yoluyla oluşturulmuştur.
C) Betimleyici anlatıma başvurulmuştur.
D) Bir öğretim şekli eleştirilmektedir.
E) Antik tiyatrodan görülen bir unsur kullanılmıştır.

7. Köroğlu beyleri barhanaya (kafile) atları ile girip koçaklar attan aşağı iner inmez o günkü gün Köroğlu'nun yetmiş beş koçağı ağır yaralı attan aşağı indi... O gece geçti, sabah açıldı. Köroğlu Kırat'ın üstüne gelir gelmez, "Bu günsü günde, hele şu beylerime bir ümit tesellisi vererek, koçaklarıma bugün de bir vur emri vereyim!" diyerek aldı Kırat'ın üstünde Köroğlu sazi:

Koçak akan sular gibi
Çağlar gümbür gümbür lenir
Eğri kılıcı beline
Bağlar gümbür gümbür lenir

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olağanüstü öğelere yer verilmiştir.
B) Bir destandan alınmıştır.
C) Manzum ve mensur parçalar içerir.
D) Ait olduğu dönemin dil özelliklerini yansıtır.
E) İlahi bir bakış açısı ile anlatılmıştır.

8. Nazif, kafası altüst eve dönerdi. Ve o vakte kadar karanlık da basmış olurdu. Sokaklarda, tek bir fener yoktu. Bazı, o kadar karanlık olurdu ki Nazif, yürümek için yalnız ayaklarının değil ellerinin de yordamına ihtiyaç duyardı. Çıkrıkçılar Yokuşu'nu tırmanır ve yokuşun üst başında soluk soluğa kalırdı. Bir müddet aşağıya bakardı. Aydınlık namına yalnız istasyondaki on altı elektrik ampulünün ışığından başka bir şey görünmezdi. Sol tarafta, hapishane olarak kullanılan eski taş binanın silueti bir ikinci karanlık gibiydi. Bunun mazgallarından bazen o kadar aydınlık sızardı ki Nazif buna yekpare karanlığı bin kere tercih ederdi. Ve o vakit içini bir korku alıp Samanpazarı'na doğru daha hızlı yürümeye başlardı. Oradan Tacettin Mahallesi'ne giden dar yokuşlardan birine sapar, taştan taşta sekerek ve elleriyle kerpiç duvarlara tutunarak nihayet kan ter içinde evine varırdı.

Bu parçadan hareketle gerçekçi romanla ilgili aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılamaz?

- A) Gözlem ön plana çıkarılmıştır.
B) Gerçekler yorum katılmadan aktarılmıştır.
C) Ayrıntılı betimlemelere yer verilmiştir.
D) Mekân unsuru önem kazanmıştır.
E) Kurgusal gerçeklik okuyucuya hissettirilmiştir.

Şiir (Destan Dönemi)

1. Manzum, mensur veya manzum-mensur formda yapılandırılabilen ve kaynağı İslamiyet öncesine kadar uzanan - - - -; bir milletin bütün varlığını, elemelerini, kederlerini, sevinç ve zaferlerini, kısaca heyecanlarını hareketlendirir, milletlerin millet olma yolundaki çabalarından izler taşır ve bu çabaların hatıraları ile geçmişle gelecek arasındaki zamanı canlı ve taze tutar.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) masallar
B) türküler
C) destanlar
D) savlar
E) şarkılar

2. Bilindiği üzere İslamiyet'ten önceki Türk hayatında idare eden sınıfla idare edilen boy, il, ulus veya bodun arasında duygu, düşünce, ülkü, kısaca ifade etmek icap ederse hayat ve kâinat anlayışı bakımından büyük bir fark yoktu. Aynı müşterek sade dilde ozanlar tarafından kopuz denen sazlarla terennüm edilen aşk ve tabiat şiiri - - - - ile büyük hadiselerin (savaş, göç vb.) hikâyesi olan - - - - veya matem münasebetiyle yakılan - - - - ürünleri totemizm, Şamanizm ve Budizm gibi inanç veya dinlerin manevi havası içinde bütün Türklerin estetik heyecanlarına tercüman oluyordu.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde verilen sözcükler getirilmelidir?

- A) koşuk-destan-sagu
B) destan-efsane-mit
C) sagu-mit-koşuk
D) koşma-destan-ağıt
E) koşuk-tarih-sav

3. **İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatıyla ilgili aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?**

- A) Sığır, şölen ve yuğ törenleri şiirlerin söylenmesine zemin hazırlamıştır.
B) Mitler ve tarihî hadiseler, metinlerin şekillenmesine kaynaklık etmiştir.
C) Budizmin ve Maniheizm'in etkisi görülür.
D) Kahramanlık teması sıklıkla işlenmiştir.
E) Yerlilik ön planda olup tercüme eser yoktur.

4. Bu destan, MÖ 330-327 yılları arasında Türk illerinde hakanlık eden kahramanının hayatı ve faaliyetleri etrafında teşekkül etmiştir. Anlatıya göre Büyük İskender'in, Semerkant'ı geçip Batı Türkistan'ı istilaya başladığı sırada Balasagun yakınında kendi adı ile anılan bir kale yaptırmış ve İskender'e karşı bir mücadele vermiştir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen destan aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Oğuz Kağan
B) Ergenekon
C) Bozkurt
D) Şu
E) Türeyiş

5. Erdi aşın taturgan
Yavlak yağış katargan
Boynın tutup kadhırgan
Basti ölüm agharu

(O; yemeğini tattırıcı, yavuz düşmanı döndürücü ve tutup boynunu eğdirici idi. Ölüm onu basarak yendi.)

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Konu bakımından liriktir.
B) Soyutlamaya başvurulmuştur.
C) Kahramanlık ve ölüm kavramları vurgulanmıştır.
D) 7'li hece ölçüsü ile yazılmıştır.
E) Redif kullanılmıştır.

6. Könglüm için örtedi
Bütmiş başıg kartadı
Keçmiş ödüg irtedi
Tün kün keçip irtelür

Günümüz Türkçesiyle:

(Gönlüm acıdan için için yandı. Bu acı kapanmış yarayı yeniden deşti. Gönlüm geçmiş zamanları aradı. Geceler ve gündüzler geçtikçe de o zamanlar aranıyor.)

Bu dördümlük aşağıdaki türlerin hangisinden alınmıştır?

- A) Koşuk
B) Mersiye
C) Sav
D) Destan
E) Koşma

Şiir (Destan Dönemi)

7. Koşnı konum ağışka
Kılgıl anğar ağırlık
Artut alıp anungıl
Edgü tavar ogurluk

(Konuya, komşuya ve hismine iyilik et, onları ağırla. Ar-
mağan alıp güzel, uğurlu mallar hazırla.)

Bu dördülikle ilgili,

- I. Nasihat içermektedir.
II. Kafiye örgüsü abcb şeklindedir.
III. Dizelerdeki hece sayılarının eşitliğine dayalı bir şiir
ölçüsü kullanılmıştır.

Çıkarımlarından hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.   C) I ve III.
D) II ve III.   E) I, II ve III.

8. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış ya-
pılmıştır?

- A) İslamiyet öncesinde kullanılan temalar İslamiyet son-
rasında değişmiştir.
B) İslamiyet'ten önce hece ölçüsü kullanılırken İslamiyet
sonrasında aruz ölçüsü de kullanılmaya başlanmıştır.
C) İslamiyet öncesindeki dile öz Türkçe sözcükler hâ-
kimken İslamiyet sonrasında Arapça ve Farsça ifade-
ler dile dâhil olmuştur.
D) İslamiyet öncesi edebiyatta sagunun yerini İslamiyet
sonrasında ağıt ve mersiye almıştır.
E) İslamiyet'ten önce sadece dördlük nazım birimi kul-
lanılırken İslamiyet sonrasında beyit nazım birimi de
sıklıkla kullanılmıştır.

9. Sanskritçeden VIII. yüzyılda Çinceye, X. yüzyılda ise
Çinceden Uygurcaya çevrilen, 10 kitap ve 31 bölümden
oluşan bu eser; Budizm felsefesini, Buda'nın menkıbe ve
vaazlarını içermektedir.

**Bu parçada hakkında bilgi verilen eser aşağıdakiler-
den hangisidir?**

- A) Irg Bitig   B) Sekiz Yükmeç
C) Altın Yaruk   D) Maytrisimit
E) Prens Kalyanamkara ve Papamkara Hikâyesi

10. I.
Türlüg çeçek yarıldı
Barçın yadhım kerildi
Uçmak yeri körüldi
Tumlug yana kelgesüz

(Türlü çiçekler açıldı, ipek kumaştan yaygı serildi, cenne-
tin yeri görüldü, kış yine gelecek değildir.)

- II.
Eren alıp okuştılar
Kıngır közün bakıştılar
Kamug tolmun tokuştılar
Kılıç kına küçün sığdı

(Yiğitler çağrıştılar, yan gözle bakıştılar, bütün silahlarla
vuruştular, kılıç kına güç sığdı.)

Bu dördüklerin ortak özellikleri için,

- I. Kafiye örgüsü
II. Tema
III. Kafiye türü
IV. Söz sanatları
V. Hece sayısı

Çıkarımlarından hangileri doğrudur?

- A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve III.
D) III ve V.   E) IV ve V.

11. Tümen çiçek tizildi
Bükünden ol yazıldı
Üküş atıp özeldi
Yırde kopa adrışur

Günümüz Türkçesiyle:

(On binlerce çiçek sıra sıra dizildi. Tomurcuklarından çö-
züldü. Uzun süre yatmaktan sıkılmışlardı. Yerden biterek
birbirlerinden ayrılırlar.)

**Bu dördülikle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylen-
mez?**

- A) Konu bakımından koşuk türüne aittir.
B) Nazım birimi dördlüktür.
C) 7'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
D) Çapraz uyak kullanılmıştır.
E) Ahenk unsurları kullanılmıştır.

Şiir (İslami Devir İlk Ürünler)

1. (I) Kutadgu Bilig'de, İslami eserlerdeki akışa uygun olarak Allah (tevhit, münacat), Hz. Peygamber (naat) ve dört halife övgüsü, ardından geçiş niteliğindeki bahar mevsimi tasviri ile hükümdara yazılmış bir kaside yer alır. (II) İnsanoğlunun değeri, dilin meziyeti ve kusuru, kitap sahibinin özrü, bilgi ve aklın meziyet ve faydaları gibi konular üzerinde durulduktan sonra asıl bölüme geçilir. (III) Asıl bölüm, içerik bakımından iki kısma ayrılabilir; birinci kısım hükümdar Kün Togdı ve vezir Ay Toldı karakterlerine odaklanır. (IV) İkinci bölümün çatışması ise Ögdülmüş ile Odgurmuş arasındaki diyalogla dramatize edilir. (V) Eser, Saltuk Buğra Han'a nasihat, Hz. Peygamber'e ve Dört Halife'ye selam ile biter.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

2. Ajun külçirer baz alın kaş çatar
Bir elgin tutup şehd birin zehr katar
Asel tatrup ilkin tamak tatıtıp
Kidirek kadahka sunup zehr katar

(Dünya gülümser, fakat yine alın buruşturur ve kaş çatar. Bir elinde bal tutup, birinde zehir saklar. Önce baldan tatırarak ağız tatlandırır. Biraz sonra kadehe zehir katarak sunar.)

Şum dünyaya köngil bağlab kahil boldum
İşret birle vaderiga cahil boldum
Bu dünyanı öterini emdi bildim
Ya İlahî! Afv kılğıl günahımını

(Kötü dünyaya gönül bağlayıp ergin oldum. Eğlence ile vah yazık cahil oldum. Bu dünyanın geçiciliğini şimdi bildim, Allah'ım! Günahımı affeyle!)

Bu şiir parçalarından hareketle Atabetü'l-Hakayık ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mecazi söylemlere başvurulmuştur.
B) Didaktik bir üsluba sahiptir.
C) Sözcük seçiminde öz Türkçeci bir yaklaşım benimsenmiştir.
D) Dünya hayatının geçici ve aldatici oluşu işlenmiştir.
E) Redif, uyak ve ölçüyle ahenk sağlanmıştır.

3. Öz: Kendi, nefis

Körklüg tonug özünge
Tatlıg aşığı adhınka
Tutgil konuk ağırılıg
Yadhsun çaving budhunka

(İyi elbiseyi kendine, tatlı aşı başkasına... Konuğu ağırla, ününü herkese yaysın.)

Bu parçadan hareketle Divânu Lügati't-Türk ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) İslami Dönem'e ait olduğu
B) Karahanlılar zamanında yazıldığı
C) Misalli bir sözlük olduğu
D) Manzum biçimde yapılandırıldığı
E) Uygur alfabesi ile yazıldığı

4. I. Kelimelerin sıralanmasında harf sayıları esas alınmıştır.
II. Türkçenin ilk dil bilgisi kitabı olarak kabul edilmektedir.
III. İslamiyet Öncesi Dönem'e ait pek çok kültürel unsura dair bilgiler barındırmaktadır.
IV. Türklere Arapça öğretmek amacıyla kaleme alınmıştır.
V. 11. yüzyılda Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde Divanu Lügati't-Türk ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

5. I. Feilâtün feilâtün feilâtün feilün
II. Siyasetname
III. Alegori
IV. Yusuf Has Hacib
V. Kaside

Numaralanmış ifadelerden hangileri Kutadgu Bilig'le ilişkilendirilemez?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) II ve III.
D) III ve V. E) IV ve V.

Şiir (İslami Devir İlk Ürünler)

6. Sizni bizni Hak yarattı tâat için
Ey bul-aceb içmek yemek râhat için
Kâlû belâ dedi rûhum mihnet için
Edhem bolup yer astıga kirdim mena

(Sizi, bizi Hak ibâdet için yarattı. Ey acayip, yemek içmek rahat içindir. Ruhum sıkıntı için “Kâlû belâ” dedi. Ben de Edhem olup yer altına girdim.)

Divan-ı Hikmet’ten alınan bu dörtlükle ilgili aşağıdaki-lerin hangisi söylenemez?

- A) Telmih sanatına başvurulmuştur.
B) Tam kafiye yer verilmiştir.
C) 12’li hece ölçüsü ile yazılmıştır.
D) Amaç-sonuç ilişkisi kurulmuştur.
E) Dinî-tasavvufi bir içeriğe sahiptir.

7. bu rüzgârın tadı senin hiç tatmadığın
I
bu yolcular bilmediğin bir yerden geliyor
II
konuştukları dil ömrünce duymadığın
gözlerini sakla sen burda bir yabancısın
III
akşam tren raylarına yağmur yağıyor
IV V

Bu dizelerdeki altı çizili sözcüklerden hangisi Divanü Lügati’t-Türk’te geçmiş olamaz?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. **Aşağıdakilerin hangisi İslam etkisindeki Türk edebiyatının ilk ürünlerinin ortak özelliklerinden biri değildir?**

- A) Öğreticilik
B) Tasavvuf
C) Şiir
D) Karahanlı Türkçesi
E) Allah’a ve/veya Hz. Peygamber’e hamd ü sena

9. **Temsil ettiği kavram**

- I. Adalet (hukuk, kanun)
II. Mutluluk (saadet)
III. Akıl ve anlayış (zekâ)
IV. Akıbet (hayatın sonu), kanaat

Numaralanmış kavramların Kutadgu Bilig’de karşıla-dığı isimler aşağıdaki seçeneklerin hangisinde sıra-ıyla verilmiştir?

I.	II.	III.	IV.
A) Kün Togdı,	Ay Toldı,	Ögdülmiş,	Odgurmuş
B) Kün Togdı,	Odgurmuş,	Ögdülmiş,	Ay Toldı
C) Odgurmuş,	Ögdülmiş,	Ay Toldı,	Kün Togdı
D) Ögdülmiş,	Ay Toldı,	Kün Togdı,	Odgurmuş
E) Ögdülmiş,	Kün Togdı,	Odgurmuş,	Ay Toldı

10. Özinde ulugka tapug kılsa öz
Tilin beklese ked katıg tutsa söz
Tapugug onarsa bu yanlıg kiçig
Begine yağudı onardı keçig
...
Ulugug ulugla küdez hürmeti
Sana kelge devlet ulugluk kutı

Negü ter eşitgil avuçga sözi
Avuçga sözi tutsa açlur közi

Ulug hürmeti bar ajunda törü
Ulug kelse koptıl adakın örü

(Kendisinden büyüğe hizmet etmeli, dilini tutmayı bilmeli, ulu orta söz söylememeli. Böyle bir genç hizmette başa-rı gösterirse beyine yakın olur ve merhaleleri başarıyla geçer. Büyüğü büyük tut, onun itibarını gözet. Sana da devlet ve ululuk mutluluğu gelir. Dinle, atalarımız ne der. Atalar sözünü tutanın gözü açılır. Büyükler muhteremdir; bu, dünya kanunudur. Büyük gelince ayağa kalk.)

Dil, biçim ve içerik özelliklerinden hareketle bu dize-lerin aşağıdaki eserlerden hangisine ait olduğu söy-lenebilir?

- A) Risaletü’n-Nushiyye B) Mesnevi-i Şerif
C) Nehcü’l-Feradis D) Divan-ı Hikmet
E) Kutadgu Bilig

Şiir (Halk Edebiyatı / Divan Edebiyatı)

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde tasavvuf felsefesinin bir yansıması görülmez?

- A) Sûret-i kesretle olmuş muhtelif
Cümlesinün zâtı birdür çün elif
(Her şeyin zâtı elif harfi gibi birdir. Kesret görüntüsüyle çeşit çeşit olmuştur.)
- B) Âlem-i vahdete nazar kılsan
Yokdur anda tarîk u nazm u nesak
(Vahdet âlemine dikkatle bakıldığında, orada kural, söz ve şeklin olmadığı görülür.)
- C) 'İşk îmâmdur bize gönül cemâ'at
Kiblemüz dost yüzi dâimdür salât
(Aşk imamımız, gönül cemaatimiz, sevgilinin yüzü kiblemiz ve namaz devam edenimizdir.)
- D) Dünya vü 'ukbâda iy Rabb-i Rahîm
Afv it gösterme bize hiç bîm
(Ey Rabbim! Bizi affet, dünyada ve ahirette bize hiç korku / tehlike yaşatma.)
- E) Hakk'ı bulmak isteyenler eylesün nefsin dervîş
Çalap bize mürşid virmiş dervîş olubilsem dervîş
(Hakkı bulmak isteyenler benliklerini dervişe dönüştürsünler. Yaratıcı bize rehber vermiş, keşke derviş olabilsem.)

2. Aşkın âşıklar öldürür
Aşk denizine daldırır
Tecelli ile doldurur
Bana seni gerek seni

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
B) Kafiye ve rediften yararlanılmıştır.
C) İlahi aşk temalı bir şiirdir.
D) Dili süslü ve sanatlıdır.
E) Uyak düzeni aaax şeklindedir.

3. (I) Menkıbevî hayatının, bazı kaynakların sağladığı bilgi kırıntılarının ve şiirlerinden çıkarılan birtakım ipuçlarının dışında Yunus Emre ile ilgili elde herhangi bir sağlam belge bulunmamaktadır. (II) XIII-XIV. yüzyıllarda yaşadığı, Hacı Bektaşî Velî ve Mevlâna ile görüştüğü bilinmektedir. (III) Şiirlerinden anlaşıldığına göre Arapça ve Farsçayı bilmekte olup tefsir, hadis gibi dinî ilimlere ve tasavvufi bilgilere vâkıftır. (IV) Divan ve Risaletü'n-Nushiyye isimli iki eseri vardır. (V) Anadolu Türkçesinin bir yazı dili hâline gelmesinde büyük katkılar sağlayan bu eserlerindeki şiirlerini aruz ölçüsüyle kaleme almıştır.

Yunus Emre ile ilgili numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. Yolına cânın viren cânbâz imiş
Aşk eri maşûkına dem-sâz imiş
Gizleyem dir idi âşık râzını
Gözyaşı yüz sarusu gammâz imiş
(dem-sâz: dost, sırdaş; râz: sır)

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bir tuyuğdan alınmıştır.
B) Kapalı istiare vardır.
C) Cinaslı söyleyişe başvurulmuştur.
D) Kafiye örgüsü aaxa şeklindedir.
E) Âşığın bazı vasıflarına değinilmiştir.

5. * Sabr eyle gönül derdüne dermân ire umma
Cân atma oda bîhude cânân ire umma
(bîhude: boşu boşuna)

- * Bahâr irişdi vü kıldı cihânı nûrânî
Gelün teferrüc idelüm gül ü gülîştânı
(teferrüc: gezinti)

Bu dizelerde,

- I. Vezin
II. Tema
III. Edebî sanat
IV. Redif

özelliklerinden hangileri ortaktır?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve III.
D) II ve IV. E) III ve IV.

Şiir (Halk Edebiyatı / Divan Edebiyatı)

6. İy Süleymân şol kopuzuñ kılını
Bur kim öğrenelüm bu kuşlar dilini
...
Biz bu Gülşen-nâme'de kim eyledük
Dükeli 'ilm ıstılâhın söyledük

Bu dizeler aşağıdaki eserin hangisinden alınmıştır?

- A) İskendername
B) Dede Korkut Hikâyeleri
C) Mantıku't-Tayr
D) Süheyl ü Nevbahar
E) Danişmendname

7. I. Tasavvufi halk edebiyatının ve ilahi türünün en büyük sanatçısıdır.
II. Eserlerinden Arapça ve Farsçaya hâkim olduğu görülür, buradan güçlü bir medrese eğitimi aldığı anlaşılmaktadır.
III. Şiirlerinde hece ölçüsünün yanında aruz ölçüsünü de kullanmıştır.
IV. Kutadgu Bilig adlı eseri aruz ölçüsü ve mesnevi nazım biçimiyle yazılmış, 573 beyitten oluşmuştur.
V. Oğuz Türkçesinin yalnız konuşma dili olarak kullanıldığı yüzyılda bu dille en güzel şiirlerin söylenebileceğini eserleriyle kanıtlamıştır.

Numaralanmış cümlelerden hangisi Yunus Emre için söylenemez?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. Pir Sultan Abdal şâhımız
Hakk'a ulaşır yolumuz
On iki imam katarımız
Uyamazsın demedim mi

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Dili anlaşılır ve yalındır.
B) Nazım birimi dörtlüktür.
C) 8'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
D) Şiir devriye nazım türüyle yazılmıştır.
E) Lirik bir söyleyişle canlılık kazanmıştır.

9. Senün oglun diridür sanma ölü
Şimdi sulţân durur oglun bil bellü
...
Buni işitdi yüzün urdı yire
Secde kıldı etdi şükr ol yüz ura
...
Yine eytdi ey benüm gözüm nûrı
Kandasın ey Bünyâmin'üm gel beri

Cânum ârzûsı vü gönlüm yemişi
Bünyâmin'üm ey görünmeyen eşi
(Eytdi: dedi; Kanda: nerede)

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi yoktur?

- A) Nida B) İstifham C) Teşbih
D) Teşhis E) Tezat

10. Su gibi kanumu toprağa kardun
Ne sanursın garîbün kanı yok mu
Cemâl-i hüsnüne mağrûr olursun
Kemâl-i hüsnünün noksânı yok mu
Begüm Dehhâni'ye ölmezden öndin
Topuna irmegün imkânı yok mu

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Farsça tamlamalar kullanılmıştır.
B) Ait olduğu şiirin son bölümüdür.
C) Şiir aruz ölçüsüne başarıyla uyarlanmıştır.
D) Kafiye düzeni ba, ca, da ... şeklindedir.
E) Millî nazım birimi kullanılmıştır.

11. Aşağıdaki sanatçı-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Ahmet Fakih-Çarhname
B) Ahmed-i Dai-İskendername
C) Yusuf u Zeliha-Şeyyad Hamza
D) Hoca Mesud- Süheyl ü Nevbahar
E) Şeyhoğlu Mustafa-Hurşidname

Divan Edebiyatı - 1

1. Hâsılum yok ser-i kûyunda belâdan gayrı
Garazım yok reh-i aşkında fenâdan gayrı
Ney-i bezm-i gâmem ey mâh, ne bulsan yeke ver
Oda yanmış kuru cismimde hevâdan gayrı
Perde çek çehreme hicrân günü ey kanlı sirişk
Ki gözüm görmeye, ol mahlikâdan gayrı
Yetti bîkesliğim ol gayete kim çevremde
Kimse yok çizgine girdâb-ı belâdan gayrı
Ne yanar kimse bana âteş-i dilden özge
Ne açar kimse kapım, bâd-ı sabâdan gayrı
Bozma ey mevc gözüm yaşı hababın ki bu seyl
Komadı hiç imaret bu binâdan gayrı
Bezm-i aşk içre Fuzuli, nice âh eylemeyem
Ne temettû' bulunur bende sedâdan gayrı
- I. Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.
II. Nazım şekli gazeldir.
III. Aşk konusu işlenmiştir.
IV. Zengin kafiye ve redif kullanılmıştır.
V. Divan edebiyatı geleneğiyle yazılmıştır.
- Bu şiirle ilgili numaralanmış bilgilerden hangisi yanlıştır?**
- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
2. **Aşağıdaki beyitlerden hangisi naat türünde bir içeriğe sahiptir?**
- A) Azm-i rezm idüp şeh-i kişver-güşâ-yı kâm-yâb
Sarsar-ı kahriyle saldı cân-ı hasma ıztırâb
(şeh-i kişver-güşâ-yı kâm-yâb: kutlu ve cihangir şah;
azm-i rezm: savaşmaya karar vermek; sarsar-ı kahr:
kahrının kasırgası; cân-ı hasma: düşmanın canına)
- B) Yeter itdün sitemi bu dil-i şeydâya yeter
İtdüğün cevri ü cefâlar bana dünyâyâ yeter
(dil-i şeydâ: deli gönül; cevri ü cefâ: eziyet)
- C) Geldi nice peygamber-i zî-şân bu cihâna
Sen cümlesine seyyid ü servetsin efendim
(zî-şân: şanlı; seyyid: efendi)
- D) Getürdün ey dil-i âvâre sîneye bir bir
Ne denlü gussa vü gam varsa âşinâ diyerek
(dil-i âvâre: aylak gönül; gussa: keder; âşinâ: tanıdık,
dost)
- E) Ahmedî sabr eyle aşk odına İbrâhîm-vâr
Ger dilersen kim olasın yâr katında Halîl
(od: ateş; İbrahim-var: Hz. İbrahim gibi; yâr: sevgili;
halîl: dost)

3. Ol âfitâb-ı sa'âdetden ayrı halk-ı cihân
Kara geyüb sürinür gölgeler gibi bî-cân
(âfitâb-ı sa'âdetden: saadet güneşi; bî-cân: cansız)
- Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**
- A) Zengin kafiye kullanılmıştır.
B) Söyleyicide hüznün duygusu hâkimdir.
C) Kişileştirmeye başvurulmuştur.
D) Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.
E) Bir gazelin matla beytinden alınmıştır.
4. Ben leblerini cânıma emsem görürem
Gözün yarasın gönüle merhem görürem
Aşkın odını ki yaka iki cihânı
Ben kendi cânıma yalnız kem görürem
(emsem: ilaç; kem: az)
- Bu dörtlük ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**
- A) Yara – merhem – emsem sözcükleriyle tenasüp sanatı yapılmıştır.
B) Tuyuğ nazım şekli ile kaleme alınmıştır.
C) Görürem: redif, em: tam kafiye.
D) Kafiye örgüsü aaba şeklindedir.
E) Ölüm teması işlenmiştir.
5. Dil bülbülü nâlânlar ide hüsnüne karşı
Sen yüz viresin ey yüzi gül hâra nedendür
(nâlân: inleme; hüsn: güzellik; hâr: diken)
- Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yoktur?**
- A) Teşbih B) Teşhis C) İstifham
D) Tezat E) Tenasüp

6. Aşağıdakilerin hangisinde verilen nazım biçimleri aynı nazım birimiyle yazılabilir?

- A) gazel-mesnevi-şarkı-terkibibent
- B) mesnevi-gazel-kaside-müseddes
- C) tuyuğ-rubai-murabba-kıt'a
- D) terciibent-rubai-murabba-gazel
- E) muhammes-taştir-tahmis-tardıyye

7. Nevzade Atai'nin 1626 yılında Molla Cami'nin bir eserinden etkilenerek "failatün failatün failün" kalıbıyla yazdığı 3450 beyitlik bir mesnevidir. Eserin başında, bir kır gezintisinde dostlarının Cami'nin eserini överek bunun Türkçeye çevrilmesi gerektiğini söylemeleri üzerine bu mesneviyi yazdığını açıklar. Mesnevi kır bölüm hâlinde düzenlenmiş olup aşk, ibadet, tevazu, fazilet, çalışma, iyilik, bağlılık ve yalan gibi konular işlenmiştir. Yirmi sekizinci bölümünde de Nasreddin Hoca hikâyeleri anlatılmıştır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mantıku't-Tayr
- B) Sohbetü'l-Ebkâr
- C) Rind ü Zâhid
- D) Vesiletü'n-Necât
- E) Hayriyye

8. Asıl adı Ahmed olup - - - - adı ile şöhret bulan 14. yüzyıl Anadolu sahasının bu ünlü şairi, aynı zamanda bir hükümdardır. Tıp, tefsir, hadis, astronomi, İslam hukuku gibi alanlarda da çalışmaları olan şair özellikle tuyuğları ile tanınmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Kadı Darîr
- B) Şeyhülislam Yahyâ
- C) Seyyid Nesîmî
- D) Kadı Burhâneddin
- E) Ali Şîr Nevâî

9. Divan şiirinde işlenen konu ve temalarla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Beyitler daima konu bütünlüğüne sahiptir.
- B) İşlenen konular genel bir bakışla dinî ve din dışı şeklinde sınıflandırılabilir.
- C) İlahi ve beşerî manada aşk, en çok işlenen temadır.
- D) Konuların işlenişinde belirli ifade kalıpları sıklıkla kullanılmıştır.
- E) Şiirler işledikleri konulara göre bahariye, cülusiye, suriyye, miraciye gibi isimler alabilirler.

10. Aşağıdakilerden hangisi terkibibent ve terciibent için ortak bir özellik değildir?

- A) Hanelerin daha çok gazel şeklinde kafiyelenmesi
- B) Mahlasın genellikle son bentte yer alması
- C) Tasavvufi, felsefi ve toplumsal konuların işlenmesi
- D) Her hanedeki beyit sayısının çoğunlukla beş ile on arasında değişmesi
- E) Vasıta beytinin kafiyesinin her defasında değişmesi

11. Girdâb-ı belâya oldular gark
Kalmadı aralarında bir fark

Evzâ'-ı muhâlif oldu yeksân
Gûyâ iki tende idi bir cân

Her kim sorar olsa Kays'a bir râz
Leylâ'dan ana yeterdi âvâz

(gark: batmak; evzâ'-ı muhâlif: birbirine ters hâller; yeksân: bir, aynı; râz: sır, âvâz: ses)

Aşağıdakilerden hangisi bu dizelerle ilişkilendirilemez?

- A) Mesnevi
- B) Aşk
- C) Beyit
- D) Telmih
- E) Zengin uyak

12. Ol gün ki yevm-i cum'a idi. Sa'âdetlü Pâdişâh Hazretleri Şeyhülislâm Hazretleri'ne ve Vüzerâ-yı Azâm'a ve Yeniçeri Ağası'na ve Kâdî'askerlere ve Mîr- mîrân ve Ümerâya ve Bölük Ağalarına ve Ocak Ağalarına ve sâ'ir hizmetî zuhûr iden guzât-ı İslâma seksenden ziyâde hil'atler ih-sân buyurup şeref-i dâmen-bûslar ile teşrîf buyurdular. Yevm-i mezbûr da müjde-i feth ile Kapucular Kethüdâsı ve mukarrebînden Beşîr Ağa İstanbul'a irsâl buyuruldu. Revân da olan câmi-i şerîfe minber yapılip ol gün Pâdişâh-ı Âlem-penâh hazretleri erkân-ı devlet ile salât-ı cum'ayı anda edâ idüp Emirgüne oğlu sarâyın seyr [ü] temâşâ etdiler.

İçerik özelliklerinden hareketle bu metnin aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

- A) Surnâme
- B) Kıyafetnâme
- C) Gazavatnâme
- D) Seyahatnâme
- E) Elifnâme

Divan Edebiyatı - 2

1. İzün tozına yüzlerin sürmege
Dökildi saçıldı gül ü yâsemîn

Bu beyitteki edebî sanatlar aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

- A) Teşhis-Hüsnütalil
B) Teşbih-Tenasüp
C) İstiare-Teşbih
D) Teşhis-Teşbih
E) Tecahülüarif-Hüsnütalil

2. Âkil ol kimsedür ki her hâle
Şükr idüp Hakk'a ittikâ eyler

Câhil oldur ki gark-ı ni'met iken
Yine Rabb'ından iştikâ eyler

(ittikâ: yaslanmak; iştikâ: şikâyet)

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Kafiye ve redif kullanılmıştır.
B) Ulama yapılmıştır.
C) Tezat sanatı vardır.
D) Didaktik bir içeriğe sahiptir.
E) Mesnevi nazım şekliyle yazılmıştır.

3. Her dem bana yâr arz-ı ruhsâr eyler
Hüsnüne beni beter giriftâr eyler
Gûyâ ki kemâl-i aşk dersin okutur
Her dem bana ta'lîmini tekrâr eyler

(ruhsâr: yanak; giriftâr: tutulmuş; ta'lîm: öğretmek; yetiştirmek)

Tek dörtlükten oluşan bu şiirin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Terciibent   B) Mâni   C) Muhammes
D) Rubai   E) Şarki

4. (I) Divan edebiyatı, XIII. yüzyılda Hoca Dehhani ile başlayıp XIX. yüzyıla kadar varlığını devam ettirmiştir. (II) Ortak İslam kültürünün etkisiyle oluşan bir edebî gelenektir. (III) Bu gelenek, Arapça ve Farsça kelime ve tamlamaların sıkça kullanıldığı; genellikle sanatlı, süslü söyleyişlere yer verilen; daha çok somut konuların işlendiği bir çerçeve çizmektedir. (IV) Divan edebiyatı geleneğinin en tanınmış sanatçıları arasında XIV. yüzyılda Sultan Veled, Ahmedî; XV. yüzyılda Şeyhî, Necatî, Zatî; XVI. yüzyılda Ahmet Paşa, Fuzulî, Baki, Hayalî Bey; XVII. yüzyılda Nefî; XVIII. yüzyılda Nabi, Nedim, Şeyh Gâlip; XIX. yüzyılda Enderunlu Vâsîf sayılabilir. (V) Aşk temelli bir yapı arz eden divan şiirinde âşık; aşk hastalığına yakalanmış, dermanı olmayan derde düşmüş, sevgiliden yüz bulamamış biri olarak canlandırılrsa da bu durum, âşık için utanılacak değil aksine onu yücelten bir durumdur.

Divan edebiyatı ile ilgili numaralanmış cümlelerin hangilerinde bilgi yanlış vardır?

- A) Yalnız I.   B) I ve II.   C) II ve IV.
D) III ve IV.   E) III ve V.

5. - - - - , bir sözün içinde gizli olan sanatlı anlamdır. Buna göre belli sözcüklerin kullanılması yine belirli düşünüş şekillerini doğurur. Örneğin sevgilinin ağzı için kullanılan "âb-ı hayat" tamlaması bağlama göre bu özelliği kazanabilmektedir. Çünkü ağız sözcüğü ile sürekli olarak ilişkilendirildiğinden zamanla asıl anlamı yanında ağız anlamını da karşılar hâle gelmiştir.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Berceste mısra   B) Hamse
C) Mazmun   D) Sehl-i mümteni
E) Leffüneşir

6. Seherden seyre vardum murgzâra
Hezârân murg gördüm geldi zâra
Gül ü lâleyle zeyn olmuş çemenler
Oyuna girdi gönlekcek semenler
(murg-zâr: kuşun çok olduğu yer; hezârân: binlerce; zâr: inleme; zeyn olmuş: süslenmiş)

Bu dizelerin ahenk unsurlarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Ulama yapılmıştır.
B) Kelime tekrarına yer verilmiştir.
C) Aruz ölçüsüyle yazılmıştır.
D) Redif kullanılmıştır.
E) Tunç uyak vardır.

Divan Edebiyatı - 2

7. I. Destan Dönemi'nde hece ölçüsü ve beyit nazım birimi kullanılırken divan şiirinde aruz ölçüsü ve daha çok dörtlük tercih edilir.
- II. Destan Dönemi'nde konuşma diline yakın ve Türkçe sözcüklerin ağırlıkta olduğu bir söyleyiş görülürken divan şiirinde Arapça ve Farsça sözcüklerin etkili olduğu sanatlı bir dil hâkimdir.
- III. Destan Dönemi'nde eserler kopuz eşliğinde söylenebilirken divan şiirinde metnin bir enstrümanla söylenmesi eğilimi yoktur.
- IV. Destan Dönemi ürünleri daha çok anonimken divan şiirinde eserin yazarı genellikle bellidir.
- V. Destan Dönemi'nde millî unsurlar ön plandayken divan şiirinde dinî öğeler daha belirgindir.

Destan Dönemi şiiriyle divan şiirinin karşılaştırıldığı numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

8. • Garipname
• Tezkire
• Hikemi üslup
• Hamse

Aşağıdaki sanatkârların hangisi bu terimlerin herhangi biri ile ilişkilendirilemez?

- A) Kınalızade Hasan Çelebi B) Baki
C) Taşlıcalı Yahya D) Âşık Paşa
E) Nabi

9. **Gazel nazım şekli ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Beyit sayısı genellikle beş-on beş arasında değişmektedir.
- B) Mahlas beytinden sonra bir ya da birkaç beyit daha eklenen gazellere "beytül gazel" adı verilmektedir.
- C) Kasidelerin içinde yer alabilmektedir.
- D) Matla mısralarından birinin maktada tekrarlanmasına "redd-i matla" denir.
- E) Kafiye örgüsü "aa, ba, ca..." şeklindedir.

10. **Aşağıdaki kavram eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

- A) Tahmis – Beşleme
B) Yek-âhenk – Konu bütünlüğü
C) Girizgâh - Tasvir
D) Şarkı – Nakarat
E) Mesnevi – Âgâz-ı dâstân

11. **Aşağıdakilerin hangisindeki tanımlama ayraç içindeki ifade ile örtüşmez?**

- A) Türk edebiyatında XVII ve XVIII. yüzyıllarda Nefi, Şehri, Naili, Neşati ve Şeyh Galip gibi şairlerin üzerinde etkili olmuştur. (Sebkihindi)
- B) Tatavlı Mahremî ile Edirneli Nazmî gibi divan edebiyatı şairlerinin, eserlerinde Arapça ve Farsça kelime ve tamlamalar yerine Türkçelerini tercih etme gayretleri sonucu ortaya çıkan şiir anlayışıdır. (Türkî-i Basit)
- C) Bir gazelin her beytinin mısraları arasına aynı vezinde iki, üç, dört mısra eklenerek oluşturulmuş bentlerden meydana gelen bir nazım şeklidir. (Murabba)
- D) Divan edebiyatında, başka bir manzume örnek alınarak aynı ölçü ve uyakla yazılan şiirlere denir. (Nazire)
- E) Divan şairlerinin hayatlarını ve şiirlerini genellikle öznel bir bakış açısıyla değerlendiren eserlerdir. (Tezkire)

Divan Edebiyatı - 3

1. Gözümde 'aks-i ruhsârün hayâli
Güneşdür sanasun su üzre ditrer
(‘aks-i ruhsâr: yanağın yansıması)

Bu dizelerde görülen söz sanatının benzeri aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

- A) Nâm u nişâne kalmadı fasl-ı bahârdan
Düşdi çemende berg-i dirahit itibardan
(nâm u nişâne: iz; fasl-ı bahâr: ilkbahar; berg-i dirahit: ağacın yaprağı)
- B) Dâr-ı dünyâda kûşe yok bî-gam
Bâri tenhâ mı ki diyâr-ı ‘adem
(dâr: ev; kûşe: köşe; bî-gam: gamsız; ‘adem: yokluk)
- C) Kendü firdevs bâgına benzer
Cûy-ı bâğı İremdeki nehre
(cûy-ı bâğı: bağın ırmağı, İrem: cennete benzetilerek yapılan bahçe)
- D) Olasın bâğ-ı cihânda dâim
Gül gibi hurrem ü handân u besîm
(hurrem: şen, handan / besîm: güler yüzlü)
- E) Didüm kûyun iti izi toziyam
Didi kim tefâhür sana düşmez
(kûy: köy, tefâhür: övünme)

2. Biri de hazret-i Sadî-i saîd-i Şîrâz
Olmuş ol dahi mürebbî-i Gülistân-ı sühen
(hazret-i Sadî-i saîd-i Şîrâz: saadetli Şirazlı Sadi hazretleri; mürebbi: terbiye eden, öğretmen, Gülistan: Sadi-i Şirazi'nin bir eseri, çiçek bahçesi; sühen: söz)

Bu beyit için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Divan edebiyatı şiir geleneğini temsil etmektedir.
B) Tevriye sanatına başvurulmuştur.
C) Bir kasideden alınmıştır.
D) Methiye içeriklidir.
E) Halk söyleyişinden yararlanılmıştır.

3. Osmanlı sanatkârları arasında yaşadığı dönem olan Lale Devri ile ismi özdeşleşen bu şairin asıl adı Ahmed'dir. Kasidede Nef'i'nin, gazelde hikemî tarzın büyük temsilcisi Nâbi'nin etkisinin revaçta olduğu şiir ortamında yetişen şair çok geçmeden kendi adıyla anılacak olan yeni bir tarz geliştirmiştir ki bu tarzın başlıca özellikleri söyleyiş mükemmelliği, yerlilik arzusu ve şuh eda oluşudur.

Bu parçada hakkında bilgi verilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Zati B) Hayalî C) Nabi
D) Nedim E) Enderunlu Vasıf

4. I. yüzüm sürüp
II. ol zât-ı pâke
III. çemenler gibi hâke
IV. du'âlar eyledüm
(zât: değerli kişi, hâk: toprak)

Bir mesneviden alınan bu şiir parçalarından anlamlı bir beyit oluşturulmak istense sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) I ve IV.
III ve IV. IV ve II. II ve III.
D) III ve I. E) IV ve I.
II ve IV. III ve II.

5. Tasavvuf, Allah'ın niteliğini ve evrenin oluşumunu varlık birliği anlayışıyla açıklayan dinî ve felsefî akım olarak tanımlanmakta. Bu anlayışa göre Allah'ın, kendini görmek ve göstermek istemesi âlemin yaratılma sebebidir. Varlığın yaratılışı, dünya hayatının nedeni, insanın aslı amacının ne olduğu sorularını birtakım cevaplar getiren tasavvufta söz konusu bakış açısı birtakım terimler üzerinden açıklanmaktadır. Bu terimlerden bazıları - - - - şeklinde sıralanabilir.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

- A) vahdet-i vücûd
B) insan-ı kâmil
C) mecâlisü'n-nefâis
D) nûr-ı Muhammedî
E) fenafillah

Divan Edebiyatı - 3

6. XVIII. yüzyılda kaleme alınan ve divan edebiyatının en önemli mesnevilerinden biri kabul edilen ---- tasavvufi bir eser olup içinde geçen kişi ve yer adları birer semboldür. 2042 beyitten oluşan eserdeki bazı motiflerin kaynağı Mevlâna'nın Mesnevi-i Manevi'sidir. Nitekim şair, eserin sonunda yer alan bir beyitte "Esrarını Mesnevi'den aldım / Çaldım veli mîrî malı çaldım" diyerek bunu açıkça belirtmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Hayrabad B) Yusuf u Züleyha
C) Leylâ vü Mecnun D) Hüsn ü Aşk
E) Hüsrev ü Şirin

7. Aşağıdaki beyitlerin hangisinde redif yoktur?

- A) Sen şem'sen uymagil hevâya
Kim şem'i hevâ verür fenâya
(şem': mum; fenâ: yokluk)
- B) Nergis gözine nigâh ederdi
Yârı gözün anup âh ederdi
(nigâh: bakış; yâr: sevgili)
- C) Mecnûn ki eşitdi ol hitâbı
Verdi bu tarîk ile cevâbı
(tarik: yol)
- D) Ol dilbere kim vefâsı yohdur
Âşıklarına cefâsı çohdur
- E) Mecliste okınursa eger tâze sözlerüm
Sohbet içinde her yana güller nisâr olur
(nisâr: saçmak, dağıtmak)

8. Osmanlı'da hükümdar çocuklarının doğum ve sünnet törenleriyle padişah kızlarının düğün törenlerini anlatan manzum, mensur ya da manzum-mensur karışık yazılan eserler genel olarak bu adı taşır. Bilinen ilk örnekleri, III. Murad'ın oğlu III. Mehmed'in 1582'de yapılan sünnet töreni için Gelibolulu Ali ve İntizami'nin yazdığı eserlerdir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Surnâme B) Mersiye C) Tarih
D) Münacat E) Sakinâme

9. • Biyografik bir çalışmadır.
• Mevlid türünde bir eserdir.
• Fuzuli tarafından kaleme alınmıştır.
• Aşk teması etrafında kurgulanmıştır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu özelliklerden herhangi birini taşımamaktadır?

- A) Vesiletü'n-Necat B) Hadikatü's-süeda
C) Kanuni Mersiyesi D) Cemşid u Hurşid
E) Latifi Tezkiresi

10. Mahlas beytinden sonra bitirilmeyip bir veya birkaç beyit daha devam ettirilmesi ile oluşan gazellere - - - - gazel denir. Yine Arapça, Farsça ve Türkçeden ikisi veya üçüyle karışık şekilde söylenmiş gazellere - - - - gazel, gazelin her dizesine bir küçük dize eklenmesi ile oluşanlara - - - - gazel, her mısrasında akis sanatı yapılmış gazellere ise - - - - gazel adı verilmektedir.

Aşağıdaki sözcüklerden hangisi bu parçadaki boşluklardan herhangi birine getirilemez?

- A) mükerrer B) mülemma C) müzeyyel
D) musammat E) müstezat

11. Pes ahiye gerek kim işbu yâd kılduğumuzla hem tuta, hem işleye... Taâm yimekte on iki edeb vardır. Evvel sag dizin yukarı dike, sol dizin aşağıya koya, otura, lokmayı çeyneyecek evvel sag yanibirle çeyneye, lokmayı kiçi kese, temiz yiye ya'nî iki elin bulaşturmaya ve dökmeye, agzındayiken hiç söz kelecî eylemeye...

Bu metnin içerik özellikleri bakımından aşağıdakilerin hangisinden alındığı söylenebilir?

- A) Şehrengiz B) Gazavatnâme
C) Fütüvvetnâme D) Sefaretnâme
E) Rahşiyе

Divan Edebiyatı - 4

1. I. Siyer: Hz. Muhammed'in dış görünüşünü ve niteliklerini anlatan manzum ve mensur eser.
II. Lugaz: Konu edinilen bir şeyin özelliklerini söyleyerek ne olduğunun bilinmesini istemek amacıyla düzenlenen şiir.
III. Tehzil: Ciddi bir esere alay tarzında nazire yazma, şakalı bir anlatıma çevirme.
IV. İmale: Aruz vezninde kısa okunması gereken heceyi ölçüye uydurmak için uzun okuma.

Numaralanmış terimlerle ilgili açıklamalardan hangileri yanlıştır?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) I ve III.
D) II ve IV.   E) III ve IV.

2. Padişahum yazuk degül mi bana
Hidmetüm bunca yıllar ola hebâ

Koca Serdar gibi bir gâzî
Eyleyüp ben hakîre i'zâzî

Nice sancaklar eyledi teklîf
İhtiyar itmedüm bu abd-i zaîf

Ne mu'înüm ne hod-zahîrüm var
Vüzerâdan ne dest-gîrüm var

Hazret-i pâdişâha kaldı hemân
Mansıb olmak bu bendeye ihsân

(hidmet: hizmet; hakîr: kudretsiz; i'zâz: ikram etmek; ihtiyâr etmek: razı olmak / istemek; abd: kul; zaîf: güçsüz; mu'în / hod-zâhir: yardımcı; vüzerâ: vezirler; dest-gîr: elden tutan; mansıb: makam, mevki; ihsân: yardım)

Bu metin aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmıştır?

- A) Letaifnâme   B) Münşeat
C) Kısas-ı Enbiya   D) Tezkire
E) Menakıbnâme

3. **Aşağıdaki dizelerin hangisi dinî-tasavvufi bir içeriğe sahip değildir?**

- A) Cennet cennet didükleri
Bir ev ile birkaç hûrî
İsteyene virgil anı
Bana seni gerek seni
- B) Sûretâ gerçi Muhammed son idi
İllâ ma'nâda kamudan ön idi
- C) Şükür ni'met oldu çü şükr ister ol
Sana şükre yâ Rabbi kim bula yol
- D) Sensin İbrâhîm'e viren 'azm ü İsmâ'il'e sabr
Hem viren Ya'kûb'a hüzn ü Yûsuf'a hüsn ü cemâl
- E) Künc-i gurbetde niçün kaldım efendim böyle
Bildir aslın bana Allâh'ı seversen söyle

4. I. Şarkı, klasik Türk edebiyatına özgü nazım şeklidir.
II. 12. yüzyıl sonlarından 17. yüzyılın ikinci yarısına kadar uzun bir dönem etkisini sürdürmüştür.
III. Divan edebiyatı, Türk edebiyatının İslam medeniyet dairesinde Arap ve Acem edebiyatları yanında oluşturduğu büyük bir edebiyat koludur.
IV. Aruz ölçüsü tercih edilmesine rağmen nadir de olsa hece ölçüsüyle söylenmiş örnekler vardır.
V. Şiir merkezli bir edebiyattır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde divan edebiyatıyla ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

5. ● Ahmed Paşa'ya aittir. Fatih Sultan Mehmet'e hitaben yazılan bu eser 35 beyittir.
● Kâtip Çelebi'nin kaleme aldığı, coğrafyaya dair bir eserdir.
● Kişinin dış görünüşünden karakterini tespit etmeyi konu edinen eserlerdir.
● Fuzuli'nin Hz. Peygamber'e duyduğu sevgiyi dile getirdiği 32 beyitlik naatıdır.

Bu maddelerde aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Muhammediye   B) Cihannüma
C) Kerem kasidesi   D) Kıyafetname
E) Su kasidesi

6. Aşağıdaki beyitlerin hangisinin kafiyesi diğerlerinden farklıdır?

- A) O çârsûda ki nakd-ı niyâza bakmazlar
Metâ'-ı kâle-furûşân-ı nâza bakmazlar
- B) Âşık olduğum tuyaldan yüzüme bakmaz hâbib
Yöresine ugramaz ölümlü bîmârün tabîb
- C) Âşık ana dirler ki giçe cân u serinden
Dost vaslı için seller aka dîdelerinden
- D) Ol hilâl ebrunu gördükce gözüm giryân olur
Âdet oldur kim görünse mâh-ı nev bârân olur
- E) Taştı yaşım deniz gibi sâhili vü kenârı yok
Mevc-i gam-ı zamânedен fûlk-i dilin karârı yok

7. 'Acemdür. İsmi Mehmed'dür. Menâsıb-ı celileye mutasarıf olan kuzât-ı sencîde-sıfâtdan olup hüsn-i hatla nak-kâş-suver-i inşâ olmanın Merhûm Ganî-zâde Efendi'nün mektûbcısı olmuş-ıdı. Sâhib-ihtirâ' şâ'irdür. Ammâ eş'ârî nâdirdür. Bu beyt-i latîf zâde-i tab'-ı şerîfleridir:

Gümânda idi gönül dür iken o mâh-ı cebîn
Visâline irerüm şimdi geldi bana yakîn
Bin otuz beşde İstanbul'da fevt oldı.

Bu metin parçası aşağıdaki edebî türlerin hangisinden alınmış olabilir?

- A) Şehrengiz
- B) Seyahatname
- C) Tezkire
- D) Sihhatname
- E) Kıyafetname

8. Sen kim gelesin meclise bir yer mi bulunmaz

Baş üzere yerin var
Gül goncasının gûşe-i destâr senindir
Gel ey gül-i ra'nâ

[Ey gül goncası, sen meclise gelirsin de sana bir yer bulunmaz mı? Başımızın üzerinde yerin var. Sarıklarımızın köşesi sana ayrılmıştır. Ey güzel gül, sen (yeter ki) gel!]

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri vardır?

- A) İstiare - İstifham
- B) Kinaye – Telmih
- C) İstifham - Teşhis
- D) Nida – Hüsnütalil
- E) Tevriye - Tezat

9. Aşağıdaki metinlerden hangisi ayrıç içindeki terimle ilişkili değildir?

- A) Binüp her bir file dört er bahadur / Savaş idüp nice kol bud uradur // Çü şâhun filleri meydana girdi / Piyâde eyleyüp çok atlu kırdı // Yitüp her kime bir hortum çalardı / Çalap hakkı çelik bigi çalardı (Gazavatname)
- B) Seyyâhân-ı berr u bihâra ma'lûm ola ki bu Karadeniz'i seyâhat edüp im'ân-ı nazar ile gavvâsı olup temâşâ etdiğimiz hesabı üzre bu boğazdan Karadeniz'in tûlu Anadolu cânibine şimâle gidüp tâ Faşa Çayı boğazına varınca bin beş yüz mildir ve yine Boğazdan tâ Azak Kal'ası bucağına varınca iki bin mîl tûlu bir Karadeniz'dir. Anadolu ve Rûmeli cânibinde bu Karadeniz'e bin yedi yüz sağır ü kebîr nehr-i azîm mahlût olur. Cümlesinden ulu nehr-i azîm Rûmeli'nde nehr-i Tuna'dır. (Seyahatname)
- C) Sünnet mahallinde yetmiş seksen pâre toplar ve kunbara atılıb şenlikler olundu ve âhşâm namazından sonra birkaç kulle ve âdem tasvirlerin getürüb meydâna kodılar ve dürlü dürlü fişekler atılıb seyr ü temâşâlar gösterdiler. (Surnâme)
- D) Ya'nî Hazret-i Resûl-i Ekrem sallallâhu ta'âlâ 'aleyhi ve sellem hazretleri orta boylu idiler, ne itidâlden ziyâde uzun ve ne katı kısa idiler, meyilleri tûl canibine idi. Ve ne süd akı gibi ak ve ne ziyâde gendüm-gün idi. Ve mübârek müy-i dîlcûyları ziyâde kıvrırcık değil ve ziyâde gevşek değil, orta idiler. (Kırk Hadis)
- E) Hâsılı efendim, ben seni bilirim ve senün muhabbet ve rızânı isterim, gayrun sözi ve âvâzı yanımda dâne-i hardal degildir. Efendim sen hemân sag ol, ben kulunı gönlünden çıkarma ve aralıkda ân-ı vâhîde gelüp kulunla ülfet eylemek lutf u merhametine merhündür. Ve duâ dimişsin ki ne güne duâdur? Kâğıd ile ilâm eylesen ki a benim efendim, çok söyledim, mübârek başun agrıtdım, afvun recâ iderim. Bâki hemişe Hıfz-ı Hudâ'da mahfuz olasın. (Münşeat)

Şiir (Halk Edebiyatı)

1. I
Bu yolun inişi, yokuşu eğri
Sellerin dağlardan akışı eğri
Bu eğri yollara alışanların
Yerişi, duruşu, her işi eğri
II
Dosttan yana kanat bulup uçalım
Ak u karaya bakmayıp geçelim
Hızır gibi âb-ı hayat içelim
Gel gönül dost illerine gidelim
- Aşağıdakilerden hangisi, numaralanmış dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?**
- A) Yarım kafiye yer verilmesi
B) Tezat sanatına başvurulması
C) Yalın bir söyleyişe sahip olması
D) Sözcük düzeyinde redif kullanılması
E) Hece ölçüsüyle söylenmesi
2. Hocam âşık olanların işi âhıla zâr olur
Hasretinden ol maşûkun gözi yaşı bınar olur
Düni günü kılır zâri yani görmek diler yâri
İşitmezler bu haberi ışksuzlar bî-haber olur
(âhıla zâr: inleme, maşûk: sevgili, düni günü: gece gün-
düz, bî-haber: habersiz)
- Bu dizelerde,**
- I. Teşbih
II. Tezat
III. Teşhis
IV. İstiare
- söz sanatlarından hangileri vardır?**
- A) Yalnız I.   B) Yalnız IV.   C) I ve II.
D) II ve III.   E) III ve IV.
3. Uzaktan seçilmiyor
Gönüldür geçilmiyor
Gönül bir top ibrişim
Dolaşmış açılmıyor
- Aşağıdakilerin hangisi bu dörtlüğün özelliklerinden biri değildir?**
- A) Dilinin sade, yalın ve açık olması
B) 7'li hece ölçüsüyle yazılması
C) Beyitlerle yazılmış olması
D) Uyak düzeninin 'aaba' olması
E) Ahenk unsurları içermesi

4. **Âşık tarzı halk edebiyatı ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**
- A) Kendisine veya bir başkasına ait şiirleri saz eşliğinde yorumlayan ya da halk hikâyeleri anlatan âşık larca oluşturulmuş bir edebî koldur.
B) Bazı âşıklar şiir tekniği bakımından serbest şiire yönelmişlerse de asıl meyilleri hece veznedir.
C) Âşıklar sanatlarını daha çok köyler ve kasabalar ile göçebe ya da yarı göçebe topluluklarda icra etmişlerse de şehirlerdeki kahvehanelerde, konaklarda, tekelerde ya da panayırlarda da hünerlerini gösterme imkânı bulmuşlardır.
D) Âşıklık geleneği Osmanlı'da sınırlı sayıda insana ulaşabilen resmî eğitim ve öğretimin âşık fasılları ve hikâye anlatıcıları aracılığı ile kalabalık kitlelere ulaşmasında etkin bir rol oynamıştır.
E) Âşık edebiyatı sözlü ve yazılı olmak üzere iki kaynağa dayanmaktadır. Sözlü kaynaklar daha çok âşıkların hafızasıdır. Yazılı kaynaklar ise cönk adı verilen antolojik defterlerdir.

5. Bağ bana
Bahçe sana bağ bana
Değme zincir kâr etmez
Zülfün teli bağ bana
- Bu dörtlük aşağıdaki mani türlerinden hangisini örneklemektedir?**
- A) Düz (tam) mani
B) Kesik (cinaslı) mani
C) Yedekli (artık) mani
D) Deyiş
E) Katar mani

Şiir (Halk Edebiyatı)

6. I. Dinî-tasavvufî Türk edebiyatında sanat yapmaktan çok dikkat çekmek, haberdar etmek, yönlendirmek ön planda tutulduğu için ölçü ve kafiye konusunda diğer halk edebiyatı alanlarına nazaran daha serbest hareket edilmiş, bu nedenle ölçü ve uyaklarda türlü aksaklıklar görülmüştür.
- II. Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı nazım türlerinden ilahi, farklı tarikatlarda satranç, divani, vezn-i aher gibi isimler almıştır.
- III. Dinî-tasavvufî Türk edebiyatında mecazi ve sembolik anlatıma çokça başvurulmuştur. Örneğin şarap ile ilahi aşk, saki ile şeyh, meyhane ile tekke, sevgili ile Allah kastedilebilir.
- IV. Mutasavvıfların belli tasavvufî mertebelerin esrarını anlattığı, alegorilerle örülü olan şathiyeler ilk bakışta manasız gibi görünen ancak tasavvuf felsefesine hâkim bir gözle ve derinlemesine bakıldığında gerçek iletisi anlaşılan bir şiir türüdür.
- V. Dinî-tasavvufî Türk edebiyatı; kullanılan vezin, nazım şekilleri, dil özellikleri ve içerikleri itibarıyla halk edebiyatı ve Destan Dönemi Türk Edebiyatı'nın kesişim noktalarından biridir.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde bilgi yanlış vardır?

- A) I ve II.   B) I ve IV.   C) II ve V.
D) III ve IV.   E) III ve V.

7. XV. yüzyılda yaşamış önde gelen Halvetî şeyhlerinden biri olan - - - - mutasavvıf bir şairdir. Kaynaklar ilmî ve tasavvufî yönden bilinen bir aile içinde yetiştiği ve iyi bir medrese tahsili gördüğünü, Halvetiyye tarikatı pîrlerinden Seyyid Yahya-yı Şirvani'ye bağlanıp seyr ü sülukunu tamamlayınca Anadolu'da irşatla görevlendirildiğini bildirmektedir. Eski Anadolu Türkçesi ve Azerî Türkçesi özelliklerinin bir arada bulunduğu şiirlerinde açık, nükteli, didaktik ve samimi bir üslup hâkimdir. Divanı dışında Çobanname, Miskinlikname, Neyname ve Kalemname adlı mesnevileri de kaleme almıştır.

Bu parçadaki boşluğa getirilmesi gereken mutasavvıf şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Dede Ömer Ruşeni   B) Elvan-ı Şirazi
C) Eşrefoğlu Rumi   D) Sakıb Dede
E) Hacı Bayram-ı Veli

8. Ağam İstanbul'u mesken mi tuttu
Gördün güzelleri beni unuttu
Sılaya dönmeye yemin mi ettin
Gayrı dayanacak özüm kalmadı

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenmez?

- A) Tam kafiyevidir.
B) Sade bir Türkçe ile söylenmiştir.
C) Bir türküden alınmıştır.
D) İstifham sanatına başvurulmuştur.
E) 11'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.

9. XVII. yüzyılda yaşadığı tahmin edilen şair, Ahmet adlı bir âşığın oğludur. Karakoyunlu muhitinde yetişmiştir. Şiirleri koşma, semai ve az sayıda destandan oluşmaktadır. Şiirlerinin pek çoğunda maddî aşkı dile getirmiştir. Yaşadığı bir macera etrafında meydana gelen halk hikâyesinin diğer kahramanı Selvihan'dır.

Bu parçada sözü edilen halk şairi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Ercişli Emrah   B) Dadaloğlu
C) Seyrani   D) Dertli
E) Âşık Ömer

10. XIII. yüzyılın ikinci yarısı ile XIV. yüzyılın başlarında yaşamış olan mutasavvıf bir şairdir. Doğumu, ölümü, doğum yeri gibi hususlarda kesin bir bilgi yoktur. Şiirleri ilk bakışta kolay yazılmış gibi görünmekle beraber dikkatle incelendiğinde belirli bir anlam derinliğine sahip oldukları anlaşılmaktadır.

Bu parçada sözü edilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hacı Bektaş-ı Veli
B) Mevlâna
C) Sultan Veled
D) Pir Sultan Abdal
E) Yunus Emre

Şiir (Halk Edebiyatı)

1. Şu dağlar olmasaydı
Çiçeği solmasaydı
Ölüm Allah'ın emri
Ayrılık olmasaydı
Yukarıdaki şiirin ahenk unsurları için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) "I" harfleriyle aliterasyon yapılmıştır.
B) "ol" sesleriyle tam kafiye oluşmuştur.
C) Sözcük hâlinde redif kullanılmıştır.
D) 7'li hece ölçüsüyle söylenmiştir.
E) Şiirin kafiye düzeni aaba'dır.

2. Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni

Bu dörtlüğün ahenk unsurları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tezat sanatı vardır.
B) Kelime tekrarına yer verilmiştir.
C) 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
D) Ek biçimli redif vardır.
E) Zengin kafiyelidir.

3. Halk edebiyatında dinî-tasavvufi halk edebiyatı veya tekke edebiyatı adıyla ayrı bir kol gelişmiştir. Bu kolda ilahiden başka nefes, devriye, nutuk, şathiye adıyla anılan şiirler de vardır. Söz konusu şiirler içerisinde Bektaşî törenlerinde saz eşliğinde ve makamla okunması gelenek hâlini almış olanlara nefes, devir esasını (Allah'tan gelip Allah'a dönmek)

I
konu edinenler devriye, tarikata yeni giren birisine tarikat

II
adabını öğretmek amacıyla kaleme alınanlar şathiye,

III
inançlardan alaycı bir dille söz eder gibi yazılanlar da nutuk olarak adlandırılmaktadır.

IV

Bu parçada numaralanmış terimlerden hangileri yer değiştirmelidir?

A) I ve II.   B) I ve III.   C) II ve III.
D) II ve IV.   E) III ve IV.

4. Dinî-tasavvufi halk edebiyatının önemli temsilcilerinden olup mutasavvıf bir şairdir. Asıl adı Alaaddin Gaybî'dir. Varlıklı bir aileye mensup olan Gaybî, iyi bir eğitim görmüştür. Zamanının bütün ilimlerini, tasavvufu, dinî konuları ve Farsçayı bilen birisidir. Tekkede yetiştiği için didaktik içerikli eserlerinde açık ve sade bir dil kullanmıştır. Bazı şiirlerinde Yunus Emre'nin etkisi açıkça görülür. Hece ile yazdığı şiirlerinin yanı sıra gazel tarzında yazdığı şiirleri de bulunmaktadır. Gevhername, Vücutname, Sarayname sanatçının tanınmış eserlerinden birkaçıdır.

Bu parçada tanıtılan kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kaygusuz Abdal   B) Pir Sultan Abdal
C) Sultan Veled   D) Karacaoğlan
E) Gevheri

5. (I) Anonim halk edebiyatı kapsamına giren ürünlerin bir kısmı nazım (mânî, türkü, ninni), bir kısmı nesir (masal, efsane vb.), bir kısmı da nazım-nesir (halk hikâyeleri) karışık şekilde karşımıza çıkmaktadır. (II) Bu ürünler, halk arasında yayılmış; yabancı etkilerden uzak kalmıştır. (III) Yazılı geleneğin bir ürünü olan mânilerde yalın bir dil kullanılmıştır. (IV) Manzum ürünlerde hece ölçüsü ve dörtlük nazım birimi esastır. (V) Anonim halk edebiyatı çerçevesinde verilen ürünler; Anadolu insanının hayat felsefesini, yaşantısını, bireysel duygulanmalarını dile getirmesi yönüyle önemli birer kaynaktır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlış vardır?

A) I.   B) II.   C) III.   D) IV.   E) V.

6. Dolu bardak gibi boşaldım doldum
Sarı çiçek gibi açıldım soldum
Leylâsın yitiren Mecnun ben oldum
Beklerim ki nazlı yârim gelecek

Bu dörtlükte,

I. Tezat
II. Telmih
III. Teşbih

sanatlarından hangileri vardır?

A) Yalnız I.   B) Yalnız II.   C) I ve II.
D) II ve III.   E) I, II ve III.

Şiir (Halk Edebiyatı)

7. Âşıklık geleneğinde usta-çırak ilişkisi önemlidir. Usta âşık, saza ve söze yeteneği olan birini çırak edinir ve ona adım adım âşıklığı öğretir. - - - - âşıklıktaki ikinci adımdır. Âşıklık yolunda ilerleyen kişinin kendini yansıtan bir takma ad seçmesi geleneğin belirlediği bir durumdur. Kişinin "âşık" olabilmesi için - - - - yeteneğine sahip olması gereklidir. Geleneğe göre kişinin âşık olmasında - - - - veya - - - - en önemli göstergelerden biridir. Bu durumla âşıklıkta çok sık karşılaşılr.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçadaki boşluklardan herhangi birine getirilemez?

- A) bade içme
B) saz çalma
C) rüya görme
D) el alma
E) mahlas edinme

8. I
İnleyim dinle gönül
Dinleyim inle gönül
İmil imil yanalım
Senin derdinle gönül

II

Felek bir gün bize bir yol gülmedi
Tuğlar taktı elin Seyranîsine
Yirmi dokuz harften al mahlâs deyi
Teklif eder durur Seyranî'sine

Numaralanmış bu dizelerin ortak özelliği aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Kişileştirme sanatının yapılması
B) Kafiye örgüsünün düz olması
C) Aşk temasının işlenmesi
D) Koşma nazım şeklinde yazılması
E) Zengin kafiye kullanılması

9. I. İlk söyleyeni belli olmayan, kulaktan kulağa sözlü olarak aktarılacak bugüne ulaşan edebiyat ürünleridir.
II. Mani, türkü, ağıt, destan, efsane, ninni, tekerleme, bilmece, fıkra, halk hikâyesi, masal, atasözü, deyim, karagöz, ortaoyunu gibi manzum ve mensur türlerle temsil edilmektedir.
III. Manzum eserler daha çok hece ölçüsüyle söylenmiştir.
IV. Kimi eserlere, ağız özellikleri yansıtılmıştır.
V. Başlangıcı ilk İslami ürünlere kadar uzanır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde anonim halk edebiyatı ile ilgili bir bilgi yanlış yapılmıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. Âşık tarzı halk şiirinin en uzun nazım biçimi olan destanlar dördlükler hâlinde (Dördlüklerde sayı sınırlaması yoktur.); 7, 8 ve genellikle 11'li hece ölçüsüyle, sade bir dille oluşturulur. Destanlarda savaş, yangın, sel, deprem gibi toplumu etkileyen olayların yanında ünlü kişilerin maceraları da ele alınır.

Bu bilgilere göre aşağıdaki dizelerden hangisi bir destandan alınmıştır?

- A) Geçti cânânın firâki cânıma
Tîr-i cevri gibi girdi kanıma
Nâleden bir kimse gelmez yanıma
Söyle ey bâd-ı sabâ cânânıma
B) Saat on üç otuz İzmit'ten çıktı
Hareket, edince fırtına yoktu
Kaptanın başını dertlere soktu
Yolcusunu afete soktun Üsküdar
C) Kandilli'de eski bahçelerde
Akşam kapanınca perde perde
Bir hatıra zevki var kederde
D) Karşıdan ünlüyorlar
Badılcın belliyorlar
Bu köy nasıl köyümüş
Varmadan övüyorlar
E) Ben gün gibi yorgun, o sebûlar gibi ince,
Birdenbire düşdük gibi bir gizli sevince;
Gezdik yürüdük yan yana rüzgârlar esince,
Sallandık o şen kızla salıncaklarınızda.

11. - - - - türünün halk edebiyatındaki en önemli temsilcisi Seyrânî, - - - - türünün Karacaoğlan, - - - - türünün ise Köroğlu'dur. - - - - ise âşık edebiyatı nazım türlerinden olmakla birlikte daha çok anonim halk edebiyatı ürünleri olarak bilinir.

Bu parçadaki boşluğa sırasıyla aşağıda verilenlerden hangileri getirilmelidir?

- A) güzelleme – koçaklama – ağıt – taşlama
B) koçaklama – koçaklama – güzelleme - ağıt
C) ağıt – koçaklama – taşlama - güzelleme
D) taşlama – güzelleme – koçaklama - ağıt
E) koçaklama – güzelleme – taşlama - ağıt

Şiir (Tanzimat Edebiyatı)

7. Tanzimat I. ve II. Dönem şiiri ile ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) Birinci dönem şiiri daha toplumcu, halkçı bir karaktere sahiptir.
- B) Birinci dönemin şiir dili fayda prensibinin etkisiyle ikinci döneme göre daha sadedir.
- C) Birinci dönemde aruz ölçüsüne bağlı kalınmışken ikinci dönemde daha çok hece ölçüsü tercih edilmiştir.
- D) Birinci dönemde hürriyet, eşitlik gibi kavramlar ön planda iken ikinci dönemde aşk, doğa ve bireysel duygular revaç bulmuştur.
- E) İkinci dönemde birinci döneme göre realizmin etkisi daha belirgindir.

8. Bu ayrılık bana yaman geldi pek,
Ruhum hasta, kırık kolum kanadım.
Ya gel bana ya oraya beni çek,
Gözüm nuru oğulcuğum, Nijad'ım!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ulama yapmaya uygun bir sözcük dizisi yoktur.
- B) Toplumcu bir anlayışla yazılmıştır.
- C) Hâkim duygu hüzdür.
- D) Tam uyak ve ek hâlinde redif kullanılmıştır.
- E) Sade ve akıcı bir dili vardır.

9. 1868'de Hürriyet gazetesinde yayımlanan - - - - başlıklı yazıya göre şiir her toplumda görülen doğal bir sanat olup bütün uluslar kendi özelliklerini yansıtan şiirlere sahiptir. Divan edebiyatı ise Osmanlı şairlerinin Arapları ve İranlıları taklit etmeleriyle ortaya çıkmış melez bir yapıdır. Türk edebiyatını temsil edebilecek asli ürünler, divan edebiyatı şairlerinin beğenmediği halk türkülerinde, âşıklar arasında söylenen "deyiş", "üçleme" ve "kayabaşı"larda aranmalıdır.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Şiir ve İnşa
- B) Takip
- C) Mukaddime-i Celâl
- D) Demdeme
- E) Zafernâme

10. Tanzimat Edebiyatı ikinci döneminde, kırka yakın eseriyle en üretken, en yenilikçi kalemlerinden olan ve "şair-i azam" unvanıyla anılan - - - - bu özellikleriyle modern edebiyatımızın kurucularındandır. Türlü elçiliklerde görev almasının etkisiyle hem Doğu hem Batı kültürüne hâkimdir. "Sahra" adlı ilk kitabından itibaren Türk şiirine yeni bir yön vermiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki isimlerden hangisi getirilmelidir?

- A) Recaizade Mahmut Ekrem
- B) Şemsettin Sami
- C) Samipaşazade Sezai
- D) Nabizade Nazım
- E) Abdülhak Hamit Tarhan

11. Eyvah! Ne yer, ne yâr kaldı,
G önlüm dolu âhu zâr kaldı
Şimdi buradaydı, gitti elden
Gitti ebede gelip ezelden

Ben gittim, o hâksâr kaldı
Bir güşede tarmâr kaldı

Bâki o enis-i dilden, eyvâh!
Beyrut'ta bir mezâr kaldı.

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Tezatlî söyleyişlere yer verilmiştir.
- B) Yabancı sözcük ve tamlamalar kullanılmıştır.
- C) Zengin kafiye kullanılmıştır.
- D) Ölümünden söz edilmiştir.
- E) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.

12. Yâ Rabb, nedir bu keşmekeş-i derd-i ihtiyâc

İnsanın ihtiyâcı ki bir lokma nânedir

(keşmekeş-i derd-i ihtiyâc: ihtiyaç derdi için çekişme, nân: ekmek)

Bu beyitle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nida sanatına başvurulmuştur.
- B) Yabancı kelimelere yer verilmiştir.
- C) Toplumsal bir eleştiri yapılmıştır.
- D) Neden-sonuç ilgisi kurulmuştur.
- E) Hikemî bir üslubu vardır.

Roman (Tanzimat Edebiyatı)

1. Bir gün Rakım Efendi'nin ahibbasından bir matbaacı kendisine Fransızca bir kitap getirdi. Bunu Türkçe'ye tercüme ederse yirmi altın kadar verebileceğini arz eyledi. Kitap yüz elli, iki yüz büyücek sayfeli olduğundan koca Rakım bunu bir haftada çırpamak suretiyle kabul eyledi. Vakıa bir hafta değil ama on iki günde kitabı bitirip götürdü. Matbaacı da yekten yirmi altını verdi. Haydi bakalım şu parayı aldığı zaman şu Rakım Efendi'nin ne kadar sevinmiş olduğunu kim hesap edebilir? Nafile, kimse edemez. Biçare Rakım o zamana kadar bu miktar parayı Galata'da sarraf kutularından başka yerde görmemişti. Şimdi bu serveti avucunda görünce gözlerinden dolu tanesi gibi sirişk-i süruru cereyandan men edememişti. Ne o, şaştınız mı? Hey kardeşim hey! İçinizde Rakım halinde büyümüş adam varsa düşünsün baksın, sa'y-i dest olarak ilk kazandığı paraya ne kadar sevinmiştir? **Bu parçadan Tanzimat Dönemi romanlarının özellikleriyle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?**
- A) Olayın akışı kesilerek okura sorular sorulması ve bunları yazarın cevaplaması meddah tekniğinden yararlandırıldığını göstermektedir.
- B) Toplumun o dönemdeki değer yargılarına, hayat görüşlerine uygun tipler yaratılmıştır.
- C) Romantizm akımının etkileri görülür.
- D) Yazar kişiliğini gizlemez, olaylara 3. kişi olarak karışır.
- E) İnsanın ruh hâli tasvirlerle ayrıntılı olarak ele alınır.

2. **SERGÜZEŞT**
- Esirci; küçük bir sokak, تنها bir mahallenin içinde bir evin kapısını çalıyordu. Evin kapısını açan bir hizmetçi "Safa geldiniz Hacı Ömer Efendi, buyurun!" dedikten ve hanımına haber verdikten sonra bunları hanımın odasına götürdü. Bir başörtüsüyle köşede duran hanım şişman, esmer, kaşlarına bir parmak genişliğinde boya sürmüştü. Kaba bir yaratılış, çirkin bir kıyafete girmişti. Odaya girip de esirci: – Git hanımının eteğini öp! dediği zaman küçük esir, gidip kadına sarılmak isteyince hanım gayet sert bir tavırla kızı geriye doğru itti. Kız mahzun mahzun geri çekilerek mindere oturdu. Hacı Ömer şiddetle: – Senin mindere oturmak haddin mi? Sen esirsin! Kalk ayakta dur! dedikten sonra hanıma doğru dönerek – Kusura bakmayın, daha acemidir. Geleli birkaç gün oldu. Siz istediğiniz gibi terbiye edersiniz. "Sergüzeşt" romanından alınan bu metinle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?
- A) Tanzimat Dönemi'nin sosyal yaşamını konu almıştır.
- B) Metindeki temel çatışma masum insanlar ile zulmeden insanların karşılaşmasıdır.
- C) Gözlemci anlatıcının bakış açısı kullanılmıştır.
- D) Mekânla ilgili ayrıntılı betimleme yapılmıştır.
- E) Tanzimat Dönemi toplumunun sosyal gerçeği ile metin arasında ilişki vardır.

3. Romanın kahramanı 20 yaşlarında bir genç olan Ali Bey, zengin bir ailenin çocuğudur ve iyi bir öğrenim görmüştür. Ancak hayat tecrübesi azdır. Gösteriş yapmayı, para harcamayı seven Ali Bey, babası ölünce bunalıma düşer. Annesi onu teselli bulsun diye Çamlıca gezintilerine gönderir. Bu gezintilerin birinde Ali Bey Mahpeyker adında bir kadınla tanışır. Bu kötü ahlaklı bir kadındır. Ali Bey'in annesi oğlunun Mahpeyker ile arkadaşlık kurmasından rahatsızdır. Sonrasında romanda Ali Bey'in annesinin onu bu durumdan kurtarma çabalarını ve Mahpeyker'in buna karşılık vermesini anlatır. Roman Ali Bey'in ölümüyle trajik bir biçimde son bulur.

Yukarıda özet verilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat
B) İntibah
C) Araba Sevdası
D) Sergüzeşt
E) Zehra

4. Bu eserde Tanzimat'ı takiben ortaya çıkan ve birçok romanda işlenen "yanlış Batılılaşma" gerçeği ele alınmaktadır.

Bu cümlede,

- I. Felatun Bey ile Rakım Efendi
II. Araba Sevdası
III. Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat
IV. Sergüzeşt

adlı eserlerin hangilerinden söz edilmiş olabilir?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız III.   C) I ve II.
D) II ve IV.   E) III ve IV.

Roman (Tanzimat Edebiyatı)

5. İki sene sonra Paşa yine ma'zûlen İstanbul'a geldiği zaman mahdum beyi kara cümlenden, imlâdan, kıraatten bizzat bi'limtihan malumatını derece-i kâfiyede görmekte tahsiline ikmal edip de bir şehadetname alıncaya kadar mektebe devam ettirmeğe lüzum görmeyerek çocuğu kendi arzusu üzerine Babiâli aklâmından birisine çırağ ettirmiş ve Beyefendi için tahsili artık bi't-tabi vacip görünen Fransızca ile beraber ikinci derecede lüzumu teslim olunan Arabî ve Farisîyi öğrenmek üzere Bihruz Bey'e başka başka maaşlı hocalar tayin etmiş idi.

Bu parçada Tanzimat Dönemi zihniyetini oluşturan aşağıdaki kavramlardan hangilerini vurgulanmaktadır?

- A) Batılılaşma - Eğitim
B) Osmanlıcılık - Eşitlik
C) Halkçılık - Kardeşlik
D) Vatanseverlik - Türkçecilik
E) Romantizm – Hümanizm

6. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi yay ayaç içinde belirtilen eserle ilgili değildir?

- A) Nabizade Nazım'ın gözlemlere yer verdiği, psikolojik unsurlardan kıskançlıkla ilgili çözümlemelerde bulunduğu bir romandır. (Zehra)
B) Sami Paşazade Sezai'nin kölelik konusunu işlediği romantizmden realizme geçişi örnekleyen romandır. (Sergüzeşt)
C) Recaizade Mahmut Ekrem'in Batılılaşmayı yanlış anlatan, kendi kültürüne yabancılaşmış bir genci anlattığı romandır. (Hasan Mellah, Hüseyin Fellah)
D) Ahmet Mithat Efendi'nin Rodos Adasında sürgün olduğu yıllarda yazdığı, iki tipin çatışmasını anlattığı bir romandır. (Eflatun Bey'le Rakım Efendi)
E) Şemsettin Sami'nin görücü usulü evlilik ve bunun sakıncalarını anlattığı romandır. (Taaşuk-ı Talat ve Fitnat)

7. Tanzimat Dönemi romanlarında hürriyet ile esaret teması birlikte işlenir. Bu husus Namık Kemal'den başlayıp Ahmet Mithat Efendi ile devam eder. Bu temaların işlendiği romanlarda genellikle Kafkasya'dan getirilen kız ve erkek çocukların yeni topraklarda efendileriyle olan ilişkileri, çektikleri ızdıraplar, daha çok acı sonla biten aşk hikâyeleri anlatılır.

Aşağıdaki parçalardan hangisi sözü edilen içeriğin bir örneğidir?

- A) Bütün kuvvetini oğlunun terbiyesine vermiş ve rüşdiyeden başka yazı meşki ve Fransızca mukaddematı gibi dersler ekleyerek çocuğunu Bursa için mümkün olabilen derecenin biraz da fevkinde terbiyeye muvafak olmakta bulunmuş idi.
B) Oğlum! İstanbul'a değil, Amerika savanalarına gidecek olsan, yine kültürsüz bir iş göremezsin. Zamanımız maarif zamanıdır. Kültürsüzler için kuru ekmeğe bile güç bulunacaktır. Sen bir kere tahsilini bitir, adam ol. O vakit dünyanın her bir kapısı senin için açık olur.
C) İstanbul'da Aksaray semtinde orta hâlli kibardan bir zatın hanesine bir madam giriyordu. O hanede birisi altı yaşında erkek ve diğeri dört buçuk yaşında bir kız olarak iki çocuk bulunup bunlar bir Fransız muallimesinin terbiyesinde büyütülmek isteniyordu da bu giren madam dahi o muallimeliğe tavsiye olunduğu için gelmişti.
D) Benim babam sipahi alayı beylerinden olup ismini İsmail Ağa derlerdi. Aba ve ecdadımız birçok muharebelerde yararlık göstermiş ve hazret-i padişahın pek çok ihsanlarına nail olmuş bulduklarından babamın servetine hemen nihayet yoktu.
E) Hanım, evin idare ve intizamını kemal-i dikkatle ifa ve muhafaza eder fakat çok bağırrır, pek çabuk hidetlenirdi. Kaşlarını çatarak sönük siyah gözleriyle bakışında bir çocuğu ağlatacak bir adamı korkutacak kadar merhametsizlik görünüyordu. Daima halayıklarla uğraşır, onları merhametsizce hırpalardı.

8. Aşağıdaki kahraman - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Mustafa Meraki Efendi ve Canan - Hasan Mellah
B) Dilber ve Celâl Bey - Sergüzeşt
C) Suphi ve Sırrıccemal - Zehra
D) Bihruz Bey ve Periveş - Araba Sevdası
E) Adil Giray ve Perihan - Cezmi

Tiyatro (Tanzimat Edebiyatı)

1. Emsâl-i edebîyyedendir ki Hakikat nâmında bütün âlem-yân içinde mahbûb-ı kulûb olmağa lâyük bir kız varmış. Saçları dağınık, bağı açık gezdiği için delidir demişler, zincire vurmuşlar. Sonra Akıl nâmında bir hekim çehreyi eski hâlinde bırakmakla beraber dikkat olunmayınca anlaşılmaz bir tarza getirir bir düzgün icâd etmiş, adını mesel koymuş; Hakikat'in yüzünü onunla boyamış. Arkasına da âdet denir bir makbûl biçiminde libâslar giydirmiş, yine kızı meydana salıvermiş. O vakit Hakikat herkes indinde makbul olmağa başlamış. İşte tiyatro, yüzüne mesel düzgünleri sürülmüş, arkasına âdet libâsları giydirilmiş olan Hakikat'in teşahhus etmiş bir misâlidir.

Bu parçada Namık Kemal, tiyatronun hangi özelliğini vurgulamaktadır?

- A) Göstermeye bağlı bir tür olmasını
B) Değişime açık bir yönünün olmasını
C) Aklın ürünü olmasını
D) Sembolik bir dilinin olmasını
E) Gerçeklerden beslenmesini
2. Firdevsi'nin "Şehname"sinden faydalanılarak kaleme alınan bu tiyatro eserinde iç içe geçmiş alt olaylarla örülü bir kurgu söz konusudur. Bir yanda Dahhak'ın zalimliği hikâye edilirken başka bir pencereden Dahhak'ın kızı Hubçehr ve Perviz (Feridun) arasında cereyan eden muşaka anlatılmaktadır. Oyuna üçüncü perdede dâhil olan başkahraman demirci - - - ise oğullarının elinden alınması sebebiyle Dahhak'ın zulmü ile mücadeleye girişen bir isyancıdır ki mücadelenin sonunda galip gelen taraf olacaktır. Dahhak'tan sonra tahta çıkan Cemşid soyuna mensup Feridun onun çekicini iktidarının simgesi olarak belirleyecek ve oyun "Yaşasın hak, yaşasın adalet, yok olsun zalimin zulmü!" nidalarıyla sona erecektir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki isimlerden hangisi gelmelidir?

- A) Seydi Yahya   B) Gave
C) Celaleddin Harzemşah   D) Tarık
E) Atala

3. **İçli Kız** – (Kendi kendine) Bu halayık kısmına da ne kadar acırım. Bak mesela şu bîçare. Genç, güzel, mahcup, terbiyeli, ancak tahsili eksik. Üç sene evvel İstanbul'a gelmiş, tamam on sekiz yaşında iken memleketinden ayrılmış. Kim bilir zavallının orada bir sevdiği, bir nişanlısı mı var nedir ki iki lakırdıda bir bana gelinlikten bahsediyor. Kim bilir, bîçare anasının yanında ne kadar rahatla, ne kadar ümit ile ömür sürmüştür? Buraya gelmiş, eziyet görür, cefa görür, dayak yer, hakaret görür. Sahipleri kendi kulu imiş gibi kullanır. Acaba ben idareme karışır bir adam olsaydım, halayık kullanabilir miydim? Zannetmem. İnsafım beni men ederdi. Bak biçarenin indinde gelinlik ne büyük saadet imiş. Demek olur ki beni söyletecek de mütelezziz olacak. Ne saadet ki zavallı kıza kocadıktan sonra müyesser olacak.

...

İçli Kız – Ben sana nereye gittiklerini sormuyorum a kardeş, daha gelmediler mi dedim?

Perengiz – Küçük hanımcığım!

İçli Kız – Ne var?

Perengiz – Küçük hanımcığım! Bana kardeşim demeyiniz. Hanımefendi darılıyor.

İçli Kız – Benim indimde herkes kardeşdir. Ayrı gayrı yoktur. Sen nasılsan ben de öyleyim.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Kölelik ve eşitlik konusuna temas edilmiştir.
B) Monolog ve diyalog teknikleri kullanılmıştır.
C) Sade bir dili, mizahi bir anlatımı vardır.
D) Mesajı eğitici bir içeriğe sahiptir.
E) Tanzimat Dönemi sosyal hayatından izler taşımaktadır.

4. **Aşağıdakilerden hangisinin Tanzimat tiyatrosunun gelişimine katkı sağladığı söylenemez?**

- A) Devlet desteği
B) Tercüme faaliyetleri
C) Basın ve matbuat imkânları
D) Darü'l-Bedayi'nin açılması
E) Realizm ve romantizm etkisi

Tiyatro (Tanzimat Edebiyatı)

5. **I**
- Hacivat** – Merhaba Karagöz'üm, uğurlar olsun!
Karagöz – İftar kokuları burnuna dolsun!
Hacivat – Hah hah hah! Eksik olma, beni yine güldürdün! Aman!
Karagöz – Ne oldu Hacı Cavcav, kel kafanı bit mi ısırıldı?
Hacivat – Değil efendim! Sen göbeklenmişsin.
Karagöz – Pataklarım.

II

- İskender** – Makber makber cihan açılmış!
Gülşenlere yıldırım saçılmış!
Leşker leşker serilmiş emvât!
Efrâd-ı beşer vuhûşa akvât!
- Aristo** – Hırsındır eden bu hâli îcâb!
İskender – Ateşler içinde şehir-i Pencab,
Güya ediyor semaya rihlet.
- Aristo** – Mahvolmuş onunla bir de millet!
İskender – Ey nefsi-i harîs, aceb ne buldun?
Aristo – Ey şah-ı cihan, muzaffer oldun!
İskender – Eyvah! Eyvah!
Aristo – Boş nedamet!

Bu parçalar ile ilgili aşağıdaki karşılaştırmalardan hangisi yanlıştır?

- A) I. parça modern Türk tiyatrosunu, ikinci parça geleneksel Türk tiyatrosunu örneklemektedir.
B) I. parça mensur, ikinci parça manzum formdadır.
C) I. parçada güldürü unsuru hâkimken ikincisinde pişmanlık duygusu ön plandadır.
D) I. parçada yerli kültürün kahramanları, ikinci parçada tarihî şahsiyetler konuşturulmuştur.
E) II. parçanın dili daha ağır ve süslüdür.

6. (I) Tanzimat Dönemi tiyatrosunda eserlerin birçoğu sahnelenmek için değil okunmak için kaleme alınmıştır. (II) İşlenen konular vatan savunması, cariyelik, eğitim, evlilik, batıl inançlar gibi daha çok sosyal içeriklidir. (III) İlk örneklerde birçok çeviri ve uyarlama örneği vardır. (IV) Metinler empresyonizm etkisinde yazılmışlardır. (V) Türkçe oyunlar, Gedikpaşa Tiyatrosunda 1868 yılından itibaren sahnelenmeye başlanmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

7. Dil ve tarih alanında da çalışmaları olan bu devlet adamı, Bursa valiliği sırasında bugün kendi adıyla anılan bir tiyatro binası yaptırmış ve orada kendi çevirdiği veya uyarladığı oyunları sahneletmiştir ki özellikle Moliere'den yaptığı "Kadınlar Mektebi, Tartuf" gibi tercüme ve "Zor Nikâh, Zoraki Tabip" gibi adaptasyonları ile devrin edebiyat çevrelerinde ün kazanmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Namık Kemal B) Ahmet Mithat Efendi
C) Ahmet Vefik Paşa D) Şinasi
E) Ziya Paşa

8. Tanzimat Dönemi'nin yazar ve tiyatrocularından - - - - yazılarını genellikle Diyojen adlı dergide yayımlamış, Tanzimat Dönemi'ni, te'lîfe çok yakın tiyatro uyarlamalarıyla hareketlendirmiştir. Mizahi tarzda kaleme aldığı "Çingirak, Geveze Berber, Kokona Yatıyor, Ayyar Hamza" gibi eserleriyle tanınmıştır.

Bu parçada tanıtılan Tanzimat Dönemi sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Manastırlı Rifat
B) Direktör Ali Bey
C) Ebuzziya Tefik
D) Feraizade Mehmed Şakir
E) Sami Paşazade Sezai

9. **Türk tiyatrosu ile ilgili aşağıdaki eşleştirmelerin hangisi yanlıştır?**

- A) Batılı anlamda yazılan ilk oyun
Şair Evlenmesi - Şinasi
B) Sahnelenen ilk tiyatro eseri
Vatan yahut Silistre - Namık Kemal
C) İlk dram örneği
Afife Anjenik - Rezaizade Mahmut Ekrem
D) İlk Türk tiyatrosu
Tiyatro-i Osmani - Hayrullah Efendi
E) Heceyle ilk manzum tiyatro
Nesteren - Abdülhak Hamit Tarhan

Şiir (Servetifünun Edebiyatı)

1. Batı edebiyatının etkisiyle gelişen yeni edebiyata geçişin yavaş ve doğal bir süreçte gerçekleşmesi gerektiğine inanan - - - -, eski edebiyata karşı ılımlı yaklaşmış, eski edebiyatın tamamen göz ardı edilmesine karşı çıkarak iyi yönlerinin korunması gerektiğini ileri sürmüştü ve eski ile yeni arasında bir uyum oluşturmanın yolunu aramıştır. Sanatçı Servetifünun'un oluşumuna da hizmet eden eski-yeni tartışmasına "Demdeme" başlıklı çalışması ile dâhil olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılarından hangisi getirilmelidir?

- A) Ahmet Mithat Efendi
B) Tevfik Fikret
C) Ahmet Rasim
D) Rezaizade Mahmut Ekrem
E) Muallim Naci
2. Ali Ekrem Bolayır'ın kaleme aldığı bu uzun yazı, Divan edebiyatından başlayarak o döneme kadar Türk şiirinin gelişimini anlatmakta ve Servetifünun şiirini ifade ve içerik tercihleri yönünden gözden geçirmektedir ki bu özelliğiyle bir tür özelleştirilmiştir. Ekrem Bey Servetifünun'un dağılma nedenlerinden biri olarak da gösterilen bu yazıda Servetifünun şairlerinden başta Tevfik Fikret ve Cenap Şahabettin olmak üzere birçok şairin şiirlerinden örnekler sunmakta ve onlarla ilgili değerlendirmelerde bulunmaktadır.

Bu parçada hakkında bilgi verilen yazının başlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Talim-i Edebiyat
B) Edebiyat ve Hukuk
C) Dekadanlar
D) Şiirimiz
E) Sanat ve Şiirin İstikbali
3. (I) Servetifünun sanatçıları "sanat için sanat" ilkesine bağlılardır. (II) Cümlelerin dize ya da beyitte tamamlanması kuralını yıkmışlar ve cümleyi özgürlüğüne kavuşturmuşlardır. (III) Fransız İhtilali'nin getirdiği yurt, hak, adalet, özgürlük, eşitlik gibi kavramları Türk edebiyatına taşımışlardır. (IV) Teknik açıdan sağlam eserler kaleme almış, betimlemeyi ve nesnellığı benimsemişlerdir. (V) Edebî tür ve şekiller ile üslup özellikleri itibarıyla Türk edebiyatına pek çok yenilikler getirmişlerdir.

Numaralanmış yargılardan hangisinde Servetifünun ile ilgili bilgi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

4. Bir ömr-i muhayyel... Hani gülbinler içinde
Bir kuşçağzın ömr-i baharisi kadar hoş;
Bir ömr-i muhayyel... hani göllerde yeşil, boş
Göllerde, o safiyet-i vecd-aver içinde
Bir damlacığın ömrü kadar zaîl ü mugfel
Bir ömr-i muhayyel

Tevfik Fikret

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Şiirde dönemin siyasi ortamının baskısından kurtulmak için gerçeğe değil, hayale yönelme vardır.
B) Şiirin toplumdaki soyutlanmış, içe kapanık bir anlamı vardır.
C) Şiirin yabancı tamlamalarla yüklü bir dili vardır.
D) Şiir biçim ve konu yönünden divan edebiyatının devamıdır.
E) Şiirde nazım, nesre yaklaştırılmıştır.

5. Kelime-i Arabî, Farsî, Türkçe, ne olursa olsun son hecelerde tevâfuk tam buldukça şart-ı kâfiye mükemmelen hâsıldır. İşte bu kâide-i semâ'iyyeye ittibâ ettiğimiz içindir ki nazmımızda büyük bir vüs'at hâsıl oldu: Evet, muhatabımın fikri pek musarrahtı: O muğlakât-i hayaliden ne anlaşılır? Meali yok, yine âsâr-ı ber-güzide adı... Şu hâl-i cehline erbâb-ı fikrin şaşılır! Farz edelim ki şu kıtanın birinci mısraını ez-kazâ eski şairlerimizden biri söyleyiverirdi, biçare kıtayı ikmâl için ne kadar müşkülâta duçar olacaktı: "Musarrahtı" kelimesine kafiye bulmalı! Arabî, Farsî kelimelerin Türkçe kelimelerle takfyesine bugün sarahaten verdiğimiz cevâz kudema beyninde musarrah olmadığından biçare nâzım bir kere "musarrah" kelimesinin pençe-i tazyîkine düştü mü artık 'mukarrah' falan gibi kafiye aramaya başlar, nihayet kafiyenin tesir-i bâridiyle muncemid bir manzume vücuda getirebilirdi.

Bu parçada vurgulanan aşağıdakilerin hangisidir?

- A) Kafiye kullanmadan da ahengin sağlanabileceği
B) Arapça ve Farsça kelime kullanımının kafiye için doğru sözcük bulmak konusunda ortaya çıkardığı sorunlar
C) Kulak için kafiye anlayışının şairlerin işini kolaylaştırması
D) İyi kafiyeler bulmanın şair için bir nitelik belirtisi olması
E) Şiirde ahengin içerikten daha önemli bir unsur olduğu inancı

Şiir (Servetifünun Edebiyatı)

6. I. Saat-ı semenfam (yasemin renkli saatler), gülbün-i müşkini havatır (hatıraların mis kokulu gül fidanı) gibi o güne dek benzeri görülmeyen ifade biçimleri geliştirdiler.
II. Kırılgan duyarlılıklarını belirtmek için, aşırı heyecan ifade eden ki, ve, evet gibi edatlarla ah, of, ey gibi ünlemleri sıklıkla kullandılar.
III. Şiirle düzyazı arasında bir tür sayılan mensur şiirin doğuşunu hazırladılar.
IV. Serbest şiiri büyük bir başarı ile uyguladılar.
V. Dönemin baskısı ve Fransız edebiyatının etkisi ile "toplum için sanat" ilkesine bağlandılar.

Numaralanmış cümlelerden hangileri Servetifünun edebiyatı ile ilişkili değildir?

- A) I ve II.   B) II ve III.   C) II ve IV.
D) III ve V.   E) IV ve V.

7. I. Şiirin konu alanını genişlettiler.
II. Şiir dilinin günlük dilden farklı olması gerektiğini düşündüler.
III. Nazmı nesre yaklaştırdılar.
IV. Şiirde parça güzelliğini esas aldılar.
V. Parnasizm ve sembolizm etkisinde kaldılar.

Servetifünun şiiri ile ilgili numaralanmış cümleler doğru (D) - yanlış (Y) bakımından değerlendirildiğinde sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

- A) (D),(Y),(D),(D),(D)   B) (D),(D),(Y),(D),(D)
C) (D),(D),(D),(Y),(D)   D) (Y),(D),(D),(D),(Y)
E) (D),(D),(D),(D),(Y)

8. I. "Bir şey güzel olmak için bizâtihi müfid (faydalı) olmak şarttır." diyenler mahâsin-i san'atı (sanatın güzelliğini) münker (inkar etmiş) gibidirler.
II. Bugün artık yalnız manzum ve mukaffâ' (kafiyeli) söze şiir denilmekten başka güzel olmazsa manzum ve mukaffâ' söz şiir addolunmuyor (kabul edilmiyor).
III. Müellefât-ı edebiyede (edebî metinlerde) sanat ve zînet göstermek maksad-ı aslî hükmüne girdiğinden, kelâmın bünye-i vücudu (bedeni) olmak lâzım gelen mânâ pek çok âsârda (eserde) satılık elbiseyi irae (göstermek) için istimâl olunan (kullanılan) ağaç parçalarına mümasildir (benzemektedir).

Numaralanmış yargılardan hangileri Servetifünun edebiyatının sanat görüşünü yansıtmaz?

- A) Yalnız I.   B) Yalnız III.   C) I ve II.
D) I ve III.   E) II ve III.

9. **Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat ve Servetifünun şiirinin farklılık gösterdiği alanlardan biri değildir?**

- A) Amaç   B) Zihniyet
C) İçerik   D) Nazım biçimleri
E) Vezin

10. ve 11. soruları, bu şiire göre cevaplayınız.

ELHAN-I ŞİTA

Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş
Eşini gâib eyleyen bir kuş gibi kar
Gibi kar
Geçen eyyâm-ı nevbahârı arar...

Ey kulûbün sürûd-i şeydası
Ey kebûterlerin neşîdeleri
O bahârın bu işte ferdâsı
Kapladı bir derin sükûta yeri
Karlar
Ki hamûşâne dem-be-dem ağlar

Ey uçarken düşüp ölen kelebek
Bir beyaz rîşe-i cenâh-ı melek
Gibi kar
Seni solgun hadikalarda arar
...

10. **Bu şiirin teması ile ilgili aşağıdakilerden hangisi doğrudur?**

- A) Şiirdeki birimler kar yağışı teması etrafında birleşmiştir.
B) Bahar mevsiminin kış mevsimine üstünlüğü anlatılmıştır.
C) Kış mevsiminin zorluğu anlatılmıştır.
D) Kış ayının kışide uyandırdığı mutluluk dile getirilmiştir.
E) Kış mevsiminin herkeste farklı duygular oluşturduğu anlatılmıştır.

11. **Bu şiir ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Psikolojik intiba, imajların içinde gizlidir, saadet ile hüzün duygusu birbirine karışmıştır.
B) Bahar mevsimine ait unsurlar saadeti, kış mevsimine ait unsurlar da hüznü temsil etmiştir.
C) Şiirde tasvir edilen doğal çevre, bir resmi adırmaktadır.
D) Kar, eşini kaybeden bir kuşa benzetilmiştir.
E) Şiirde anlatılanlar, düzyazıyla anlatılamaz.

Şiir (Servetifünun ve Fecriati)

1. Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş
Eşini gâib eyleyen bir kuş
Gibi kar
Geçen eyyâm-ı nevbahârı arar...
Ey kulûbün sürûd-i şeydası
Ey kebûterlerin neşîdeleri
O bahârın bu işte ferdâsı
Kapladı bir derin sükûta yeri
Karlar
Ki hamûşâne dem-be-dem ağlar

Bu şiir parçasının dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Doğadan doğaya aktarım vardır.
B) Anjanbuman örneği verilmiştir.
C) Sade ve açık bir anlatım söz konusudur.
D) Ahenkli bir söyleyiş benimsenmiştir.
E) Betimleyici bir anlatıma başvurulmuştur.

2. Gel bu akşam da ser-be-ser güzelim
Levhâ-i kâinâtı seyredelim
Gölge, hep gölge, her taraf gölge
Gölgelerde bütün zemîn mestûr
Asman yalnızca nîm ma'zûr
Görülen başlıyor görülmemeğe
Bir dumandan kefenle cism-i cihân
Kalıyor ka'r-ı leyl için de nihân

Bu şiir parçasının ahenk unsurlarıyla ilgili aşağıdaki lerden hangisi yanlıştır?

- A) Aruz vezniyle söylenmiştir.
B) Zengin kafiye örneği vardır.
C) Ulama yapılmıştır.
D) Ek biçiminde redif kullanılmıştır.
E) Kelime tekrarlarıyla ahenk pekiştirilmiştir.

3. **Aşağıdaki şiir parçaları içerik, ahenk, dil ve anlatım özellikleri dikkate alınarak incelendiğinde hangisinin Servetifünun ürünü olmadığı söylenebilir?**

A) Sâf ü râkid... Hani akşamki tagayyür, heyecân?
Bir çocuk rûhu kadar pür-nisyân,
Bir çocuk rûhu kadar şimdi münevver, lekesiz,
Uyuyor mâi deniz.

B) San'at sarı, mor, penbe, yeşil, kırmızı, mai
Elvân-ı ziyâiyeye bir kudret-i cevân
Bahşeyliyerek hepsi perfler gibi mahfî
Mahfî ve sükûnetli adımlarla şitabân

C) Ey gizli kebuterlerin âheste sürûdu
Ey mirvaha-i lâne-i mürgân
Ey bâd-ı hırâmân
Âfâka inince gecenin sût-re-i dûdu
Başlarsın ufuktan seyelâna
Bâln-i cihâna!

D) Bir şüphe-i hissiyye ile dalgalanır dil;
Bir heykel-i gül-rû dikilir kalb üzerinde;
İnsan bütün ahzân ü meserrâta muâdil
Bir tatlı dönüş hisseder âvâre serinde

E) Ak gömlekle gözyaşımı silerim
Kara taşla bıçağımı bilerim
Vatanımçün yücelikler dilerim
Bu dünyada kimse kalmaz, giderim.

4. Şafak sökerken o yalnız, eski bir tekneçinin
Düğümlü, ekli, çürük ipleriyle uğraşarak
İlerliyordu; deniz aynı şiddetiyle şırak
Şırak dövüp eziyor köhne teknenin şişkin
Siyah kaburgasını... Ah açlık, ah ümit!

Tevfik Fikret'in "Balıkçılar" adlı şiirinden alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Şiir düzyazıya yaklaştırılmıştır.
B) Her dize diğerinden bağımsız olarak oluşturulmuştur.
C) Divan edebiyatı geleneğine bağlı kalınmıştır.
D) Göz için kafiye anlayışı görülür.
E) Şiirde parça güzelliği ön plandadır.

Şiir (Servetifünun ve Fecriati)

5. YAĞMUR

Küçük, muttarid, muhteriz darbeler
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz
Olur dembedem nevhager, nağmesaz
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz
Küçük, muttarid, muhteriz darbeler

Sokaklarda seylabeler ağlaşır,
Ufuk yaklaşır, yaklaşır, yaklaşır;

Bulutlar karardıkça zerrata bir
Ağır, muhtazır dalgalanmak gelir;

Bu şiirin dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Yabancı kökenli sözcük ve tamlamalara yer verilmiştir.
- B) Yağmur damlacıklarının tekdüze sesini yansıtabilmek için "t" seslerinden oluşan alliterasyona yer verilmiştir.
- C) Beyitler cümlelerden oluşmakta ve anlamca birbirine bağlı bulunmaktadır.
- D) Anlatım lirik, konunun işleniş melankoliktir.
- E) Dramatik şiir özelliği göstermektedir.

6. SARI GÜL

Gözlerin elindeki güle merkur idi parmakların aheste aheste yaprakları koparıp rüzgâra bahş ediyordu. Seni seyrettikçe kalbimde hüznler hissediyordum. Şu anda hayalhanenin acı acı fikirlerle meşgul olduğundan emin idim. Yapraklar bitinceye kadar hiç tavrını, vaziyetini değiştirmeyecek hazin hazin sükut ediyordun. Lakin sarı yaprak meta-netini mahvetti; birdenbire bir tuğyân-ı sirişk hasil oldu.

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Şiirde sanat eseri yaratma kaygısı yoktur, düşünce esas alınmıştır.
- B) Şiirde nazmı birimi yoktur, anlatımın temel birimi cümledir.
- C) Ölçü, kafiye, redif gibi unsurlara yer verilmemiştir.
- D) Şiirde iç ahenge, ses uyumuna, şiirselliğe ve söyleyişte güzellik yaratmaya dikkat edilmiştir.
- E) Sözcüklerin yan yana gelişindeki ses uyumu göz önüne alınmıştır.

- 7. Mektepte san'at-ı ilâhinin etrafında heyecan-ı aşk ile toplanmış birkaç arkadaşlık. Ahmet Haşim, Refik Halid, Hamdullah Suphi, Emin Bülend ve Tahsin Nahid bu zümrede bulunuyorlardı. Birbirimizin yazılarını okur, bazen mübalağalı metheder ve ekseriye yine mübalağalı tenkit ederdik.

Bu parçada hazırlık aşamasından bahsedilen edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Millî Edebiyat
- B) Fecriati Edebiyatı
- C) Tanzimat Edebiyatı
- D) Yedi Meşaleciler
- E) Servetifünun Edebiyatı

8. Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun ve Fecriati için ortak bir özellik değildir?

- A) Estetiğe önem vermeleri
- B) Sanatlı bir dil anlayışına sahip olmaları
- C) Özgün ve etkin birer edebî ekol kabul edilmeleri
- D) Batı edebiyatını örnek almaları
- E) Tiyatro türüne fazla eğilmemeleri

9. MERDİVEN

Ağır, ağır çıkacaksın bu merdivenlerden,
Eteklerinde güneş rengi bir yığın yaprak,
Ve bir zaman bakacaksın semaya ağlayarak...
Sular sarardı, yüzün perde perde solmakta.
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...
Eğilmiş arza, kanar muttasıl kanar güller;
Durur alev gibi dallarda kanlı bülbüller,
Sular mı yandı? Neden tunca benziyor mermer?
Bu bir lîsân-ı hafidir ki ruha dolmakta,
Kızıl havaları seyret ki akşam olmakta...

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Söz sanatlarına yer verilmiştir.
- B) "Merdiven" ile insan ömrü anlatılmıştır.
- C) Parnasizm akımının etkisiyle yazılmıştır.
- D) Şiire hüzn ve karamsarlık hâkimdir.
- E) Dış dünyanın şairde uyandırdığı izlenim dile getirilmiştir.

Şiir (Millî Edebiyat)

1. Dünyadaki fikrî ve siyasi gelişmeler karşısında devletin devamlılığını sağlamak için ortaya atılan bazı düşünce hareketleri sadece devlet siyasetini değil ülkenin sanat ve edebiyat anlayışlarını da etkilemiştir. Bu akımlardan İslamcılık, Osmanlıcılık ve Batıcılık tam ve yaygın bir hareket hâline gelememişken Türkçülük fikri, hem kurtuluş mücadelesine temel teşkil etmiş hem de millî karakterde bir edebiyatın oluşumunu ve gelişimini sağlamıştır.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi söz konusu edebî anlayışa yönelenlerden biri olmamıştır?

- A) Cenap Şahabettin
- B) Ziya Gökalp
- C) Ali Canip Yöntem
- D) Mehmet Emin Yurdakul
- E) Ömer Seyfettin

2. Sevgili Karilerimize,

Bugün birinci nüshasını okuduğunuz bu dergi, evvelce intişar eden “Hüsün ve Şiir”in bir şekl-i mütakâmilinden başka bir şey değildir; gazetemizin heyet-i tahrîriyesi sizin evvelce tanıdığınız gençlerdir. Onlar düşündüler ki “Hüsün ve Şiir” namı yalnız ihtisasâta müteallik mevâdda taallûk ediyor hâlbuki maksatları yalnız bu değildi; Hüsün ve Şiir’in şümûl-i manâsından maada mahsûlât-ı fikriye de gazetelerinde geniş bir mevkî haizdi. Binaenaleyh risalenin ismini değiştirdiler, ona “- - -” dediler.

Bu parçada boş bırakılan yere getirilmesi gereken isim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Servet-i Fünun
- B) Resimli Ay
- C) Halka Doğru
- D) Genç Kalemler
- E) Türk Derneği

3. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin ismi farklı bir türle özdeşleşmiştir?**

- A) Ziya Gökalp
- B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- C) Mehmet Fuat Köprülü
- D) Reşat Nuri Güntekin
- E) Halide Edip Adıvar

4. Aruz sizin olsun hece bizimdir,
Halkın söylediği Türkçe bizimdir;
Leyl sizin, şeb sizin, gece bizimdir,
Değildir bir mana üç ada muhtaç.

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hece ölçüsü ile yazılmıştır.
- B) Dilde sadeleşme savunulmaktadır.
- C) Şairane bir anlatım benimsenmiştir.
- D) Öğretici ve yönlendirici bir tutum sergilenmiştir.
- E) Şiir araçsallaştırılmıştır

5. Ey vatanın bağı yanık bucağı!
Hani senin bereketli hasadın,
Yeşil yurdun, mesut çatın, şen çiftin?
Hani senin medeniyet hayatın,
Yolun, köprün, kazman, iğnen, çekicin?

Bu dizeler Mehmet Emin Yurdakul’un “Anadolu” adlı şiirinden alınmıştır.

Bu şiirden de hareketle dönemin şiir anlayışı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sanatçıların bireysel konuları işlediği
- B) Hece ölçüsünün kullanıldığı
- C) Halk şiiri geleneğinden yararlandığı
- D) Duygudan çok düşüncenin ön planda olduğu
- E) Dilde sadeleşmenin gerçekleştiği

6. Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolu’muz
Arkadaş biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun ayrılıyor yolumuz

Sanat anlayışlarını bu şiirle dile getiren edebiyat hareketi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Tanzimat Edebiyatı
- B) Fecriati Topluluğu
- C) Beş Hececiler
- D) Servetifünun Topluluğu
- E) Yedi Meşaleciler

Şiir (Millî Edebiyat)

7. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi ilkelelerinden biri olamaz?

- A) Şiirde aruz yerine ulusal ölçü olarak görülen heceyi benimsemek
- B) Eserlerin dilini halkın konuştuğu Türkçeye yaklaştırmak
- C) Eserleri yerli hayata ve millî tarihe vurgu yapan ayrıntılarla zenginleştirmek
- D) Arapça - Farsça sözcükleri edebî dilden çıkarmak
- E) Halkı ulusal ülküler etrafında bir araya getirci yönlendirmeler yapmak

8. I. Halk edebiyatı
II. Divan edebiyatı
III. Tanzimat şiiri
IV. Saf (öz) şiir
V. Yeni Lisan makalesindeki dil anlayışı

Yukarıdakilerden hangileri, Millî Edebiyat Dönemi şiir dilinin ve söyleyiş biçiminin kaynaklarındandır?

- A) I. ve II.
- B) I. ve V.
- C) II. ve III.
- D) III. ve IV.
- E) IV. ve V.

9. Mehmet Akif Ersoy'un "halkın yaşayış tarzını ve değerlerini anlatan" şiir anlayışıyla Millî Edebiyat şiir anlayışını karşılaştıran aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Mehmet Akif Ersoy, şiirlerinde konuşma dilini bütün canlılığıyla kullanmıştır; Millî Edebiyat şiirlerinde de açık, anlaşılır, halkın konuştuğu sade Türkçe kullanılmıştır.
- B) İki şiir anlayışında da "toplum için sanat" görüşü hâkimdir.
- C) Mehmet Akif, şiirlerinde divan edebiyatı nazım biçimlerini kullanmış; Millî Edebiyat şiirlerinde ise halk edebiyatı nazım biçimleri kullanılmıştır.
- D) İki şiir anlayışında da toplumun sorunları imgesel ve çağrışımlara açık bir tarzda anlatılmıştır.
- E) Mehmet Akif Ersoy'un şiirlerinde İslamcılık anlayışı, Millî Edebiyat şiirlerinde ise Türkçülük anlayışı hâkimdir.

10. Yetişmesinde Üsküp'ün, oradaki Yeni Mekteb'in ve daha çok annesinin rolünün büyük olduğunu ifade eden sanat-kârın asıl adı Ahmed Âgâh'tır. Albert Sorel gibi, yazılarını ve derslerini takip ettiği Camille Julien'in tarih-coğrafya ilişkisi temelli "Fransa toprağı bin yılda Fransız milletini yarattı." sözü ona sanat görüşünün şekillenmesi bakımından ilham kaynağı olmuştur. Sanatçı, Malazgirt Zaferi'ni milat kabul edip Türk milleti ile Anadolu toprağı arasındaki irtibatla oluşan medeniyetin verimlerini sanat hayatının merkezine oturtmuş; kökü geçmişe, millî ve manevi değerlere bağlı bir modernizmi savunmuştur.

Bu parçada hakkında bilgi verilen sanatçı aşağıdaki-lerden hangisidir?

- A) Ziya Gökalp
- B) Mehmet Akif Ersoy
- C) Yahya Kemal Beyatlı
- D) Halide Edip Adivar
- E) Mehmet Fuat Köprülü

11.

I
— Şimdi tebdil-i hava var mı benim istediğim?
Bırakın hâlîme artık beni, rahat öleyim!
Üç buçuk yıl bana katlandı bu mektep, üç gün
Daha katlansa kıyamet mi kopar? Hem ne için
Beni yıllarca barındırmış olan bir yerden.
"Öleceksin!" diye kovmak? Bu kovulmaktır. Ben,
Kimsesiz bir çocuğum, nerde gider yer bulurum?
Etmeyin sokaklarda perişan olurum!

...
Sanki atideki mevhum refahım giderek,
Onu çalkandığı hüsrânlar, içinden çekecek!
Kardeşim, kurduğun amali devirmekte ölüm;
Beni göm hurfe-i nisyana, ben artık öldüm!
Hangi bir derdim için ağlayayım, bilmiyorum.
Döktüğüm yaşları çok görmeyiniz, mağdurum!

...
Merhamet bilmeyen insanlara bak, Ya Rabbi,
Kovuyorlar beni bir sail-i avare gibi!

II

Akşam yine toplandı derinde...
Canan gülüyor eski yerinde;
Canan ki gündüzleri gelmez,
Akşam görünür havz üzerinde.
Mehtâb, kemer taze belinde,
Üstünde sema, gizli bir örtü,
Yıldızlar, onun güldür elinde...

Aşağıdakilerden hangisi, numaralanmış şiirlerin ortak özelliğidir?

- A) Halk diline özgü sözcük ve deyimlere yer verilmesi
- B) Çağrışımlara açık bir dil kullanılması
- C) "Sanat için sanat anlayışı" ile yazılması
- D) Kafiye ve redif gibi ahenk unsurlarına yer verilmesi
- E) Realist bir bakış açısı ile oluşturulması

Şiir (Millî Edebiyat)

1. İlk şiir denemelerini Servetifünun hareketinin edebiyat dünyasında etkin olduğu yıllarda Mekteb ve Resimli Gazete’de yayımlamıştır ancak ismini II. Meşrutiyet’ten sonra çıkarmaya başladığı Sırat-ı Müstakim adlı dergideki edebî verimleri ile duyurmuştur. Ustalıkla ortaya koyduğu manzumeleri, nesirleri ve fikirleriyle edebiyat tarihinde önemli bir yer edinen - - - -, Servetifünun’un çetrefilli dilinden yeni edebiyatın gerçek ve yaşayan Türkçesine geçiş sürecinde önemli bir konumu temsil etmiş, manzum ve mensur eserlerine Türk halkının doğal ifade biçimlerini başarıyla aktarmayı bilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Yahya Kemal Beyatlı
B) Faruk Nafiz Çamlıbel
C) Mehmet Akif Ersoy
D) Mehmet Emin Yurdakul
E) Rıza Tevfik Bölükbaşı
2. Ey Türk, senin köyün hür bir yuvadır
Çiftlik değil, yoktur beyi ağası
Her köylünün var bir çifti tarlası,
Öz evinde o hem bey hem ağadır.

Hiç kimsenin yarıcısı rençberi
Olmaz, ancak olur vatan askeri.

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Sade bir dille söylenmiştir.
B) Hece ölçüsü kullanılmıştır.
C) Millî - romantik bir duyuş söz konusudur.
D) Hitabet üslubu vardır.
E) Teşhiş sanatı yapılmıştır.
3. • Kazanmak istersen sen de zaferi
Gürleyen sesinle doldur gökleri
Zafer dedikleri kahraman peri
Susandan kaçır da çoşana gider.

- Gümüş bir dumanla kaplandı her yer
Yer ve gök bu akşam yayla dumanı
Sürüler, çimenler, sarı çiçekler
Beyaz kar, yeşil çam yayla dumanı

Aşağıdaki özelliklerden hangisinin bu şiir parçaları için benzer olduğu söylenemez?

- A) Edebî gelenek B) Konu C) Nazım birimi
D) Dil E) Ölçü

4. Başka sanat bilmeyiz, karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolu’muz.
Arkadaş, biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun... Ayrılıyor yolumuz.

Aşağıdaki şiir parçalarından hangisi bu dizelerde belirtilen sanat ilkesinin bir örneği değildir?

- A) Ak gömlekle gözyaşımı silerim;
Kara taşla bıçağımı bilerim;
Vatanımçın yücelikler dilerim.
Bu dünyada kimse kalmaz, giderim.

- B) Bu yolda herkes bir ey delikanlı
Diriler şerefli ölüler şanlı
Yurt için döğüşen başı dumanlı
Her zaman bu şandan, o şana gider.

- C) Tuna’nın üstünde güneş batarken
Sevgili yurdumu andırır bana.
Bir hayal isterim Boğaziçi’nden
Bakarım “İstanbul!” diye her yana.

- D) Ne hasta bekler sabahı,
Ne taze ölüyü mezar,
Ne de şeytan bir günahı,
Seni beklediğim kadar.

- E) Gölgele içinde ağaçlar yorgun,
Her tarafta yetim bir tevekkül var.
Sanki fısıldıyor Anadolu’nun
Uyuyan ruhuna ninniler rüzgâr

5. **Servetifünun ile Millî Edebiyat şiirinin karşılaştırıldığı aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

- A) Servetifünun şiirinde aruz ölçüsü tercih edilirken Millî Edebiyat’ta daha çok hece ölçüsü kullanılmıştır.
B) Servetifünun şiirinde “Sanat sanat içindir.” anlayışı hâkimken Millî Edebiyat sanata toplumsal bir misyon yüklemiştir.
C) Servetifünun şiirinde nazım birimi olarak genellikle beyit tercih edilirken Millî Edebiyat’ta bent kullanımı yaygındır.
D) Servetifünun şiirinde günlük dilden uzak bir dil kullanılırken Millî Edebiyat’ta halkın konuşma dili esas alınmıştır.
E) Servetifünun şiirinde Fransız şiirinin etkisi görülürken Millî Edebiyat, klasik Türk şiiri örneklerinden yararlanmıştır.

Şiir (Millî Edebiyat)

6. Sakarya'da ebedîlik sırrına eren
Kahramanlar arasından geçiyor tren.
Hatırasız harabeler önünde durup
Duyuyoruz ruhumuzda hazin bir gurup.
Sonra yine tren sesi, yine yolculuk,
Her saniye karşımızda başka bir ufuk!
Ey bu yolda sıralanan gazi tepeler!
Siz de koşup gelirdiniz bilseydiniz eğer.
Bilseniz ki Dumlupınar önünde yarın
Ayini var hürriyete tapanların!

Bu dizelerde Millî Edebiyat Dönemi şiirini besleyen aşağıdaki kaynaklardan hangisi vurgulanmamıştır?

- A) Tarihî gelişmeler
B) Kahramanlık teması
C) Halk deyişleri
D) Birlik duygusu
E) Sade dil

7. Ölmez bu vatan farz-ı muhâl ölse de hattâ
Çekmez kürenin sırtı bu tâbût-ı cesîmi
(farz-ı muhal: varsayalım ki, küre: yeryüzü, cesîm: büyük)

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi yoktur?

- A) Kişileştirme
B) Açık istiare
C) Benzetme
D) Mübalağa
E) Kapalı istiare

8. 1885'te İstanbul'da doğan sanatçı Mekteb-i Hukuk tahsili görmüştür. Şiir, tiyatro, antoloji, roman ve biyografi gibi alanlarda eser vermiş, gazetelerde fıkra ve makaleler kaleme almıştır. Edebî hayatının önemli dönüm noktalarından biri Mehmet Akif ile kurduğu arkadaşlık olmuş, Sırat-ı Müstakim ve Tercüman-ı Hakikat gibi dergi ve gazetelerde daha çok kahramanlık ve vatan sevgisi temalarını işleyen şiirlerinin yayımlanmasıyla adını duyurmuştur. Sanatçının adı "Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır / Toprak eğer uğruna ölen varsa vatandır" dizeleri ile özdeşleşmiştir.

Bu parçada aşağıdaki sanatçılardan hangisi tanıtılmaktadır?

- A) Mithat Cemal Kuntay
B) Memduh Şevket Esendal
C) Arif Nihat Asya
D) Necmettin Halil Onan
E) Kemalettin Kamu

9. Bakın, bizim öz Türkçemiz ne hoş dil;
Onun her bir nağmesi,
Gökten gelen hitap gibi saf sesi
Ne bülbüle, ne duduya eş değil.

Bu dil alageyiklerin içtiği
Yakut renkli çaylar gibi şarıldar;
Orhun ile Kızılırmak gibi ki
Sularında ruhlarımız pırıldar.

Eğiliniz ey şerefler, ey şanlar,
Ey ırklara altın destan yazanlar!
Biz devlerin, fillerin
Diz çöktüğü kuvvetin
Eski yeni dillerin
Anlattığı milletiz

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Benzetme ve abartma vardır.
B) Didaktik iletiler içermektedir.
C) Somutlama yapılmıştır.
D) Beğeni ve gurur duyguları hâkimdir.
E) Türk milleti, dilinin güzelliğinden hareketle övülmektedir.

10. **Tevfik Fikret**

Ey sahn-ı mezâlim...Evet, ey sahne-i garrâ,
Ey sahne-i zî-şâ'saa-i hâile-pîrâ!
Ey şa'saanın, kevkebenin mehdi, mezârı
Şarkın ezeli hâkime-i câzibedârı;
Ey kanlı mahabbetleri bî-lerziş-i nefret
Perverde eden sîne-i meshûf-ı sefâhet;
Ey Marmara'nın mâi der-âgûşu içinde
Ölmüş gibi dalgın uyuyan tûde-i zinde;

(Ey zulümler sahnesi... Evet, ey gösterişli sahne, ey faci-alar süsleyen şaşaalı sahne! Ey şaşaanın, tantananın beşiği, mezarı; Doğu'nun ezeli cazibeli hükmedeni. Ey kanlı sevgileri nefretle titremeden besleyen sefahate susamış göğüs. Ey Marmara'nın mavi kucaklayışı içinde ölmüş gibi dalgın uyuyan canlı yığın.)

Yahya Kemal

Sana dün bir tepeden baktım aziz İstanbul!
Görmedim, gezmediğim, sevmediğim hiçbir yer.
Ömrüm oldukça, gönül tahtıma keyfince kurul!
Sade bir semtini sevmek bile bir ömre değer.

İstanbul'u konu edinen bu iki şiir parçası ile ilgili karşılaştırmada aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İki şiir parçasında da kişileştirmeye başvurulmuştur.
B) İki şiir parçasında da şehre seslenilmektedir.
C) Tevfik Fikret'te nefret, Yahya Kemal'de sevgi ön plandadır.
D) Tevfik Fikret aruz ölçüsünü tercih ederken Yahya Kemal 14'lü hece ölçüsünü kullanmıştır.
E) Tevfik Fikret'in dili ağırken Yahya Kemal düşüncelerini duru bir Türkçeyle ifade etmiştir.

Roman (Millî Edebiyat)

1. Üstün gözlem yeteneği ile Anadolu insanının yaşayışını en ince ayrıntısına kadar yansıtabilmeyi başaran yazar, Fecriati'nin kurucularından olmakla birlikte sonradan millî unsurları önceleyen bir edebî çizgiyi benimsemiştir. Özellikle sosyal eleştiri içerikli eserlerinde mizahi anlatıma sıklıkla başvurmuş, konuşma dilinin tüm zenginliğini eserlerine aktarabilmeyi başarmıştır. "Memleket Hikâyeleri, Bugünün Saraylısı ve İstanbul'un İç Yüzü" eserlerinden birkaçıdır.

Bu parçada tanıtılan Millî Edebiyat Dönemi yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaşar Kemal
B) Kemal Tahir
C) Refik Halit Karay
D) Reşat Nuri Güntekin
E) Halide Edip Adıvar
2. Dördüncü sınıftaydım. Yaşım on iki kadar olmalı. Fransızca muallimimiz Sör Aleksî, bir gün bize yazı vazifesi vermişti. "Hayattaki ilk hatıralarınızı yazmaya çalışın. Bakalım neler bulacaksınız? Sizin için güzel bir hayat temini olur." demişti. Bir yanımda kocaman bir tahta direk vardı. Öte yanımda manastır terbiyesinin istediği serin ve mağrur loşluğu temin için yapılmışa benzeyen ve panjurları hiç açılmayan bir uzun pencere durdu.

...

Benim babam, Nizamettin isminde bir süvari binbaşısıymış. Annemle evlendiği sene Diyarbakır'a göndermişler, gidiş o gidiş. Bir daha İstanbul'a dönmemiş. Diyarbakır'dan Musul'a, Musul'dan Hanıkın'a, oradan Bağdat'a, Kerbelâ'ya geçmiş, oralarda görev yapmış. Bir yerde üst üste iki sene kalmamış. Annemi bana benzetirler. Hele babamla evlendiği seneden kalma bir fotoğrafı vardır ki benim modelim gibidir. Fakat zavallı kadın, sıhhatçe hiç bana benzememiş. Çok zayıfmış. Bitip tükenmez yolculuklara, dağların sert havasına, çöllerin ateşine dayanacak bir vücutta değilmiş. Sonra galiba bir hastalığı da varmış. Fakat zavallının bütün evlilik hayatı, bu hastalığı saklamaya çalışmakla geçmiş... Ne yapsın, babamı çok seviyormuş. Kendisini zorla ayırırlar diye korkuyormuş...

"Çalıkuşu" romanından alınan ve roman kahramanı Feride'nin düşüncelerinden oluşan bu parçadan hareketle dönemin zihniyetiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olayların Osmanlı döneminde geçtiği
B) Manastırların eğitim verdiği ve Türklerin manastırlarda eğitim alabildiği
C) Ekonomik sıkıntı içindeki insanların harcamalarında tedbirli davrandığı
D) Atlı birliklerin ordu içerisinde varlıklarını devam ettirdiği
E) İnsanların, toplum baskısından çekindikleri için kusurlarını saklamak zorunda kaldığı

3. Halide Edip Adıvar'ın kaleme aldığı aşağıdaki eserlerden hangisi türü bakımından diğerlerinden farklıdır?

- A) Yeni Turan
B) Harap Mabetler
C) Kalp Ağrısı
D) Seviye Talip
E) Ateşten Gömlek

4. • Daha sonra başka bir isimle tefrika edilen "Soytarı ile Kızı" adlı eseri ilk olarak İngilizce yayımlanmıştır.
• Roman kurgulamalarında Feride, Zehra, Şahin ve Ömer gibi mücadeleci ruha sahip idealist öğretmen tiplerine yer vermiştir.
• Eserlerinde Tanzimat'tan Cumhuriyet'e kadarki toplumsal yaşayışın bir panoramasını ortaya koymuştur.
• "Küçük Paşa" isimli romanında, realist bir bakışla Orta Anadolu'nun yoksul köylerinden birindeki yaşam şartları anlatılmaktadır.

Bu cümlelerde aşağıdaki sanatçılardan hangisi ile ilgili bir bilgi verilmemiştir?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
B) Ömer Seyfettin
C) Ebubekir Hazım Tepeyran
D) Halide Edip Adıvar
E) Reşat Nuri Güntekin

5. I. — Oh Oğuz, Oğuz... Oğuz koyalım diye ellerini çırptı ve babasının boynuna sarılarak:
— Bu büyük bir adamın adıdır?
— En büyük Türk'ün adı.
- II. Zaten hayat da bir tramvay arabası değil mi? Bir hattı ahenin üzerinde lagar ü natüvan bir beygirle sürüklenirken sarsılan, harap ve mülevves, güneşlerle kavrulmuş, yağmurlarla çürümüş; giren çıkan, artan eksilen yolcularını – camları titreyerek, tekerlekleri gıcırdayarak – aşağıdan yukarıya, yukardan aşağıya taşıyan mahmul ve bitâb bir tramvay arabası...
- III. Anadolu içinden hanlarda kalıp köylerde yatarak memuriyetine gelirken yüreğini keder, gam kaplamış, memlekete ciddi hizmet etmek kararını almıştı. Başının içinde kasabaya indiği gün, yeni düzenlemeler, örgütler, yardım dernekleri gibi ağır düşünceler doluydu. Bu küçük şehirde kocaman işler göreceğini, herkese parmak ısırtacak eserler çıkaracağını sanıyordu.

Numaralanmış parçalardan hangileri Millî Edebiyat Dönemi zihniyetini yansıtan bir dile ve içeriğe sahiptir?

- A) Yalnız I.
B) Yalnız II.
C) I ve II.
D) I ve III.
E) II ve III.

Roman (Millî Edebiyat)

6. Hemen hemen bütün romanlarında taşra kasaba ve şehirlerini seçmiştir. Çevresi, tipleri, çeşitli sorunları ve olaylar karşısında takındığı olumlu ya da olumsuz tavırlarıyla Anadolu'yu romanlaştırmıştır, denebilir. Romanlarında, yaşadığımız hayatın ve memleketin canlı tasvirleri vardır. Roman kahramanları günlük hayatta karşılaştığımız tiplerdir. Olaylar da başımızdan geçen olaylarla büyük bir benzerlik gösterir. Bu bakımdan Türk romancılığında realizmi en iyi temsil eden yazar olarak kabul edilir. Yazar, "Yaprak Dökümü"nde bunu güzel bir şekilde ortaya koymuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- B) Halide Edip Adıvar
- C) Reşat Nuri Güntekin
- D) Halit Ziya Uşaklıgil
- E) Refik Halit Karay

7. Önce Fecriati'de yer almış, sonra Millî Edebiyat topluluğuna katılmıştır. Kahraman olarak "Anadolu kadınları, kasaba memurları, köylüler ve köy imamları"ni seçmiştir. Hikâye ve romanlarını üstün gözlem yeteneğiyle oluşturmuştur, olay ve kişileri en ince ayrıntısına kadar yansıtmıştır, tasvirleri başarılıdır. Mizah, eserlerinde önemli yer tutar. Toplumsal eleştiriye yer vermiştir. Kişilerin kurnazlığı, çıkarıcılığı ve dürüst olmayan özellikleriyle ilgili çözümler yapmıştır. Kişileri, yaşadıkları sosyal çevreyle birlikte ele alır. Konuşma dilini tüm canlılığıyla yansıtır. Kıvrak ve sürükleyici bir anlatımı vardır. "Sürgün, Nilgün, Çete, Bugünün Saraylısı, İstanbul'un İç Yüzü" romanlarından bazılarıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Refik Halit Karay
- B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- C) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
- D) Halide Edip Adıvar
- E) Mehmet Fuat Köprülü

8. Millî Edebiyat ve Yeni Lisan tartışmaları sırasında sade ve yeni bir dille ortaya çıkar. Eserleri romantizmden realizme doğru bir gelişme gösterir. İnsanı, toplum içindeki yapısıyla ve kişisel dünyasıyla ele alır; toplumumuzun çeşitli sorunları üzerine eğilmeyi bilir. Romanlarında önce aşk ve kadın psikolojisini işler, daha sonra Türkçülük, milliyetçilik ve memleketçilik konularına yönelir. Romanlarında kadın karakterleri başarıyla çizmiş, onları güçlü kişilikler olarak ortaya koymuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Reşat Nuri Güntekin
- B) Halit Ziya Uşaklıgil
- C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- D) Halide Edip Adıvar
- E) Ahmet Hikmet Müftüoğlu

9. Aşağıdaki eserlerden hangisi, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na ait değildir?

- A) Efruz Bey
- B) Sodom ve Gomore
- C) Kiralık Konak
- D) Yaban
- E) Nur Baba

10. Millî Edebiyat Dönemi'nde eserlere yansıyan sosyal sorunlar aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) Yoksulluk, kuşaklar arası çatışma, aşırı melankoli
- B) Yoksulluk, aile hayatı, ahlaki çöküntü
- C) Aşırı melankoli, ümitsizlik, yalnızlık
- D) Yalnızlık, hayal - hakikat çatışması, aile hayatı
- E) Yanlış Batılılaşma, cehalet, hayal-hakikat çatışması

Tiyatro (Millî Edebiyat)

1. Türk tiyatrosunun önemli oyun yazarlarından biridir. Oyunlarında daha çok geleneksel değerler ve tarihî gelişmeler çevresinde eski İstanbul yaşayışını konu edinmiş, anlatımda güldürü ögesine çokça başvurmuş, Şinasi gibi geleneksel Türk tiyatrosunu hatırlatan bir üslup geliştirmiştir. "İstanbul Efendisi, Bir Kavuk Devrildi, Aynaroz Kadısı" eserlerinden biridir.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Reşat Nuri Güntekin
B) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci
C) Halit Fahri Ozansoy
D) Aka Gündüz
E) Musahipzade Celal

2. **MEHMET:** Cesaretle yaratıldık. Bir Türk neferi en büyük kumandanı gibi düşünür, onun gibi söz söyler. Türkler için bu noktada kumandanla neferin farkı yoktur. (Zincirlerini şakırdatarak) İşte ben, vurduğunuz zincirleri küçümseyerek karşınızda duruyorum.

MONTİYE: (Hiddetle) Cüret istemez. Göstereceğin şiddete göre ceza çoğalır.

MEHMET: (Alayla) Siz harp esirlerini suçlular gibi mi cezalandırırsınız?

PAPAZ MARKAM: Senden intikam alacağız.

MEHMET: Bir milletin intikamı bir neferden alınmaz. Kandıye burçlarında Türk ordusu var... Oraya gidiniz.

Bu parçanın oluşmasına imkân sağlayan zihniyet aşağıdaki fikir akımlarından hangisinin etkisi altındadır?

- A) Türkçülük   B) Osmanlıcılık   C) İslamcılık
D) Batıcılık   E) Halkçılık

3. Millî Edebiyat Dönemi oyun yazarıdır. Osmanlı toplumunda yozlaşan değerleri hicveden komedi tarzında eserler vermiştir. Sosyal tenkide büyük önem vermiş, bu tenkitlerle eserleri daha çok töre komedisi hâlini almıştır. Müzikli oyunlar da ortaya koyan yazarın eserleri, daha çok bu töre komedileridir. Oyunlarında çeşitli dönemlerdeki sosyal hayatı, töreleri, inançları ve düşünceleri gülünç yanlarıyla anlatmış; konularını daha çok Osmanlı tarihinden almıştır. Oyunları siyasal ve belgesel niteliktedir. Teknik bakımdan zayıf ama gözlem, tarihî ayrıntı ve yergi bakımlarından başarılı komediler yazmıştır. Kişileri, döneminin dil özellikleriyle konuşturmuştur. İstanbul Şehir Tiyatrolarında vazife alması ve oyunlarının basitliği, eserlerinin devamlı oynanmasını ve böylece yaygın bir şöhret kazanmasını sağlamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yusuf Ziya Ortaç   B) Halit Fahri Ozansoy
C) Halide Edip Adıvar   D) Musahipzade Celal
E) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci

4. Paris'te ünlü bir tiyatronun müdürü olan Pierre Antuan tarafından 1914'te ilk resmî tiyatro olan Darülbedayi-i Osmanî kurulmuştur. Bu tiyatronun önemi, oyuncu olmak isteyenleri yetiştirme amacı gütmesidir. Amacı bakımından aynı zamanda bir okul niteliği taşır. İlk oyun, ancak 1916 yılı başında sahneye konulabilmiştir. Bu oyun, Hüseyin Suat'ın - - - - adlı uyarlamasıdır. Onu Halit Fahri'nin "Baykuş"u izler.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Mağara   B) Maske ve Ruh
C) Çürük Temel   D) Hülleci
E) Kördüğüm

5. **Aşağıdaki eserlerden hangisi İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci'ye ait değildir?**

- A) Kadın Tertibi   B) Aynaroz Kadısı
C) İki Ateş Arasında   D) İzdivaç Projesi
E) Alemdar

6. **AYNI KÖYLÜ:** Yürüyorken sabahleyin burada
Yolda gördük bir insan iskeleti
O kadar parça parça olmuş eti
Onu kurtlar bu hâle koymuştu

(İhtiyar çılgın bir hâlde atılır. Köylüler bu anda şaşırarak teskereyi yere bırakmışlardır. İhtiyar, teskerenin üstündeki çulu atar; elleriyle araştırır, et ve kemik yığınları arasında oğlunun kırmızı kuşağının bir parçasını ve mintanının lime lime olmuş yakasını bulur. O zaman sanki mezardan gelen inilti bir sesle)

İHTİYAR: Nail'im, Nail'im, o baykuştur

En felaketli düşmanın bence.

Seni baykuştur öldüren bu gece.

(Çulu uzaklara fırlatarak)

Böyle bir eski çul mudur kefenin?

Kar boyandıkça al kanın senin,

Ölüyorken baharı andın mı?

Parçalandın mı, parçalandın mı?

(Feryat ederek oğlunun cenazesini göğsünde sıkarken gene baykuş, hain ve lakayt öter, öter. Yolcu ve köylüler mahzun, diz çöküp cenazenin baş ucunda duaya başlarlar ve perde kapanır.)

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Manzum-mensur formda yazılmıştır.
B) İstifham sanatının örneği vardır.
C) Sade bir dil kullanılmıştır.
D) Ölümün neden olduğu acıya temas edilmiştir.
E) Bir tiyatro metninden alınmıştır.

Tiyatro (Millî Edebiyat)

7. Aşağıdaki yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Halit Fahri Ozansoy - On Yılın Destanı
- B) Musahipzade Celal - Köprülüler
- C) Aka Gündüz - Beyaz Kahraman
- D) Yusuf Ziya Ortaç - Binnaz
- E) Faruk Nafiz Çamlıbel - Hülleci

8. **Behlül:** Sizi ısırın büyük bir maymun muydu?

Merid: Keşke maymun olsaydı doktor, bu kadar canımı yakmazdı.

Behlül: Çoban köpeği mi?

Merid: Daha müthiş.

Behlül: Kurt mu?

Merid: Daha müthiş, daha müthiş. Bilmem nasıl anlattım. Bu öyle bir canavar ki... Fakat rica ederim, evvela yarımı tedavi ediniz. Bir şey yapınız da sonra size canavarı anlatayım.

Behlül: (Uşağa) Efendinin kolunu aç. (Uşak Merid'in kolunu çözmeye başlar.)

Merid: Aman ağa! Yavaş!... Canım yanıyor.

Behül: (Hazık'a) Şu diş yarasını muayene ediniz.

Hazık: (İhtiyatla Merid'e yaklaşır ve yarasını muayene eder.) Dehşetli koskocaman bir yara. Aman Allah'ım! Ne kuvvetli ne keskin dişlermiş!

Merid: Hem de paltomun üzerinden geçirdi.

Behlül: (Merid'e yaklaşır yarasını muayene ettikten sonra) Hakikaten korkunç bir yara.

Merid: Tedavisi kabil mi doktor?

Behlül: Merak etmeyiniz. Eğer sizi ısırın canavar kuduz değilse...

Merid: Buna eminim doktor, kudurmuştu!

Hazık: Bu diş yarasının hangi canavarın dişlerinden olduğunu maalesef anlayamadım.

Behlül: (Merid'e) Siz söyleyiniz bu hangi canavardır?

Merid: Kayınvalidem doktor, kayınvalidem.

İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci'nin "Kuduz" adlı oyunundan alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Komedi türünde yazılmıştır.
- B) Konuşma dilinin doğallığıyla yazılmıştır.
- C) Yazar bu oyunla sosyal bir eleştiri yapmıştır.
- D) Manzum olarak değil, mensur şekilde oluşturulmuştur.
- E) Parantez içindeki bölümler, anlatmaya bağlı metinlerdeki betimlemenin işlevini görür.

9. I. Sahnelenen oyunların çoğu hafif komedi ve vodvil, bir kısmı manzum dramdır.
II. Tiyatro, teknik açıdan büyük gelişme göstermiştir.
III. Birçok eserde Türkçülük akımının belirgin bir etkisi olmuştur.
IV. Bu dönemde tamamen Batılı bir tiyatro anlayışının temelleri atılmıştır.
V. Doğal ve sade bir dil ve üslup kullanılmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde Millî Edebiyat tiyatrosuyla ilgili yanlış bir bilgi verilmiştir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. **Paşa:** Bugün Zülali'yi görebildin mi?

Sabih: Evet efendimiz.

Paşa: Ne cevherler yumurtladı bakalım.

Sabih: İstifta (Fetva) buyrulan kitap meselesini tetkik edip cevap verecek efendim!

Paşa: Peki... Daha?

Sabih: Efendimiz, bu adamın dimağında o kadar fesat ve fitne var ki hemen Cenabıhak fırsat vermesin.

Paşa: O mürai herif, dimağındaki fesadı icra edemeyecek çünkü padişahımız efendimiz bazı vilayetlerde zuhur eden kahtu galâyı (kıtlık ve pahalılık) Zülali'nin şeameti kudumuna hamil buyuruyorlar. Kethüda Bey'e söyle, azlini yazsın.

Sabih: İlnaytlü efendimiz, keramet buyurmuşlar.

...

Zülali: (Ayağa kalkar.) Bunları tehdit etmedikçe tahkim-i mevki mümkün olamaz. (Sabih'in getirdiği kâğıdı alarak kalemlerle işaret eder.) Elcevap caiz olur... İşte bundan ibaret (gülerek) fakat caizesi alınmadıkça bu kâğıt Paşa'ya gönderilmez. (Kâğıdı minderden alır.) Benim menfaatime hizmet edilmezse neler neler yapabileceğimi, zannedersen Çelebi'ye iyice anlattım. İcap ederse iki baldırı çıplak Paşa'nın ikbalini bir günde zirü-ber eder. (Kâğıdı çekmenin üzerine bırakır, el vurur.)

Bu parçaya göre metinde anlatılan zamanın zihniyetiyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Devletin mutlakiyet rejimiyle yönetildiği bir devirdir.
- B) İslam dininin etkisinin olduğu bir dönemdir.
- C) Devlet kademelerinde çıkar ilişkileri ve baskılar mevcuttur.
- D) Resmî işlerde ve konuşmalarda Arapçanın etkisi sezilmektedir.
- E) Ülke genelinde ekonomi iyi durumdadır.

Şiir (Cumhuriyet Dönemi - I)

1. Güzel halkım,
Senden bir tek alkış beklemeden
Salt senin için ağladı durdu kırk yıl
binlerce şarkım.
- Bitirdim nice dert okulunu,
Yalnız, şununla övünebilirim
Bir gün ihanet etmedim insana.
Binbir yerinden vurulmuş yüreğimi
Ah, anlatabilsem bir gün sana.
- Yapı, içerik, dil ve anlatım özellikleri dikkate alındığında bu dizelerin aşağıdaki şiir anlayışlarından hangisini temsil ettiği söylenebilir?**
- A) Serbest Nazım ve Toplumcu Şiir
B) Saf (öz) Şiir
C) Cumhuriyet Dönemi Halk Şiiri
D) II. Yeni Şiiri
E) Millî Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdüren Şiir
2. (I) 1980 sonrası Türk şiirinde ortak bir şiir anlayışıyla hareket edilmiştir. (II) Dönemin etkin dergilerinden bazıları Yazko Edebiyat, Üç Çiçek, Şiirâtı ve Sombahar'dır. (III) Bu devrede İkinci Yeni sonrası toplumcu şiirde olduğu gibi ideolojik temelli şiirler yazmak öncelenmiştir. (IV) Düzyazıya yaklaşan, kapalı anlatımlı ve her açıdan serbest bir üslup benimsenmiştir. (V) Uzak çağrışımlara yönelmek bakımındansa İkinci Yeni ile benzeştiği görülür.
- 1980 sonrası Türk şiiri ile ilgili numaralanmış yargıların hangisinde bilgi yanlışı vardır?**
- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.
3. **Ece Ayhan'ın, temsilcilerinden biri olduğu şiir anlayışı aşağıdaki prensiplerden hangisini benimsemez?**
- A) İmgeci bir üsluba yönelme
B) Şairane söyleyişten kaçınma
C) Sürrealizmden etkilenme
D) Çağrışımlı ve sezgiyi önemseme
E) Şiirde toplumcu hassasiyete karşı olma

4. O zaferler getiren atların
Nalları altındanmış;
Gidişleri akına
Gelişleri akındanmış.
- Yolları eline dolayan;
Beldeler, ülkeler avlayan
Süvarileri varmış ki
Oğuz, Bilge, Süleyman'mış.
- Bu dördüklerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yoktur?**
- A) Telmih B) Teşbih C) Mübalağa
D) Tezat E) İstiare
5. I. Bu vatan toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır,
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir.
- II. Ben bir gün bu dağ köyünde
Düşünülecek en güzel şeyi düşündüm,
Köy okulları dedim, dünyamızı dünya eden,
Bilgiler uğruna vurulmuş turnalar misali
Çırpınır, çaresizlikten ve sevgiden,
Düşmüş köy çocuklarının önüne bir öğretmen.
- Numaralanmış dizeler arasında aşağıdaki özelliklerden hangisi ortaktır?**
- A) Tema B) Kafiye türü C) Ölçü
D) Zihniyet E) Kafiye örgüsü
6. I. Yeni'nin sanat görüşü ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?
- A) Şiirde ölçü, kafiye ve redif kullanımı reddedilmiştir.
B) Müzik ve resme ait unsurların şiirde kullanılmasına karşı çıkmıştır.
C) Sözü'n doğallığını bozduğu gerekçesiyle edebî sanatlar benimsenmemiştir.
D) Konuda sıradanlık, üslupta gerçekçilik ve içtenlik tercih edilmiştir.
E) Şiirin toplumsal fayda prensibi etrafında yazılması gerektiğine inanılmıştır.

Şiir (Cumhuriyet Dönemi - I)

7. Şiirde esas olan, iyi ve güzeli yakalamaktır. Bulunan öz-
gün ve yaratıcı imgelerle dilin anlam alanı genişletilmeli,
birtakım dolaylamalarla dile yeni ifade olanakları sunul-
malı, kapalı ve sanatlı bir anlatımla sözün çağrışım gücü
artırılmalıdır.

Bu fikirler doğrultusunda eser veren bir sanatçı aşağıdaki edebî akımların hangisinden etkilenmiştir?

- A) Realizm B) Klasisizm
C) Sembolizm D) Parnasizm
E) Romantizm

8. (I) Şairliği ve yazarlığı dışında ressamlığı ile de bilinir.
(II) Ressamlığının etkisiyle renk ve ışık, eserlerinin en
belirgin motiflerinden ikisidir. (III) Folklorun çağdaş şiire
büründüğü eserlerinde deyiş, deyim ve atasözü mahiyet-
indeki ifade biçimlerini sıklıkla kullanmıştır. (IV) Bu özelli-
ğiyle Cumhuriyet Dönemi halk şairleri arasında önemli bir
yere sahiptir. (V) "Karadut, Yaradan'a Mektuplar, Tuz, Dol
Kara Bakır Dol, Üçü Birden ve Dördü Birden" şiirlerini bir
araya getirdiği eserleridir.

**Numaralanmış cümlelerin hangisinde Bedri Rahmi
Eyüboğlu ile ilgili verilen bilgi yanlıştır?**

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. 1952-1956 yılları arasında Ankara'da yayımlanan bir der-
gi etrafında bir araya gelen - - -, I. Yeni'nin sanat an-
layışına karşı çıkmış, ifadede sıradanlığı eleştirip anlam
yoğunluğunun gereğine inanmış ve daha çok toplumcu
gerçekçi bir çizgiyi benimsemişlerdir.

**Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangi-
si getirilmelidir?**

- A) Maviciler B) Hisarcılar
C) Yedi Meşaleciler D) II. Yeniciler
E) Toplumcu Gerçekçiler

10. ● Ferdiyetçilik
● Ölçü
● Kapalılık
● Şairanelik
● Anamlılık

Aşağıdaki dizelerin hangisinde bu özellikler vardır?

- A) Değil birkaç
değil beş on
otuz milyon
aç
bizim!
- B) Ne içindeyim zamanın,
Ne de büsbütün dışında;
Yekpare, geniş bir anın
Parçalanmaz akışında.
- C) Gözleri göz değil gözistan
Geceler yukarda telcek-bulutcak
Ilim günleri gelirdi taraçalar
- D) Ben, kağnılarla yaylılarla büyüdüm geldim
Çocuk yüreğimi yakan türküler dinleye dinleye.
Mahzun kağnılarla, nazlı yaylılarınla
Ve tozlu yollarınla sevdim seni Türkiye!
- E) Ne atom bombası
Ne Londra Konferansı
Bir elinde cımbız,
Bir elinde ayna;
Umurunda mı dünya!

11. Cumhuriyet Dönemi'nin usta âşıklarından biri olan sanat-
çının asıl adı Osman Taşkaya'dır. Sanatçı, Çukurova mu-
hitinde yetişmiş olup bilhassa tasavvufi içerikli nasihat-
name türündeki eserleriyle bilinir. "Gelsin de Bak, Evvel,
Gönül Sarayı, Ahu Gözlüm" şiirlerinden birkaçıdır.

**Bu parçada tanıtılan Cumhuriyet Dönemi halk şairi
aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Âşık Ömer B) Murat Çobanoğlu
C) Âşık Reyhani D) Âşık Feymani
E) Muharrem Ertaş

Şiir (Cumhuriyet Dönemi - II)

1. Hani erken inerdi karanlık,
Hani yağmur yağardı inceden,
Hani okuldan, işten dönerken,
Işıklar yanardı evlerde,
Eskidendi, çok eskiden.

...

Şimdi ay usul, yıldızlar eski
Hatıralar gökyüzü gibi gitmiyor üstümüzden
Geçen geçti,
Geceyi söndür kalbim
Geceler de gençlik gibi eskidendi
Şimdi uykusuzluk vakti.

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Geçmişe duyulan özlem dile getirilmiştir.
B) Söz oyunlarına başvurulmuştur.
C) Şiirde karamsar bir ruh hâli söz konusudur.
D) Toplumcu gerçekçi bir bakış açısı vardır.
E) Serbest tarzda kaleme alınmıştır.

2. Eşiğine dayanıp seyirdiğim
cansız doğa: Bir çingene geldi
gece, ellerimi açtı ve uzun,
dingin bir yağmur düştü yüzüne:
"Her şey geçer, sen geçmezsin."
Güldüm, katıldım: Bilmem mi
kuytudan beslenen yorgun tekligimi:
Ben amansız çatlak, sudan ve çiradan
çıkma yangın lehçesi: Her şey geçer
ben kalırım.

Bu şiir, dil ve anlatım özellikleri bakımından aşağıdaki edebî dönem ve anlayış çiftlerinden hangisi ile ilişkilendirilebilir?

- A) II. Yeni - 1980 Sonrası Şiir
B) I.Yeni - Millî Edebiyat Zevk ve Anlayışını Sürdüren Şiir
C) Garip - II. Yeni
D) Saf Şiir - Toplumcu Şiir
E) Garip Dışında Yeniliği Sürdüren Şiir - Cumhuriyet Dönemi Halk Şiiri

3. I. Saf şiir anlayışını benimseyen şairin en bilinen şiirleri "Fahriye Abla" ve "Olvido"dur.
II. Sanat görüşünün merkezinde zaman, musiki ve rüya kavramları yatmaktadır.
III. "Evler Şairi" olarak bilinir.
IV. Faruk Nafiz Çamlıbel ile beraber "Onuncu Yıl Marşı"nı yazmıştır.

Numaralanmış cümlelerde aşağıdaki şairlerden hangisiyle ilgili bilgi verilmemiştir?

- A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Behçet Necatigil
C) Ahmet Muhip Dıranas
D) Oktay Rıfat Horozcu
E) Behcet Kemal Çağlar

4. İlk sayısı 1976'da çıkan Mavera dergisi ile ismi özdeşleşmiş şairlerden biridir. Şiirleri zaman zaman İkinci Yeni sanat anlayışını hatırlatan bir üsluba sahip olsa da edebî kozasını daha çok mistik/İslami ağlarla örmüştür. Bazı şiirlerinde "Abdurrahman Cem" takma adını kullanan şair eserlerini Yeni İstiklal, Diriliş Yeni Dergi, Papirüs, Soyut gibi dergilerde okuyucusuyla buluşturmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi, bu parçada sözü edilen sanatçının şiirlerinden biridir?

- A) İşaret Çocukları
B) Sebep Ey
C) Lamelif
D) Ben ve Ötesi
E) Bir Yusuf Masalı

5. Günlerce aylarca şiirden kaçtım
Gümüş tilkim mavi sincabımdı kovaladı beni
Işığı önüme düştü yansıdı balkıdı
Dokundu okşadı ayağımı çeldi yolumu gözledi

Bu dizelerde aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Söz oyunu
B) Ben dili
C) Anlam
D) Gerçeklik
E) Ahenk

Şiir (Cumhuriyet Dönemi - II)

6. I. gece sevecen bir eleştirmenin uykusu kaçtı
günlüğüne genç ozanlar için şunları düştü
— bu çocuklar hiç minibüse binmemiş belli
ne de çalgılı kahvelerde sabahlamışlar

- II. Görüyorsun ya bir sevdayı büyütüyoruz seninle
Sana değiniyorum, sana ısınıyorum, bu o değil
Bak nasıl, beyaza keser gibisine yedi renk

**Numaralanmış bu dizeler aşağıdaki unsurların hangi-
si yönüyle benzerlik göstermektedir?**

- A) Aşk temasını işlemiş olmaları
B) Kişileştirme sanatına başvurmaları
C) Serbest tarzda yazılmış olmaları
D) Anlatımı birinci şahıs ağzından yapılmaları
E) Dilde sapma örneği içermeleri

7. Sevgilim, ne kadar hüzünlü bilsen
Bu ölgün akşamın ölgün bestesi
Uzak tepelerden, dağlardan esen
Aşına olduğum rüzgârın sesi

**Bu dördünlüğün ahenk özellikleri ile ilgili aşağıdakiler-
den hangisi söylenemez?**

- A) Kafiye örgüsü çaprazdır.
B) 11'li hece ölçüsü ile söylenmiştir.
C) Ulama örnekleri vardır.
D) Redif yoktur.
E) Zengin kafiye kullanılmıştır.

8. I. Cahit Sıtkı Tarancı
II. İlhan Berk
III. Melih Cevdet Anday
IV. Ahmet Muhip Dıranas
V. Orhan Veli Kanık

**Yukarıdaki sanatçılar bağlı oldukları edebî anlayışlara
göre eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?**

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

9. Şiir dışında roman, öykü, deneme, çeviri gibi alanlarda da verimleri olan - - - -, hem Fransız dili ve edebiyatı hem de felsefe eğitimi almıştır. Papirüs, Yazko, Yelken, Yeni Edebiyat, Varlık gibi dergilerde şiirleri yayımlanan sanatçı; "Çöl, Böyle Söylenmeli Bizim Türkümüz, Boş Beşik, Ey Benim Güzel Sevdalım, Bu Sevda Böyle Gider ve Bulutlar Deniz Kokar" isimli şiir kitaplarının sahibidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

- A) Sunay Akın B) Yavuz Bülen Bakiler
C) Afşar Timuçin D) Haydar Ergülen
E) Süreyya Berfe

10. - - - -; şiiri sosyal, ideolojik konu ve söylemlere hapsedtikleri ve angaje bir sanat ürettikleri için - - - - ile; eskiyi kayıtsız şartsız dışlayan - - - - ile; anlamsız bir şiire yol açtıkları için - - - - ile ayrılırlar.

Aşağıdaki edebî ekollerden hangisi bu parçadaki boşluklardan herhangi birine getirilemez?

- A) Saf şiir anlayışını sürdürenler
B) II. Yeniciler
C) Toplumcu gerçekçiler
D) Hisarcılar
E) Garipçiler

11. Toplumcu gerçekçi evreden sonra etkilendiğim, Ahmet Haşim oldu. Ben kendimi onda keşfettim, kendi kendimi buldum. Nazım Hikmet'in düşüncelerine yakınlığım vardı. Ama Nazım Hikmet açık bir adamdı. Ben ise kapalı bir adamdım. Bu kapalılığı bütünü hayatımda sezdim. Ahmet Haşim beni bu kapalılığıyla etkiledi. Ahmet Haşim çok titiz, çok kibirli, içine kapalı bir adamdı. Şiirlerindeki bu kapalılık beni çok etkiledi. Şiire onunla başladım, diyebilirim.

Bu parçadaki görüşler aşağıdaki sanatkârlardan hangisine aittir?

- A) Mehmet Emin Yurdakul
B) Mehmet Akif Ersoy
C) Orhan Veli Kanık
D) İlhan Berk
E) Rıfat Ilgaz

Roman (Cumhuriyet Dönemi)

1. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Modern Türk romanının güçlü isimlerinden Orhan Pamuk postmodern bir çizgide kaleme aldığı "Kara Kitap, Yeni Hayat, Benim Adım Kırmızı" gibi eserleriyle tanınır.
- B) Son dönem romancılarımızdan Buket Uzuner; "Fena Halde Leman, Yaraya Tuz Basmak" gibi eserleri kaleme almıştır.
- C) Son dönem Türk edebiyatının en önemli hikâyecilerinden biri olan Mustafa Kutlu, sinemaya da aktarılan "Uzun Hikâye" adlı eserinde Ali, Münire ve oğulları Mustafa'nın tren vagonlarında seyreden öyküsünü anlatır.
- D) Eserlerinde bilinç akışı tekniğinden hayli yararlanan Adalet Ağaoğlu; "Romantik Bir Viyana Yazı, Ruh Üşüşmesi, Sarı Mercedes" gibi romanları kaleme almıştır.
- E) Pek çok edebî türü harmanlayarak yeni bir roman damarı oluşturan Oğuz Atay, "Tutunamayanlar" romanında Selim Işık ve Turgut Özben adlı iki mühendisin hikâyesini anlatır.

2. Kemal Tahir, başyapıtı olan bu eserinde yalnızca bir imparatorluğun kuruluşunu anlatmakla yetinmez, Anadolu insanını anlamaya çalışarak Türkiye'nin geleceğini aydınlatacak izlerin nerelerde aranması gerektiği sorusunun cevabını arar. Ülkemizdeki Batılılaşma çabalarının körlüğüne inat hem kendi gözlerini açık tutmaya çalışır hem de bunu önerir okuyucularına. Bu anlamda içinden çıktığı toplumu anlamakta ne hikmetse zorluk çeken Türk aydınlarına bir mesaj yollar. Romanın başkişisi olarak savaşçı olmayı değil, Kerim Çelebi olmayı önde tutan Kerim'in seçilmesi boşuna değildir. Kemal Tahir'in Batı'nın ceberut devletine karşı Osmanlı'nın kerim devlet anlayışını öne çıkardığı roman, tarihsel gerçeklerle kurgunun iç içe girdiği önemli bir anlatıdır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kurt Kanunu
- B) Yorgun Savaşçı
- C) Yol Ayrımı
- D) Devlet Ana
- E) Esir Şehrin İnsanları

3. Türk romanında savaş teması, özellikle Millî Edebiyat'tan sonra yaygın bir biçimde ele alınmıştır. Pek çok romancı ya doğrudan savaşı anlatmış ya da romanının arka planında savaşı yerleştirmiştir. Bu romanlarda; Birinci Dünya Savaşı, Millî Mücadele ve İkinci Dünya Savaşı gibi vakalar ele alınmıştır.

Aşağıdaki romanlardan hangisi konusu itibarıyla bu açıklamaya örnek olamaz?

- A) Tarık Buğra - Küçük Ağa
- B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Yaban
- C) Halide Edip Adivar - Ateşten Gömlek
- D) Yaşar Kemal - Fırat Suyu Kan Akıyor Baksana
- E) Turgut Özakman - Diriliş Çanakkale

4. Ben insanın iyiliği ve kötülüğü ile uğraşmam. Her insanın iyi yanları yanında kötü yanları olduğunu da bilirim. Benim işim; insana, çevreye, şehre, sokağa ayna tutmak ve aynadaki yansımaları kâğıda dökmektir.

Eserlerini bu bakış açısıyla kaleme alan bir sanatçının aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisinin temsilcisi olduğu söylenebilir?

- A) Realizm
- B) Romantizm
- C) Sürrealizm
- D) Sembolizm
- E) Klasisizm

5. Türk edebiyatında realist köy romancılığının ilk örneklerinden biri olan - - - - fabrika malı sanatlarla dokumacılar arasındaki mücadele üzerine kurgulanmıştır. Başkişisi Molla Hasan, vakanın temel mekânı ise Bolu Gerde'ye bağlı Adaköy olan bu eserde baskıcı yönetimle tüccar işbirliğinin başkaldıran köylüyü alt ederek sömürü ağını örmesi anlatılmaktadır.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdaki eser isimlerinden hangisi getirilmelidir?

- A) Kaplumbağalar
- B) Sarı Traktör
- C) Çıkrıklar Durunca
- D) Bozkırdaki Çekirdek
- E) Bereketli Topraklar Üzerinde

Roman (Cumhuriyet Dönemi)

6. Hikâyede asıl üzerinde duyulan şey olay değildir. Hikâye, sona erdiği zaman her şey bitmiş değildir. Hikâye, asıl bundan sonra başlıyor demektir zira kişiler tamamıyla tanıtılmadığı, olaylarda kesinlik hâkim olmadığı için okuyucunun hayal kurması devamlı hareket hâlinindedir ve kendine göre yorumlar yapmaya uygundur.

Bu parçada dile getirilen görüş aşağıdaki yazarlardan hangisi tarafından benimsenir?

- A) Ömer Seyfettin
B) Refik Halit Karay
C) Sait Faik Abasıyanık
D) Reşat Nuri Güntekin
E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

7. Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren roman ve hikâye yazarları için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Millî romantik bir bakış açısına sahiptirler.
B) Çehov tarzı hikâye anlayışını benimsemişlerdir.
C) Eserler aracılığıyla sosyal ve tarihî meselelerle ilgili tezler öne sürmüşlerdir.
D) Anadolu ve Anadolu insanı üzerine odaklanmışlardır.
E) Yalın ve akıcı bir İstanbul Türkçesi kullanmışlardır.

8. Aşağıdaki kahraman - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Hayri İrdal - Saatleri Ayarlama Enstitüsü
B) Yüzbaşı Cemil - Kurt Kanunu
C) Hasan Kocabaş - Susuz Yaz
D) Raif Efendi - Kürk Mantolu Madonna
E) Tolunay - Toprak Ana

9. Aşağıdakilerden hangisi bireyin iç dünyasını esas alan roman kahramanlarını tanımlayan kavramlardan biri değildir?

- A) Durgunluk
B) Yalnızlık
C) Yoksulluk
D) Çalkantı
E) Bilinçaltı

10. I. Toplumcu gerçekçilik
II. Modernizmi esas alma
III. Bireyin iç dünyasını esas alma

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi eserlerini numaralanmış sanat görüşlerinden herhangi birinin etkisinde vermemiştir?

- A) Samim Kocagöz
B) Orhan Pamuk
C) Refik Halit Karay
D) Bilge Karasu
E) Samiha Ayverdi

11. Yalnızca bir baş harften oluşan adı romanda ancak sayfalar sonra beliren C., yirmi sekiz yaşında bir gençtir. İçinde yaşadığı topluma yabancılaşmış olan C.nin hayatta tek ideali, toplumsal normların baskısına tutsak düşmeyen, sadece insanî değerlerden beslenen gerçek sevgidir.

Bu parçada tanıtılan kişi aşağıdaki romanlardan hangisinin ana kahramanıdır?

- A) Aylak Adam
B) Murtaza
C) Cemile
D) Kelleci Mehmet
E) Handan

12. Başta, 1971 yılında yayımlanan ilk romanı "Fadiş" ve yabancı dilden uyarlama bir hikâye serisi olan "Ayşegül" olmak üzere, tüm çocuk ve gençlik kitapları, kesintisiz baskılarla hâlâ, kuşaktan kuşağa hizmet vermeyi sürdüren yazar, roman ve öyküleri dışında gezi kitapları ile radyo ve televizyon oyunları kaleme almıştır.

Bu parçada kendisinden söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Nezihe Meriç
B) Sevinç Çokum
C) Nazlı Eray
D) Leyla Erbil
E) Gülten Dayıoğlu

Tiyatro (Cumhuriyet Dönemi)

1. Aşağıdakilerin hangisinde Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosu ile ilgili bilgi yanlıştır?

- A) İlk yıllarda millî-tarihî konuları işleme ön plandadır.
- B) Tiyatro yazarlarının sayısında büyük bir artış söz konusudur.
- C) Konularda çeşitlenme göze çarpmaktadır.
- D) Geleneksel Türk tiyatrosunun etkisi sona ermiştir.
- E) Özellikle 1950'li yıllarda köy sorunlarına eğilimde bir artış görülür.

2. KORO — Yaşa, var ol!

DERVİŞ — Böyle bir kabadayı kaç asırda yetişir, söyleyin arkadaşlar!

KORO — Yetişmez...

DERVİŞ — Sinekli'yi Çamur İhsan mikrobundan Teke mi, Çakal mı kurtardı? Yoksa Ali mi?

KORO — Ali kurtardı.

ŞERİF — Gayri zemberek kuruldu. Söz kâr etmez bunlara...

DERVİŞ — Sinekli, Sinekli olanda dokuz yıl mahpusluk şerefi hangi faniye nasip oldu?

KORO — Olmadı.

DERVİŞ — Eli, ne vakit harama uzandı?

KORO — Hiçbir vakit.

DERVİŞ — Sahapsız kaldığı için şamar oğlanına dönen Sinekli'ye bir baş lazım mı, değil mi?

Bir kesiti verilen bu oyun aşağıdaki yazarlardan hangisine aittir?

- A) Haldun Taner
- B) Turan Ofazoğlu
- C) Faruk Nafiz Çamlıbel
- D) Orhan Asena
- E) Güngör Dilmen

3. - - - ilk oyunu "Kadınlar Arasında"da, büyük şehirleri ele alarak, buralardaki toplumsal kargaşanın, ahlaki çöküntünün aile üzerindeki etkisini gösterirken hareket noktası "kişi"dir. "Çil Horoz" ve "Zabit Fatma'nın Kuzusu"nda da kişilerden hareket eden yazar, "Yağmur Sıkıntısı"nda aile yapısı içinde, toplumdaki bozuk düzeni yansıtır.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

- A) Oktay Rifat Horozcu
- B) Nazım Kurşunlu
- C) Ahmet Muhip Dıranas
- D) Ahmet Kutsi Tecer
- E) Faruk Nafiz Çamlıbel

4. (I) Uyumsuz (absürd) tiyatro II. Dünya Savaşı'nın olumsuz sonuçlarının bulunduğu bir ortamda, insanların boşuna çabalarından ve beklemeylelerinden kaynaklanan bir umutsuzluk içinde oluşmuştur. (II) Amaçsız oyun anlayışıyla yola çıkmış, savaştan bunalan insanlar anlatılmış, büyüyerek geniş kitlelere ulaşılmıştır. (III) 1950'de özellikle Fransa'da yaygınlık kazanan bu anlayış bütün kalıplara, alışılmış düzene karşı çıkararak mantık sınırlarını tanımamıştır. (IV) Yazarlar, insanların ruhsal durumunu yansıtarak onların çelişkilerini ve karşıtlıklarını sahneye uyarlamışlardır. (V) Bu tiyatro türünü Türk edebiyatında ilk olarak benimseyen yazarlar Necip Fazıl Kısakürek ve Nazım Hikmet olmuştur.

Bu parçada numaralanmış özelliklerden hangisi "uyumsuz (absürd) tiyatro" için söylenemez?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.
- E) V.

5. Aşağıda verilen bilgilerden hangisi ayraç içindeki esere ait değildir?

- A) Behçet Necatigil'in kaleme aldığı tek perdelik bir eserdir. Kendi yaşamı içinde kapalı kalmış, günlük hayatının ötesine geçememiş, duygularını yitirmiş bir insan anlatılır. (Yıldızlara Bakmak)
- B) Necip Fazıl Kısakürek'in 1937 yılında yazdığı üç perdelik oyundur. Eser, bir tiyatro yazarının geçirdiği büyük ruh çilesini anlatır. Ölüm korkusu, sanatın çilesi, kader, cinnet konularına değinir. (Tohum)
- C) Ahmet Kutsi Tecer'in kaleme aldığı oyunda Rüstempaşa'da üç yol ağzının meydana getirdiği bir kesişim noktasında bir gün içinde cereyan eden olaylar ele almaktadır. (Köşebaşı)
- D) Çetin Altan'ın bu oyununda insanın maddi değerler karşısındaki durumu, aile sınırı içinde işlenmektedir. (Tahtarevalli)
- E) Refik Erduran bu oyunda eski yaşayış biçiminden kurtulamadığı hâlde kurtulmak için çaba gösteren bir erkeğin tutumundan hareket ederek Batılılaşmanın yanlışı anlaşıldığını savunur. (Cengiz Han'ın Bisikleti)

Tiyatro (Cumhuriyet Dönemi)

6. **ADAM** — Gözlüğümü sağlam bir yere koy. Benim berber geçen hafta öldü. Sersem! Kendim tıraş olayım dedim, beceremedim...Haydi, ama daha başlamadın bile. Saniye ile yarışıyorum ben.

BERBER — Şimdi bayım, yetiştiririm, kaygılanmayın.

ADAM — İstersen yetiştirme, dükkânı başına geçiririm. Şaka yapmıyorum, kızımın nikâhı var.

BERBER — Oo, Allah mesut etsin.

ADAM — Daha çiçek yollayacağım, eve gideceğim, üstümü değiştireceğim.

BERBER — Hepsi olur.

ADAM — Olur elbette. Bir saatim var. Allah mesut etsin dedin ya, ben böyle basmakalıp dileklere çok bozulurum. Neden etmesin? İyi yetiştirdim, sağlıklı, güzel... Daha ne olsun? Dans dersi bile aldırardım, kimseden geri kalmasın diye. İki dil biliyor, piyano çalıyor, çerkeztavuşu pişiriyor... Söyle bakalım, kaç yaşında olabilir?

BERBER — Bilmem ki bayım.

ADAM — Bilmezsin tabii. On sekiz. Liseyi bitirttim, tamam, sıra evlendirmeye geldi. O kadar. Her iş hesaplı olmalı. Ortağımın oğlu var. Akı başında, işini bilir bir delikanlı. Ben açtım evlenmeleri konusunu; oldu, bitti. Bir kat aldım, dayattım döşettim, ortak da oğluna aylık bağladı. Bu akşam İstanbul'a gidecekler. Uçak biletleri hazır, oteldeki odalarına çiçek bile koydurttum.

Bu metinden hareketle Turgut Özakman'ın sanat anlayışına dair hangi özelliğe ulaşamaz?

- A) Günlük hayattan sahnelere yer vermiştir.
- B) Mitoloji ve tarihten alıntı yapmıştır.
- C) Mizahi bir üslup benimsemiştir.
- D) Konuşma dilinin imkânlarından yararlanmıştır.
- E) Gerçekçi bir bakış açısı benimsemiştir.

7. 1923-1940 dönemi, Darülbeydi ve ona bağlı toplulukların yerli oyunlara ağırlık vermeyi öncelikledikleri bir dönemdir. 1920 ve 1930'larda büyük kısmı daha önceki yıllardan tanınan - - - - gibi ünlü yazarlar tiyatro eseri yazmaya devam ederler.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdaki isimlerden hangisi getirilemez?

- A) Halit Fahri Ozansoy
- B) Hüseyin Rahmi Gürpınar
- C) Ahmet Rasim
- D) Musahipzade Celal
- E) Reşat Nuri Güntekin

8. **Aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlış yapılmıştır?**

- A) Melih Cevdet Anday'ın ilk kez 1972 yılında yayımlanan tek perdelik "Dikkat Köpek Var" oyunu Delikanlı, Kız, Adam, Kadın ve Doktor karakterleri arasında ve tek günlük bir süre içinde geçmektedir.
- B) Memduh Şevket Esendal'ın "Mikado'nun Çöpleri" oyununun kişileri Kadın ve Erkek'tir. Erkek, soğuk bir gecede sokakta rastladığı Kadın ve bebeğini evine alır ve gece boyunca birbirlerine hikâyelerini anlatırlar.
- C) "Paydos" adlı üç perdelik oyunun kahramanı Murtaza Bey, tek odalı bir evde oturan, elli beş yaşlarında bir ilkokul öğretmenidir. Karısı Hatice Hanım, oğulları Rıdvan'ı, Bakkal Hacı Hüsamet'in konağına iç güveyisi vererek rahata kavuşma hülyaları kurmaktadır.
- D) Faruk Nafiz Çamlıbel'in ilk tiyatro oyunu olan "Canavar", manzum bir şekilde yazılmış üç perdelik bir piyestir ve tür olarak memleket edebiyatının temsillerinden biridir.
- E) "Ah Şu Gençler" adlı Turgut Özakman oyunu, gençlik sorunlarını öğüt vermeden, gülmece havasında irdeleyen müzikal bir eserdir.

9. (I) Oyun yazarlarının sayısında büyük bir artışın gözlemlendiği 60'lı yılların sonlarında oyunların konuları da çeşitlenmiştir. (II) Mesela Melih Cevdet'in "İçerdekiler", Haldun Taner'in "Fazilet Eczanesi" gibi oyunları bireyden hareketle toplumsal çarpıklıkları işler. (III) Pek çok alanda bir bilinçlenme aşamasının yaşandığı bu dönemde tiyatro, işçi ve köylü kesiminin sorunlarına da eğilir. (IV) Orta sınıftan ailelerin yaşadığı toplumsal ve ekonomik sorunlar, köy ve gecekondu ortamı, yaşama ve giyinme biçimi ve dil özellikleriyle sahneye getirilir. (V) Örneğin Nazım Kurşunlu, "Mine" adlı oyununda kadını mal gibi kullanan ve bunu doğal bir davranış sayan çevrenin yaşamını eleştirir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlış vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

10. **Aşağıdakilerden hangisi modern tiyatro terimlerinden biri değildir?**

- A) Tuluat B) Pantomim C) Suare
- D) Epik tiyatro E) Süflör

Hikâye - 1

Var idi bir eşek firasetlü
Hem ulu yollu hem kıyasatlü
(Gerçekten de kavrayışlı bir eşek vardı Hem üst seviyeli hem zekiymiş)
Çok geçürmüş zamaneden çağlar
Yükler altında sızırıp yağlar
(Yük altında yağları eritip Çok çağlar görmüş geçirmişti)
Nuh peygamberün gemisinde ol
Virmiş iblise kuyruğuyla yol
(Nuh'un gemisine girerken Şeytana kuyruğuyla yol vermişti)

1. Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım birimi beyittir.
- B) Sözlü edebiyat geleneğiyle oluşturulmuştur.
- C) Mesnevi nazım şekliyle yazılmıştır.
- D) Kafiye ve redif kullanılmıştır.
- E) Olay çevresinde gelişen edebî metindir.

Deli Dumrul, kara kılıcını sıyırdı; eline aldı. Azrail'e çalma-ya hamle kıldı. Azrail bir güvercin oldu, pencereden uçtu gitti. İnsanoğlunun ejderhası Deli Dumrul, elini eline çaldı, kah kah güldü. "Yiğitlerim! Azrail'in gözünü öyle korkuttum ki geniş kapıyı bıraktı, dar bacadan kaçtı. Mademki benim elimden güvercin gibi kuş oldu uçtu, ben onu bırakır mıyım doğana aldırmayınca." dedi. Kalktı, atına bindi, doğanını eline aldı, ardına düştü. Bir iki güvercin öldürdü. Döndü, evine gelirken Azrail, atının gözüne göründü. At ürktü, Deli Dumrul'u kaldırdı, yere vurdu. Deli Dumrul'un kara başı bunaldı, darda kaldı. Ak göğsünün üzerine Azrail basıp kondu. Demin mırıldanıyordu, şimdi hırıldanmaya başladı.

2. Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Olağanüstü olaylara yer verilmiştir.
- B) Deyimlerden yararlanılmıştır.
- C) Olaylar oluş sırasına göre verilmiştir.
- D) Kahraman anlatıcının bakış açısıyla yazılmıştır.
- E) Kahramanın ruh hâli yansıtılmıştır.

Çağırdılar, Dedem Korkut gelir oldu. Oğlanı alıp babasına verdi. Dede Korkut oğlanın babasına söylemiş, görelim hanım ne söylemiş? Der:
Hey Dirse Han beylik ver bu oğlana
Taht ver erdemlidir.
Boynu uzun, büyük cins at ver bu oğlana
Biner olsun hünerlidir.
Ağıllardan on bin koyun ver bu oğlana
Etlik olsun hünerlidir.
Develerden kızıl deve ver bu oğlana
Yük taşıyıcı olsun hünerlidir.
Altın başlı otağ ver bu oğlana
Gölge olsun erdemlidir.

3. Bu parçanın dil ve anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

- A) Kısa ve öz ifadeler kullanılmıştır.
- B) Kelime tekrarlarına yer verilmiştir.
- C) Nitelik bildiren sözcükler kullanılmıştır.
- D) Duygular nesirle, olaylar nazımla aktarılmıştır.
- E) Halk dilinden yararlanılarak oluşturulan bir edebî dille yazılmıştır.

Sanatçılar

Süleyman Çelebi
Şeyh Galib
Yusuf Has Hacib
Şeyhî
Fuzuli

Mesneviler

Hüsni ü Aşk
Leyla vü Mecnun
Vesiletü'n-Necat
Kutadgu Bilig

4. Sanatçılar ile mesneviler eşleştirildiğinde hangi sanatçı dışta kalır?

- A) Süleyman Çelebi
- B) Şeyh Galib
- C) Yusuf Has Hacib
- D) Şeyhî
- E) Fuzuli

Hikâye - 1

Günlerden bir gün Tahir kimi görse beğenirsiniz? Bahçıvanbaşıyı... Bahçıvanbaşı, onu öyle perişan görünce yüreğinin başı sızlamış. "İlahî, size edenlerin ömrü günü tüken!" diye beddua üstüne beddua ettikten sonra şimdi Zühre'nin hangi köşkün kafes ardına çekildiğini de kulağına söylemiş. Daha durur mu Tahir? Akşamı ipe çekmiş, el ayak çekildikten sonra da o köşkün etrafında dönüp dolaşmaya başlamış. Derken bir gölge belirmiş kafes arkasında: Zühre'nin mum ışığında titreyen gölgesi... Tahir sürüne sürüne kafesin yanına gelmiş ve dokunmuş sazın teline:

Ayrıldım gülüm senden,
Dili bülbülüm senden,
Ölüm ayırsın derken
Dirim ayrıldı senden.

Zühre kulaklarına inanamamış. Durmuş ve dinlemiş. O! Tahir'in sesi, Tahir'in sazı... Yüreği kuş gibi çırpınmaya başlamış.

5. Bu metinle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Nazım-nesir karışık olarak oluşturulmuştur.
- B) Aşk teması işlenmiştir.
- C) Olağanüstü olaylara yer verilmiştir.
- D) Hâkim bakış açısından yararlanılmıştır.
- E) Halk hikâyesi geleneğiyle oluşturulmuştur.

Uyan Şirin uyan, Ferhat'tır gelen
Gül yüzün uğruna, dağları delen
Görem güzel gözün, gülsün gül yüzün
Uyan Şirin uyan, Ferhat'tır gelen

6. "Ferhat ile Şirin" adlı halk hikâyesinden alınan bu dörtlükten de hareketle halk hikâyelerinin manzum bölümleri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Hece ölçüsü kullanılır.
- B) Kafiye ve rediflerden yararlanır.
- C) Hikâyede anlatılan olayla ilgilidir.
- D) Divan şiirinin şekil özelliklerini yansıtır.
- E) Söz sanatlarından yararlanır.

7. Aşağıdakilerden hangisi, anlatmaya bağlı edebî metinlerden halk hikâyeleri için söylenemez?

- A) Ortaya çıktığı dönemin sosyal, siyasal ve kültürel özelliklerini yansıtır.
- B) Anadolu insanının duygu, düşünce ve hayallerinden beslenir.
- C) Efsane, masal, destan gibi sözlü kültür ürünlerinden izler taşır.
- D) Eski dönemlerde olduğundan içinde İslami unsurları barındırmaz.
- E) Konuları Türk, İran, Hint ya da Arap kaynaklı olabilir.

8. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

- A) Halk hikâyelerinin çoğu, söyleyeni zamanla unutulmuş anonim ürünlerdir.
- B) Hikâyeler manzum ve mensur olarak çoğu zaman saz eşliğinde anlatılır.
- C) Halk hikâyelerinin manzum bölümleri aruzun kısa kâlipleriyle oluşturulur.
- D) Hikâyelerde olağanüstüliklere belli ölçülerde yer verilir.
- E) Hikâyelerde halk arasında kullanılan deyim ve atasözlerine sıkça rastlanır.

Ben, berber Hasip'in kedisiyim. Kendisi beni, minicik bir enikken sokakta bulmuştu. Birbirimizi pek sevdik. Evlenirken beni baba evinde bırakmadı. Kendi evine götürdü. Ne var ki, Güler Yenge bana bir türlü ısınmadı. Evden gitmemi istedi. Hasip Usta beni sokağa atabilir mi? Omzuna atıp dükkâna getirdi. Yedi yıldır berber dükkânında yaşıyorum. Önceleri evden kovulduğuma çok üzülmüştüm. Meğer boşa dertlenmişim. Dükkânda öyle bir eğleniyordum ki!.. Eğlenmek bir yana saç sakal tıraşına gelenlerden neler öğreniyordum bir bilseniz.

9. Bu hikâye parçası ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlatım kahramanın bakış açısıyla gerçekleştirilmiştir.
- B) Bir berberin hayalleri anlatılmaktadır.
- C) Mekân unsurları ev ve berber dükkânıdır.
- D) Hikâyenin serim bölümünde alınmıştır.
- E) Yedi yıllık bir zaman dilimi anlatılmaktadır.

Hikâye - 2

Servetifünun devrinin yazarları, Tanzimat devri gibi sık olmasa da hikâyelerinde kölelerden ve bunların hayat maceralarından bahsederler. Ama bu bahsedişlerinin bir kısmı geçmiş hatırlama, anma bağlamındadır. Kadın artık bir fert olarak varlığını kabul ettirmiştir. Bu dönemde eserlerin temalarında önemli gelişmeler görülmeye başlamıştır. Hikâyelerde kadın erkek ilişkileri büyük ölçüde farklılaşmış, aşk konusu daha belirgin ele alınmıştır. Kadınlar Batılı hemcinslerinin niteliklerine sahip olmaya başlamışlardır. Ayrıca bu dönemde giyinme, eğlenme alışkanlıkları da değişime uğramıştır. Böyle bir değişim doğal olarak esaret temasının işlenilebilirliğini azaltmıştır.

1. **Bu parçadan hareketle Servetifünun Dönemi'ni etkileyen sosyal ve kültürel ortamla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

- A) Kadınların sosyal statüsü güçlenmiştir.
- B) Toplumun Batı'ya açılmasıyla birlikte yaşam tarzı değişmiştir.
- C) Kadın erkek ilişkilerinde değişiklikler olmuştur.
- D) Tema dönemlere göre değişiklik göstermektedir.
- E) Esirlik teması toplumsal sorun olarak irdelenmiştir.

Türk edebiyatında öykücülüğün sınırlarını genişletir, konularını ve çevresini Anadolu'ya aktararak ona yeni ufuklar açar. Kitabına seçtiği "Memleket Hikâyeleri" adı bile onun bu tutumunu somutlamaktadır. O zamana kadar hiçbir kalemin, ayrıntısıyla anlatamadığı Anadolu insanının dünyasını ve sorunlarını öykülemiştir.

2. **Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
- B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- C) Refik Halit Karay
- D) Halide Edip Adıvar
- E) Reşat Nuri Güntekin

3. **Aşağıdaki hikâyelerden hangisi Ömer Seyfettin'e ait değildir?**

- A) Harap Mabetler
- B) Pembe İncili Kaftan
- C) Bahar ve Kelebekler
- D) Diyet
- E) Başını Vermeyen Şehit

Harman sonunda ambarlarını zahire ile doldurup kilerlerine pastırmalarını, avlularına odunlarını istif eden halk, hükümet konağı altındaki kahvelere toplanır, gevezelik ederek kışı tasasızca karşılardı.

Yenecek ve yakacak ne lazımsa eylül içinde hazırlamak, soğuk aylara kaygusuz bir zihin, rahat bir yürekle girmek memleketin âdetiydi. "Etlük" dedikleri bu müddet kırk gün sürer, kırk gün kasabada peri, dev masallarındaki şehzade düşümlerini hatıra getiren bir hazırlıktır giderdi. Bacaların boğula tıkana tüttüğü, kazanların taşa köpüre kaydığı, evlerin sucuk dizileriyle çepeçevre donandığı bu gürültülü, telaşlı günlerin arkasından ortalığa güz yağmurlarıyla başlayan derin bir uyuşukluk çökerdi.

Artık satır sesleriyle değirmen taşlarının uğultusu diner, baltaların çalışması biterdi. Dolu ambarları ve tavana kadar yetmiş odunluklarıyla vücutlarının, ocaklarının yiyeceğini hazırlamış olan bu halk, kahvelere dolarak vakitlerini nargile hüpürdetmek, öksürükler ve tıksırıklarla sık sık fasılaya uğrayan manasız sohbetlere dalmakla geçirirdi. Lakin bu sene çoktan beri başlayan odun sıkıntısı artık kıtlık derecesini bulmuştu. Harbe rastlayan bu yılda, zaten delikanlılar da azalmış, köyler boşalmıştı. Merkezlerinin sırtına beş on çürük dal vuran kadınlar vaktiyle bir arabaya istedikleri parayı alamayınca mallarını satmıyorlardı. Daha kimse odununu alamamış, bir çare bulamamıştı.

4. **1916 yılında yazılan bu hikâye ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

- A) Hikâyedeki olay örgüsünün temelini savaş oluşturmuştur.
- B) Hikâyede anlatılanların gerçek hayatta yaşanması mümkündür.
- C) Anadolu insanının o dönemdeki yaşantısından bir bölüm yansıtılmıştır.
- D) Hikâyede anlatılan olay ve kişiler metnin yazıldığı dönemle uyum içindedir.
- E) Gerçekçi bir dille anlatılmış, gözlemlerden yararlanılmıştır.

Hikâye - 2

5. Hasan gırl gırl işleyen vinçlere, üstleri yazılı cankurtaran simitlerine, kurutulacak çamaşırlar gibi iplere asılı sandallara, vardiya değiştirilirken çalınan kampanaya bakarak çok eğlendi. Beş yaşında idi. Peltek, şirin konuşmalarıyla da güvertede yolcuları epeyce eğlendirmişti fakat vapur, şuraya buraya uğrayıp bir sürü yolcu bıraktıktan sonra sıcak memleketlere yaklaşınca kendisini bir durgunluk aldı. Kalanlar bilmediği bir dilden konuşuyorlardı ve ona İstanbul'daki gibi "Hasan gel, Hasan git!" demiyorlardı. İsmi değişir gibi olmuştu. "Hassen" şekline girmişti. "Taal hun yâ Hassen" diyorlardı, yanlarına gidiyordu; "Ruh yâ Hassen!" derlerse yanlarından uzaklaşıyordu. Hayfa'ya çıktılar ve onu bir trene koydular.

Bu parçanın dil ve anlatım özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Anlatım hâkim bir bakış açısıyla gerçekleştirilmiştir.
B) Betimleyici anlatıma başvurulmuştur.
C) Sade bir dil kullanılmıştır.
D) Monolog tekniği uygulanmıştır.
E) Benzetmeye başvurulmuştur.

Şimdi bu öyküyü yazmak için, masanın başında oturmuş düşünüyorum. Düşünüyorum da bir öykü ne şaşırtıcı, ne garip oluşumlarla başlıyor, geliyor, kazanılmaya hazırlanıyor. Buna, bu orada dursun diyemeyiz, örgüsü çözülmüş öykünün. Onun için sürdürmeliyiz. Sözümüzü gevşetmeden sürdürmeliyiz. Bir öyküyü kazanmak büyük incelikler ister. Çok dikkatli olmak gerekir. Örümcek ağı bağlantıları zedelenmeden geçmeli sözden söze. Öykü burada başlayabilir. Başlangıçta neden "Ben bunu yazamam." diye düşündüm ki? Ortada yanlış bir şeyler olduğu belli de bunların nerede ve neler olduğu açık değil. Bu öyküde, iki "ah", bir "eyvah" kullanmak istiyorum. Bu öyküde "eyvah"ın yeri yok galiba.

6. **Bu metinde, modernizmi esas alan eserlerin özelliklerinden hangisi kullanılmıştır?**

- A) Tema olarak bireyin bunalımları ve toplumla çatışmaları anlatılır.
B) Öyküden çok, öykünün anlatım serüvenini işleyen tekniğe yer verilir.
C) Kişilerin iç dünyalarını romanlara katma ve "dün-buğün-yarın"dan oluşan zaman zincirini kırma hedeflenir.
D) Karakterlerin anılarını ve bilgilerini okuyucuya aktarabilmek için bilinç akışı, iç konuşma ve iç diyalog gibi teknikler kullanılır.
E) Varoluşçuluğun etkisiyle eserlerde özellikle küçük burjuva aydınının ruhsal bunalımları işlenir.

Anne kız sabah kalabalığının arasında, yürüyorlardı. Annesi durmadan konuşuyordu. Böyle konuşkanlığının olduğu geçmişteki tek günü, hastaneye hasta bakıcı olarak alındığı gündü. İşte o gün annesi eve gelince her şey değişmişti. Çünkü annesi bilmediği, görmediği hâller içindeydi. "Alıyorlar beni, bir iki güne kadar başlıyorum. Başhemşireye çıktım, iri yarı bir kadın. Bir bir sordu: Daha önce çalıştın mı? Kocan ne zaman öldü? Çocuğun var mı? Bırakacak kimsen yok ha?" demişti. (Parasız Yatılı / Füzünan)

7. **Bu metnin alındığı hikâye ve yazarıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?**

- A) Metnin tamamına yayılmış bir olay yoktur, metin yaşamdan bir kesit sunan durum öyküsüne örnektir.
B) Anlatıcı, olayları geriye dönüşlerle anlatmıştır.
C) Öykü, yazarın hayatından izler taşımaktadır.
D) Alegorik anlatımın egemen olduğu metinde kahramanlar otoriteyle çatışma içindedir.
E) Olaylar, üçüncü kişi ağızından anlatılmıştır.

... Mirza Bey'in aklına bir şey geldi. Benim adım Kerem, senin adın Aslı olacak, bundan böyle birbirimizi böyle çağıracağız! Bunun üzerine keşişin kızı Kerem'e bakarak: "Kabul ediyorum." dedi. Kerem de kızı bıraktı. Eve geldiğinde babası Kerem'i bitkin gördü ve ona ne olduğunu sordu fakat Kerem'in ağızından tek laf bile alamadı. Kerem durumunu anlatan bir türkü çaldı:

Keşiş bahçesinde bir güzel gördüm,
Aklım başımdan aldı ne çare?
Taramış zülfünü, dökmüş yüzüne,
Serimi sevdaya çaldı ne çare?

8. **Bu parçanın türü aşağıdakilerin hangisidir?**

- A) Masal
B) Efsane
C) Halk hikâyesi
D) Destan
E) Mesnevi

